

LETO XXIII. Stev. 253
IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
"LJUDSKA PRAVICA"
DIREKTOR PODJETJA
LEV MODIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

"LJUDSKA PRAVICA"
USTANOVljena 4 OKTOBRA
1934. - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1961 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1963 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z "BORBO".

VISOKA STOPNJA ZAVESTI

Včeraj so proizvajalci I. skupine volili odbornike za občinske zборе proizvajalcev — Na mnogih voliščih so že dopoldne 100% zaključili volitve — Po nepopolnih podatkih je v tej proizvajalni skupini volilo nad 90% volilnih upravičencev — Danes bodo po vsej Sloveniji volili odbornike v kmečki skupini

Ljubljana, 26. okt. Danes so po vsej Sloveniji volili v skupini industrije, obrti, trgovine in gostinstva odbornike v občinski zbor proizvajalcev. Če je bila minula nedelja, ko smo volili občinske zборе, manifestacija za politiko komunalnega sistema, so bile današnje volitve izraz visoke zavesti volivcev-proizvajalcev.

Ljubljana, 26. okt. Danes so po vsej Sloveniji volili v skupini industrije, obrti, trgovine in gostinstva odbornike v občinski zbor proizvajalcev. Če je bila minula nedelja, ko smo volili občinske zборе, manifestacija za politiko komunalnega sistema, so bile današnje volitve izraz visoke zavesti volivcev-proizvajalcev.

skih urah so na mnogih voliščih stooostotno zaključili volitve. Tako so do 15. ure v novomeškem okraju v 35 volilnih enotah izmed 61 stooostotno zaključili volitve. V okraju Kranj so do 15. ure na 60 voliščih vsi volili. Tudi v rudniku Velenje so že do desete ure volili vsi upravičenci. V koprskem okraju je do 15. ure volilo 92,8%, v murskosoboškem okraju 92,90% v trboveljskem okraju pa 91,40 odstotkov volilnih upravičencev.

Tako kakor v tovarni »Rog« v Ljubljani je bila tudi na drugih voliščih že v ranih jutranjih urah množica volivcev

JOZE INGOLIČ:

Kmetijstvo in občinski zbor proizvajalcev

Naše kmetijstvo je bilo že doslej deležno znatne pomoči in podpore občinskih ljudskih odborov, še več pa je lahko pričakujemo, odslej, ko bodo o problemih nadaljnega razvoja kmetijstva in njegovih osnovnih nalogah tudi v občinah razpravljali zbori proizvajalcev. Njihovo delo pa bo lahko uspešnejše tudi zaradi tega, ker je resolucija Zvezne ljudske skupščine o nadaljnjem razvoju kmetijstva in zadrugištva jasno nakazala ne le principe, marveč tudi osnovne naloge s področja socialistične graditve našega kmetijstva. Prav sedaj je bil izdelan tudi prvi osnutek perspektivnega plana razvoja kmetijstva naše republike. Vse to bo učinkovita pomoč zborom proizvajalcev za njihovo delo in osnova za sestavljanje planov razvoja kmetijstva na področju občin.

Mnogim kmetijskim proizvajalcem je že jasno, da se naše kmetijstvo ne more dvigniti iz svoje zaostalosti le s pomočjo lastnih sredstev, ker so le-ta ob sedanjem načinu obdelovanja zemlje minimalna. Vedo, da naša družba tudi sicer ne računa s tem, da bi bili individualni kmetijski proizvajalci nosilci razširjene reprodukcije v kmetijstvu, ampak da je v naših pogojih moč doseči hiter napredek kmetijstva le z znatnim vlaganjem družbenih sredstev, ki jih lahko zagotovi le naša socialistično gospodarstvo.

Delovni kolektivi kmetijskih posestev in člani kmetijskih združenj morajo biti volilni v zbor proizvajalcev občinskih ljudskih odborov sicer pod vplivom dobre letine, ki je že tudi rezultat naših skupnih naporov. Venat pa je prav, da ravno ob tej priložnosti vedo, da naša kmetijska proizvodnja tako na državnih posestvih kot na zasebnem sektorju vzhaja dobri letini daleč zaostaja za našim splošnim gospodarskim in družbenim razvojem, da daje še vedno minimalne hektarske donose, zato tudi premajhne tržne viške, s tem pa tudi relativno nizke dohodke kmetijskim proizvajalcem.

Po prvih rezultatih, ki so jih v letošnjem letu dosegli tekmovalci za visoke hektarske donose, ko so dosegli celo 2-3 krat večje donose, kot jih pri nas dosegajo kmetje povprečno pri pšenici, koruzi in krompirju, pa mnogi kmetijski proizvajalci tudi vidijo, kaj je moč doseči z moderno agrotehniko, z modernimi proizvodnimi sredstvi, z nasveti zadrugne pospeševalne službe, skratka v kooperaciji s kmetijsko zadrugo. Ti uspehi pa so jim tudi največji dokaz o koristnosti in nujnosti vse tesnejšega povezovanja z zadrugami, o potrebi takih kmetijskih združenj, ki bodo razpolagale s potrebnimi modernimi proizvodnimi sredstvi, ki bodo sposobne obnoviti njihov pridelek in ki jih bodo sposobne povesti na pot modernega kmetijstva.

Dosedanje zaostajanje kmetijske proizvodnje je imelo že doslej vrsto negativnih posledic za naš celoten gospodarski in družbeni razvoj. Nadaljnje zaostajanje kmetijstva pa bi imelo še hujše posledice. Zato zahteva hitrejši razvoj kmetijstva celotna naša družbena stvarnost, zahtevajo pa ga tudi težnje kmetijskih proizvajalcev, ki žele doseči večjo proizvodnjo in ki s tem žele povečati tudi svoje dohodke in doseči višjo življenjsko raven. Ta skladnost družbenih interesov in interesov kmetijskih proizvajalcev pa je tudi realna osnova za njihovo vse tesnejše povezovanje s kmetijsko zadrugo, z njenimi proizvodnimi sredstvi, realna osnova za našo socialistično akcijo na vasi, ki v sebi združuje napore za dvig kmetijske proizvodnje in menjanje družbenih odnosov.

Zbori proizvajalcev, v katere bodo v nedeljo volili svoje najboljše predstavnike delovni kolektivi kmetijskih posestev in v kmetijskih zadrugah združeni kmetijski proizvajalci, bodo imeli za nadaljnji razvoj kmetijstva izredno važno vlogo, saj bo njihov vpliv na usmerjanje, krepitev in utrjevanje kmetijskih posestev, zadrug in poslovnih zvez neposreden. Zato ne bodo kmetijski proizvajalci s tem, da bodo izvolili svoje predstavnike v zbor proizvajalcev, opravili le svoje državljanske dolžnosti, ampak bodo hkrati izvolili svoje najboljše sodelavce, ki jim bodo neposredno pomagali reševati mnoge probleme, na katere bodo naleteli pri svojem delu in naporih za vsestranski napredek kmetijstva, kot ga nakazuje resolucija Zvezne ljudske skupščine. Tak napredek pa si žele vsi naši delovni kmetje, saj jim zagotavlja zboljšanje življenjskih pogojev in celoten družbeni napredek vasi.

(Iz govora tov. Ingoliča v oddaji Radia Ljubljana)

Saud opustil posredovanje med Sirijo in Turčijo

Damask, 26. okt. (AP). — Kralj saudske Arabije je obvestil predsednika sirske republike Kuatlija, da umika svojo ponudbo za posredovanje, da se odstrani napetost na meji med Sirijo in Turčijo. Predsednik sirske vlade Sabri Asali je o tem izjavil, da je sirska vlada z zadovoljstvom sprejela vest, da je kralj Saud umaknil posredovanje.

Malinovski novi obrambni minister SZ

Moskva, 26. okt. (TASS). Prezidij Vrhovnega sovjeta ZSSR je imenoval danes maršala Sovjetske zveze Rodiona Jakovljeviča Malinovskega za obrambnega ministra. Prezidij je osvobodil dolžnosti obrambnega ministra maršala Žukova.

Odhod bonnskega diplomata iz Beograda

Beograd, 26. okt. (Tanjug). — Glede na ukrep zahodnonemške vlade, da prekine diplomatske odnose z Jugoslavijo, je odpravnik poslov zahodnonemške veleposlaništva v Beogradu Herbert Müller-Roschach davi z avtomobilom odpotoval iz Beograda v Bonn.

Včeraj ob petih popoldne je predsednik Sveta za šolstvo LRS tov. Milko Goršič prvikrat izročil nagrade najboljšim prosvetnim delavcem Slovenije. Svečani podelitvi nagrad je prisostvoval tudi sekretar Zveznega izvršnega sveta za prosveto in kulturo tovariš Bogdan Osolnik, sekretar Sveta za šolstvo LRS Ludvik Gabrovšek in člani Sveta.

EDVARD KARDELJ NA POTI PO GRČIJI V antičnem Korintu

Povsod po Peloponezu so ljudje toplo sprejemali državniške goste iz prijateljske sosednje dežele

Korint, 26. okt. (Tanjug). Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je danes s sveto in člani jugoslovanske delegacije, ki je sodelovala na grško-jugoslovanskih državnih razgovorih, nadaljeval potovanje po Peloponezu, da bi si ogledal zgodovinske spomenike stare grške kulture in civilizacije. Iz Nauplion, kjer so prenočili, so jugoslovanski gostje davi prispeli v stari Korint, kjer so si ogledali ostanke antičnega grškega mesta, ki je bilo od začetka 10. stoletja pred našim štetjem eno glavnih središč trgovine na Sredozemlju. Bili so tudi v muzeju v starem Korintu. Potem pa so v novem Korintu obedovali. Po kosilu so odpotovali v Delfi.

V Korintu in po vaseh na Peloponezu so ljudje toplo sprejeli jugoslovanske goste in jih pri srčno pozdravljali povsod, kjer so se ustavili. Primorsko mesto Nauplion, kjer so prenočili, je bilo njim na čast razsvetljeno.

ODMEV NAŠE RESOLUCIJE O RAZOROŽITVENIH PRIZADEVANJH V OZN NE KOMPROMIS

zaradi kompromisa, marveč za to, da bi atomske sile končno pripravili vsaj do začetnega sporazuma

New York, 26. okt. (Tanjug). — Jugoslovanski osnutek resolucije o razorožitvi, ki so ga tu sinoči objavili, je vzbudil veliko pozornost na hodnikih ob East Riverju, ker je bil predložen v času odločnih zahtev po tem, da glavni prizadej najdejo izhod iz zagate, ki so v njej običajne razprave v političnem odboru Generalne skupščine OZN in razgovori veselil o razorožitvi.

Takšnega zastoja ni bilo čutili samo v govorih večine govornikov v splošni razpravi, marveč tudi v govorih v političnem odboru. Delegati desetih vlad so bili mnenja, da sedanjega zastoja v urejanju razorožitvenega vprašanja ne more odpraviti ne resolucija 24 zahodnih dežel ne katekolli druga, marveč je to moč doseči samo s kompromisom. Tega mnenja so bili delegati Indije, Indonezije, Jugoslavije, Kambodže, Afganistana, Irske, Nepala, v nekem smislu, čeprav z drugačnimi argumenti, pa tudi delegati Grčije, Pakistana in Belgije. Celo kanadski predstavnik ni zahteval, da je treba brezpogojno podpreti zahodno resolucijo, čeprav je bila Kanada med deželami, ki so to resolucijo predlagale.

log, ker upošteva stališča ene in druge strani. Vendar to ni kompromis zaradi kompromisa, marveč izraz pereg potrebe. Pokazalo se je namreč, da ni dovolj, kakor se je to dogajalo doslej, da bi vse predloge in mnenja samo predložili ožjemu razorožitvenemu odboru in tako s proceduralnimi sredstvi ustvarili možnost, da bi se razgovori nadaljevali v ožjem krogu.

Stevilne delegacije so zato sprejele jugoslovanski predlog kot dejanski izraz naziranja, da na podlagi dosedanjih resolucij ni moč doseči sporazuma zato, ker bi njihovo morebitno izglasovanje v Generalni skupščini praktično pomenilo razcep v vprašanju, ki je največjega mednarodnega pomena, brez možnosti za kakršnokoli ureditev. Ta predlog zdaj označujejo za kompromisni predlog, ker upošteva stališča ene in druge strani. Vendar to ni kompromis zaradi kompromisa, marveč izraz pereg potrebe. Pokazalo se je namreč, da ni dovolj, kakor se je to dogajalo doslej, da bi vse predloge in mnenja samo predložili ožjemu razorožitvenemu odboru in tako s proceduralnimi sredstvi ustvarili možnost, da bi se razgovori nadaljevali v ožjem krogu.

Prevladalo je mnenje, da je nujno potrebno, pripraviti odbor tega, da bo dejansko zasnoval enega ali več začetnih in delnih sporazumov.

V prvih odmevih na jugoslovanski osnutek resolucije je čutili razumevanje, da ta intervencija ni samo rezultat trenutnega položaja, marveč da izvira iz celotnega odnosa jugoslovanske delegacije do razorožitvenega vprašanja. Lansko zavzemanje jugoslovanske delegacije za to, da bi v pogajanjih o razorožitvi napravili praktične in realne korake, je namreč našlo znatno podporo. Zato so tudi novi korak jugoslovanske delegacije sprejeli z veliko pozornostjo in prijetjem.

VREMENSKA NAPOVED

za nedeljo, 27. oktobra
Pretežno jasno. Temperatura ponoči med -2 in 2, v Primorju okoli 10, najvišja dnevna temperatura med 13 in 16 stopinj C. Zjutraj po kotlinah megla.

NAPREDEK KMETIJSTVA IN RAZVOJ SOCIALISTIČNIH ODNOSOV NA VASI JE ENA IZMED OSNOVNIH NALOG LJUDSKIH ODBOROV

(IZ PROGLASA SZDL JUGOSLAVIJE)

Med primeži in stružnicami

Kako so volili proizvajalci na Gorenjskem

večji stavbi je bilo to ali ono volišče. Sindikalne dvorane in kotički so se spremenili v volišča. Tu so jih lepše okrasili, tam manj, a vseeno lepo. V večjih tovarnah, kjer je zaposlenih po več tisoč ljudi, pa so zrinili iz pisarn oddekov ali jih pa utesnili. Niti ni čudno, saj imata na primer »Iskra« in »Tiskanina« v Kranju po dve volilni enoti, vsaka enota pa po nekaj volišč, jese-niška železarna pa kar 16 volilnih enot in trikrat ali štirikrat več volišč.

Ponekod so začeli z volitvami že ob štirih zjutraj. Tako so jese-niški železarji lahko volili že, ko so se vračali z nočne »dneve«. V glavnem so po tovarnah prilagodili čas volitev delovnemu urniku zlasti tam, kjer delajo v treh izmenah.

Volili so v glavnem že takoj zjutraj. Po tovarnah so pazili, da

ni bilo gneče pred volišči: »Delo ne sme zastati zaradi volitev. Vsak pride volit in nato brž hiti za stroj. Čas teče in norma je za vsakega delovni zakon.« Tako je bilo v »Iskri« in tako v »Tiskanini«.

V jeseniški železarni so nam povedali, da je okrog 2% članov kolektiva izpadlo od volitev, ker niso prinesli potrdila, da so vpisani v stalni volilni imenik. Ne vemo, koliko jih je izpadlo v kranjskih tovarnah, vemo, da so tam sama podjetja urgirala pri občinah taka potrdila.

Na Bledu so imeli primer, da niso volili tisti, ki so jih dali v volilni imenik, ko so bili še zaposleni v gostinskih podjetjih. Od vpisa do volitev pa so zapustili podjetje. Zdal jih čakajo, da pridejo volit. Navsezgodaj zjutraj pa so volili gozdni delavci, trgovci so bili z volitvami gotovi že ob deveti uri, obrtniki pa so imeli opoldne le 55%.

Nekaj podobnega je bilo z obrtniki tudi v Skofji Loki.

»Sem vedel, da ne delite golaža, zato sem raje prejel doma pokosil.« se je opravičeval obrtnik v Loki. Računajo, da bodo po

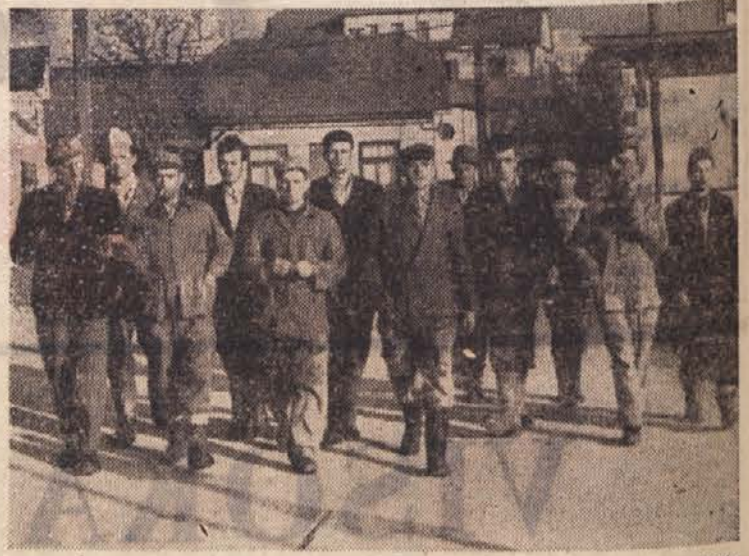
drugi uri, ko končajo z delom, prišli tudi pomočniki. Prej jih gospodarji niso pustili.

Na okrajni volilni komisiji v Kranju so bili zadovoljni s potekom volitev. Ze opoldne so preslegli odstotek udeležbe nedeljskih volitev v občinske zbornice.

»Volitve tečejo normalno. Kaj posebnega nimamo povedati. Morda bo nekoliko slabša udeležba pri obrtnikih.«

Vendar te izjave niso v celoti potrdili v Medvodah, kjer so v obrtniški volilni enoti volili že kmalu popoldne skoraj v celoti. Okrog ene so čakali le še 16 volivcev.

M. St.

Takole so včeraj zjutraj prihajali delavci naših tovarn na volišča

Včeraj je bilo po mestih in industrijskih središčih vse nekam drugačno. Skoraj v vsaki

VTISI Z VOLIŠČ NA KOPRSKEM

Proizvodnja in stanovanja

Koprski peki so največkrat tarča ostrih kritik. Ta hoče, da bi imel kruh mehko, drugi, da bi imel trdo skorjo, tretji, da bi je sploh ne imel. Zato: kakšne naloge boste dali vašemu izvoljenemu kandidatu?

»Da se bo v svojo odločnostjo zavzel za to, da čimprej dobimo novo peč, skladišče in hladilnico za kruh. To je za nas in za potrošnike najnujnejše vprašanje. Naša sedanja peč ima zmogljivost 1200 kg na dan, spečemo pa tudi do 4000 kg kruha.«

Delavci tovarne pohištva »Stil« so volitve zaključili v dveh urah. Svojemu delegatu bodo naložili, da se bo zavezel za čimprejšnjo dograditev vsega, kar v tovarni še manjka, to je dopolnitev strojnega parka, naprava sušilnice za les in ureditev higiensko-tehničnih naprav za zaščito delavcev. Kadar

bodo imeli vse to, bodo proizvodnjo znatno povečali in pocenili.

V avtopodjetju »Slavnik« so volili svojega delegata. Ko smo vprašali tovarišico Danico Bata-gel, kaj bodo zahtevali od kandidata, je odgovorila:

»Da se bo posebej zavzel, da bodo delavci dobili primer-no stanovanje.«

Drugi volivci pa so se strinjali s tem, da bi moral delegat pomagati, da bi podjetje čimprej dobilo še deset drugih avtobusov in tako potnikom nudilo udobnejšo vožnjo.

Odgovor tovarišice Batagelove nas je pogнал v Izolo do največjega gradbenega podjetja »Gradbenik«, ki zaposluje 450 delavcev in trenutno delo na 18 gradbiščih. Dolga vrsta delavcev je čakala na hodniku pred voliščem. Tovariš Albert Ferkolja nam je dejal:

»Želim, da bi podjetje lahko zadovoljilo vse potrebe gradenj, nam delavcem pa delo in zaslužek.« A. P.

Eden izmed mnogih, ki je včeraj skrbno prebrskal, preden je spustil listek v volilno skrinjico

Korist podjetij in skupnosti

Delavci nekaterih naših tovarn delajo v treh izmenah, in v izmenah so včeraj volili tudi svoje predstavnike v občinske zbornice proizvajalcev. Nekateri volivci so oddali svoj glas ob odhodu z dela, drugi spet obratno. V Kemični tovarni v občini Ljubljana-Moste

so odprli volišče ob 6. uri zjutraj. Ob 9. uri so zabeležili 65-odstotno volilno udeležbo, potem je bil spet naval ob odmoru ob desetih in pa, kot rečeno, ob izmenah.

Med prvimi, ki so spustili volilni listek v skrinjico, je bil v Kemični tovarni tudi obratni moj-

ster Ivan Strle. Glasoval je za kandidata, ki so ga izbrali zato, da bi bilo sodelovanje med občino in tovarno čim tesnejše in da bi z boljšim gospodarjenjem boljšali življenjsko raven delovnih ljudi.

Strle je s petnajstim letom začel delati v Kemični tovarni. Sedaj mu teče štirideseto leto, kaj pa je v tem času videl in izkusil, naj govori sam:

»Trdo sem delal, vendar takih uspehov, kot smo jih dosegli po osvoboditvi, ko smo povečali proizvodnjo za več kot 100%, prenovili tovarno, nabavili zaščitna sredstva, o katerih kapitalisti niso hoteli ničesar slišati, sem resnično vesel. Tudi za kandidata smo postavili takega človeka, ki ima v malem prstu probleme naše tovarne. Kar precej zotoporenje bo odhajal na občinske seje. Izboljšati moramo še higiensko-tehnično zaščito. Naš odbornik je tudi dovolj razgledan, da bo znal obravnnavati probleme tako s, stališča tovarne kot skupnosti.«

V »IZOLIRKI«: STANOVANJA

Volivce Albin Cistar iz mošćanske tovarne »Izolirka« pa je v razgovoru dejal, da novoizvoljeni občinski zbori proizvajalcev bodo oddaljeni od proizvajalcev, temveč upa, da bodo življenjsko in neposredno obravnava-lji problematiko, torej tudi in-dustrijsko.

TESNI PROSTORI — TRD OREH V »PLETENINI«

Z izjemo enega člana so bile v volilni komisiji v tovarni »Ple-tenina« same ženske. To se tudi spodobi, saj je »Pletenina« pre-težno ženski kolektiv in tudi v zboru proizvajalcev jih bo zastopala Beti Beč.

Članica kolektiva »Pletenina« Mara Cerne je dejala, da čaka odborico kopico odgovornega dela. V »Pletenini« so zelo na tesnem s prostori. Zlasti v šivalnici in konfekciji. Velikokrat so že razpravljali, kako najti pot iz zagate, pa so običajni, kajti nar-črti »Pletenine« se križajo z nar-črti urbanistov. Trd oreh! Potre-be po razširitvi pa so velike, kajti povpraševanje po kakovost-nih izdelkih tovarne »Pletenina« je tolikšno, da ne utegnejo napraviti zalog. Njihova tiha želja je tudi nabava novih sodobnih stro-jev, nadalje stanovanja in pa več uslužnostnih obratov, ki bi raz-bremenili zaposlene žene.

M. R.

»Da bi bolje živeli«

Proizvajalci »Industrije obutve« v Novem mestu so med prvimi izpolnili svojo dolžnost

Novo mesto, 26. okt. — Čev-ljarja Jožeta Siničarja in Franca Beleta smo ustavili za nekaj mi-nut v veži prvega nadstropja no-vomeške Industrije obutve, kjer sta ob sedmih zjutraj pravkar volila. Povprašali smo kar narav-nost:

»Kaj pričakujete od novega občinskega zbora proizvajalcev?« Pogledala sta se, Bele pa je dejal:

»No, da bi skrbel za to, kako bi vsi več proizvajali, da bi... bolje živeli! Prav je, da bomo kolektivni razpolagali z večjimi sredstvi. In to bo povečalo za-nimanje za uspešnejše delo!«

»In kaj boste v vašem podjetju prispevali za ta cilj?«

»Zdal sta odgovorila kar oba:

»Ja, zdaj, ko smo stavbo dvig-nili za eno nadstropje, zdaj bo že šlo. Letos imamo v planu ne-kaj nad 70.000 parov čevljev, drugo leto pa jih bomo izdelali 180.000, od tega šivanih gozjer-jev za izvoz kakih 15.000, vse drugo pa za domači trg. Ljudje vidijo napredek, dela je dovolj, saj ne moremo sproiti izdelati do-volj čevljev, toliko je povpraše-vanja in kupecev.«

Res, letos bo prizadevni ko-lektiv Industrije obutve izdelal za 240 milijonov obutve, prihod-nje leto pa že za 320 milijonov dinarjev. Nad kvalitativni izdelki novomeških čevljarjev skorajda ni pritožb. Dobro vedo, da je od-lično blago najboljša reklama.

Cetr na osem je bilo, ko je prišel v podjetju zadnji delavec na volišče, začeli pa so voliti četr-ti čez šesto.

T. G.

Premisliti je treba, koga bo izbrala

PREDLOG O OBVEZNEM ZAVAROVANJU KMETOV, OBRNTNIKOV IN ŽIVINE PROUCUJEJO

Na sestanku so ugotovili, da se nadaljuje težnja po narašča-nju splošne potrošnje. Posebno vprašanje so izdatki ustanov s samostojnim finansiranjem. Te ustanove se bodo morale bolj usmeriti na vzdrževanje iz last-nih dohodkov in v njih bo treba iz proračunov finansirati samo posamezne službe. Na pristojnem mestu proučujejo zdaj tudi pred-log o obveznem zavarovanju kme-tov, obrtnikov in živine.

TISKOVNA KONFERENCA V DRŽAVNEM SEKRETARIATU ZA FINANCE FLRJ

Nekaj iz finančne problematike

Kaj prinašajo osnutki novih zakonov in predpisov — Cilj prvotnega osnutka zakona o davkih je bil, kodificirati te davke — Z uveljavljanjem novega katastra bo treba pohitati

Beograd, 26. okt. (Tanjug). — Na današnjem sestanku s novinarji v državnem sekretariatu za finance so pomočnik državnega sekretarja Zoran Polić ter drugi predstavniki tega sekretariata pojasnjevali obsežno finančno problematiko, ki jo bodo obravnavali novi zakoni, zakonski predpisi in drugi ukrepi v skladu s težnjami naše dolgoročne gospodarske politike. Na področju financ naj bi po tej poti uresničili sklepe Zvezne ljudske skupščine na zadnjem zasedanju o splošni in osebni potrošnji.

Posebno važna bosta nova za-kona o proračunih in skladih, ki ju na pristojnem mestu priprav-

ljajo. Smisel novega zakona o proračunih je v tem, da se uredi to vprašanje trajneje, da se pro-računi oproste administrativnih spon in spravijo bolj v funkcio-nalno odvisnost od splošnega go-spodarskega razvoja in možnosti.

O DAVČNIH OBVEZNOSTIH DRŽAVLJANOV

V pogovoru s novinarji so predstavniki državnega sekre-tariata za finance pojasnili osnut-ke novih zakonov in predpisov. Med drugim je bilo rečeno, da je bil cilj prvotnega osnutka zakona o davkih, kodificirati te dav-ke. Po obravnavi osnutka zakona o razdelitvi skupnega dohodka gospodarskih organizacij pa sta bila davek na promet in davek na osebni dohodek izločena in bosta urejena s posebnima zako-noma. Tako bo z novim zakonom o davkih urejena problematika davčnih obveznosti državljanov. Razlej se to obveznosti določali razni zakonski predpisi. Po no-vem osnutku naj bi odpravili davčne komisije kot ostanek ce-

hovskega obdavčenja. Ko se prek davčne stopnje ugotovi davkopla-čevalčeva obveznost, naj uprave dohodkov same obračunajo da-davek.

Spričo tega se dogaja, da v de-lavnici kdaj pa kdaj hranijo nado-mestne dele za določeno serijo vozil po več mesecev, a potem jih zaradi preobremenjenosti obratnih sredstev prodajo kot nerabilen material. In zle, kmalu nato pošljejo v popravila vozila prav tiste določene serije, a v delavnici so žal brez nadomestnega dela.

»Čemu takina nesmotrnost? Čemu ne bi v vsaki delavnici v naši državi popravljali vozila vseh serij, čemu ne bi Generalna direkcija Jugoslo-vanskih železnic ob akcpanju letnih pogodb porazdelila posameznim de-lavnicam le po nekaj serij vozil?« Tako menijo v Delavnici železni-ških vozil »Boris Kidrič«, kjer so iz-vožili kar 18 izmed skupaj 30 članov zbora proizvajalcev mariborske ob-čine Tabor.

V. K.

Volil je tistega tovariša, ki mu najbolj zaupa, da bo izpolnil naloge in dolžnosti

MED VOLIVCI NA MARIBORSKEM TABORU

Čemu nesmotrnost?

Člani kolektiva Delavnice železniških vozil »Boris Kidrič« se zavzemajo za boljšo organizacijo proizvodne dejavnosti

»Star je, star! Res, veliki kobeljnjak stroj nosi letnico 1881! To ni malenkost. Toda podobnih »očancev« je v podjetju več. Fravzaprav — je vsaki črtaletni stroj je novejšega tipa. Pač veterar-ska delavnica, ki so ji temeljni ka-men položili že pred kakimi 53 leti. Vsemu temu navkljub se proiz-vodna dejavnost 2800 članov kolek-tiva vendarle odvija dalje.

»Ne, ni lahko pri nas.« Tako so mi med volitvami članov zbora proizvajalcev mariborske ob-čine Tabor dejali mnogi mlajši in starejši delavci v raznih oddelkih Delavnice železniških vozil »Boris Kidrič«.

Upravičeno. »Ne gre namreč le za zastarele strojne naprave, marveč so vmes tudi druge nepravilnosti. Na primer: nesmotrnost. Pri nas pač izdelava novih železniških vozil nanese komaj 3% skupne vrednosti letne proizvodnje, medtem ko vse ostalo odtehtajo popravila. In prav slednja nam pov-zročajo velike preglavice zato, ker nam naročnik del pri skicpanju letne pogodbe ne dovoli točnega števila vozil posameznih serij.«

Zgorela je železniška prometna šola v Zalogu

Za več kakor dva milijona dinarjev škode

Ljubljana, 26. okt. — Danes opol-dne je zgorela železniška prometna šola v Zalogu, ki je imela svoje pro-store v leseni provizorični baraki. Po-žar je nastal zaradi kratkega stika v slabi električni napeljavi. Na pomoč so takoj prihiteli poklicni gasilci iz Ljubljane, ki so preprečili, da se ni požar razširil še na sosednje poslopje. Po približnih cenitvah znaša gmožna škoda dva milijona dinarjev, da ne šte-jemo še vsega inventarja. Podobnih barak je v Zalogu in njegovi okolici še nič koliko in vse so si v zanemarje-nosti bolj ali manj podobne. Požar in škoda v Zalogu bi lahko bila sva-rilo in opozorilo vsem tistim, ki jih uporabljajo.

Zborovanje slavistov v Novem mestu

Novo mesto, 26. okt. — Danes dopoldne se je v dvorani Ljudske prosvete v Novem mestu zbralo 130 članov Slovenskega slavistič-nega društva na zborovanje, ki ga je začel društveni predsednik prof. Janko Jurandžič.

V imenu Dolenske je zborov-anje toplo pozdravil Franc Pir-kovič, predsednik OLO Novo me-sta, nakar je bil prvi referat prof. dr. Antona Slodnjaka »O slavistiki v svetu in doma«. Popoldne so bili udeleženci zborovanja pri odkrit-ju spominske plošče jezikoslovcu prof. Ivanu Koštialu, popoldne pa so si ogledali kulturne in zgodov-inske znamenitosti Novega me-sta. Zborovanje bodo jutri nada-ljevali v Dolenskih Toplicah.

T. G.

Svet je z nekaterimi pripom-bami, ki se tičejo predvsem šol-prve in druge stopnje, to je osemletk in bodočih gimnazij, bil v načelu za predlog, ki ga je iz-delala komisija za reformno šol-stva.

Precej časa so člani Sveta raz-pravljali o novem predmetniku za osemletke in o uvedbi tujega jezika. Glede predmetnika bo-doče osemletke je prevladalo mnenje, da ta ne sme obsegati več ko deset predmetov; živ je-zik naj bi imel v sklopu obvez-nega šolanja izjemno stališče, to se pravi, naj bi bil tuj jezik ob-vezen za šolo, za samega učenca pa ne, vendar naj bi mu bila da-na možnost, da se jezika nauči.

Obširno je Svet obravnaval tudi vprašanje nove gimnazije, ki

bo posej štiriletna ter bo imela tri vrste predmetov: obvezne, iz-birne in tako imenovano svo-bodno dejavnost. Veliko pozor-nost je posvetil Svet temu, kako naj gimnazija izpolni svojo na-logo glede neposredne priprave mladine za vstop v življenje, s čim-er bi gimnazije prenehale biti izključno pripravljavnica za uni-versitetni študij.

Člani Sveta so se izrekli za to, da bi obstajali za posebne potre-be še nadalje dve klasični gimnaziji, v Ljubljani in v Ma-riboru. Ker gimnazije niso več edine šole druge stopnje, je treba določiti tudi njihovo mesto v ce-lotnem šolstvu. Svet je bil mne-nja, da je v vsako šolo možen vpis z izpitom ter matura ne bo več predstavljala edine možnosti za vpis na šolo tretje stopnje.

Novi problemi

Dobri trije tedni so že prešli od izstrelitve prvega sovjetskega »sopotnika«, pa bi vendar lahko rekli, da se politične posledice tega dogodka začnajo kazati. Če se zdaj, kdor je že vnaprej trdil, da bo na hitro prirejeni sestanki med britanskimi ministrskimi predstavniki in predsednikom ZDA potekal v senci umetnega satelita, se nedvomno ni zmotil; to najbrž velja le za potek, temveč tudi za sklicanje sestankov. Obenem bi nemara že lahko trdili, da se zavestno začne novo ravnanje v svetu, razen v Generalni skupščini OZN. Politični razpon teh pojavov je dokaj širok in negativen. Vendar je jasno, da nas druga smer vodi na dokaj nevarne steze.

Š KAKŠNIM NAMENOM?

Ze prva poročila iz Washingtona so kazala, da sta se Eisenhower in Macmillan kar hitro, skoraj mimo meje, sporazumela o stvari, ki je bila za nekaj let kamen spotlike v odnosih med obema državama in ki je dolga tudi nekateri specifični obojevalni tekme v zahodnem taboru. Gre za tesnejše medsebojno znanstveno sodelovanje na najboljši možni ravni — na atomskem in raketskem. Kljub ponovnim poskusom se Britancem doslej ni posrečilo premagati ameriške ljubosumnosti, ki jo je Mac Mahonov zakon o prepovedi dajanja obvestil o atomskih skrivnostih tujim državam še legaliziral. Dejala je k temu stališču pripomoška Pontecorvova afera, ki je mimo drugih podobnih epizod dala Ameriki pobudo za ceneno tolažilo ob vesti o eksploziji prve sovjetske vodivke bombe. Najstrožji znanstveni izolacionisti se je zdel Washingtonu najboljše sredstvo za ohranitev umišljene tehnike prednosti pred sovjetskimi tekmečevci. »Sopotnik« je postavil te koncepte na glavo: v tem primeru gre vendar za sovjetsko znanstveno in tehnično pomoč, ne za poskuse dohitevanja s pomočjo vojnstva.

Ameriška uradna politika se je očitno prilagodila tej novi realnosti. Težko je še reči, kakor bodo reagirali poslanci in senatorji, ki pogosto brez posebne poglabitve v bistvo problemov odločajo o zunanjepolitičnih akcijah z zakonsko veljavo. Dokler velja Mac Mahonov zakon, so atomski dogovori med Eisenhowerjem in Macmillanom praktično težko uresničljivi. A za Macmillanom prihaja še Spak s podobnimi željami v imenu vse manjše atlantske družine.

Vendar nas ne zanimajo toliko ameriški parlamentarni problemi kot osnovna linija angleško-ameriških razgovorov in dogovorov. Tudi vprašanje izpolnitve ali zavlačevanja washingtonskih sklepov zaostaja po važnosti za ugotavljanje, kakšni nameni so vodili britanske in ameriške državnike, kakšno je ozadje nenadne ameriške »spreobrnitve«. Širše znanstveno sodelovanje je lahko tudi zelo pozitivno — gre le za namene, ki jim služijo. Skratka: ali ne gre morda za nov, bolj koordiniran napor v obojevalni tekmi? Po vsem, kar doslej vemo, bi sodili, da pritrden odgovor na to vprašanje ne bi bil zgreden.

EDINA POT

Toda kam to vodi? Gotovo edino je v pospešeno in stopnjevano obojevalno tekmo na obeh straneh, spričo katere se utegnje razorožitveni razgovori spremeniti v fasado, v mehanje peska v očeh svetovni javnosti.

EISENHOWERJEV OBISK

v Parizu naj bi Francozom nadomestil njih izločitev iz kroga zahodnih velesil

Pariz, 26. okt. (Reuter). — Ameriški veleposlanik v Parizu Amory Houghton je danes obvestil francoskega zunanjega ministra Pineauja, da namerava predsednik Eisenhower v decembru priti v Pariz na zasedanje sveta Atlantiske zveze. Houghton je Pineauja podrobno obvestil o večeraj zaključenih britansko-ameriških razgovorih v Washingtonu.

Namesto zunanjih ministrov, kakor se je dogajalo doslej, naj bi se v decembru zbrali na zasedanju sveta Atlantiske zveze ministrski predstavniki včlanjenih držav. Uvodni razgovori o možnosti takšnega sestanka se bodo začeli nemara v sredo, ko se bo v Parizu sestel stalni svet Atlantiske zveze. Nadaljevali pa bi se po vrnitvi generalnega sekretarja Zveze Spaka, ki se muči v ZDA.

Eisenhowerjev sklep, da pride decembra v Pariz, so tu sprejeli z zadovoljstvom. Neposredno po današnjem sestanku ameriškega veleposlanika Houghtona z zunanjim ministrom Pineaujem je Quai d'Orsay objavil, da so Francijo redno obveščali o poteku washingtonskih razgovorov med predsednikom Eisenhowerjem in ministrskimi predstavniki Macmillanom in da je vlada zadovoljna, da bo lahko pozdravila predsednika ZDA v Parizu.

To, da na razgovorih v Washingtonu ni sodeloval francoski predstavnik, kar so uradno pojasnili z vladno krizo v Parizu, je dejansko izrazilo precejšnje nerazpoloženje v vseh francoskih političnih krogih. »Le Monde« pravi,

AZIJSKO-AFRIŠKA KONFERENCA V KAIRU

Kairo, 26. okt. (AFP). Tu so objavili, da je bilo 35 dežel povabljenih na azijsko-afriško konferenco, ki bo 26. decembra v Kairu. Za konferenco so se odločili na sestanku predstavnikov 25 azijskih in afriških dežel, ki je bil ta teden v Kairu. Napovedujejo, da bo trajala konferenca 14 dni.

LADJE SO OBTICALA V JAPONSKIH PRISTANIŠČIH

Tokio, 26. okt. (Reuter). Nad 45.000 japonskih pomorščakov je začelo stavitki zahtevo po zvišanju plač za 20 odstotkov. Stavkali bodo dva dni. Pomorščaki so se oddčili za stavko potem, ko so se vsa pogajanja z delodajalci končala brez uspeha. Okrog 1000 ladij bo ostalo med stavko v japonskih lukah.

In potem? Pri današnjem bliskovitem razvoju znanosti in tehnike je iskanje absolutnega ravnotežja na koncih meča pravzaprav utopija — in to tembolj, odkar se je izjalovila teorija o tehnični premoči enega tabora. Iskanije ravnotežja po tej poti se lahko spravi samo v nenehno ničelno kolo, ki ne more nikomur zamajati dokončne prednosti, utegne pa privesiti vseh svet v katastrofo.

Dejanska resitev je povsem na drugi strani. Če je ravnotežje v obojevalstvu problematično (njegovo iskanje na igra z ognjem), ga je vse-kakor moč najti v sporazumu in zadostno nadzorovani razorožitvi, predvsem pa v splošno sprejeti prepovedi jedrskega orožja in ostalih sredstev za množično poblajanje. V nasprotju je obojevalno tekmo, ki vodi k vse ostrišem ločevanju med obema blokoma, bi razorožitve koristila premagovanju blikovskih razlik. Aktualnost te naloge je sila očitna že danes, ko čedalje bolj raste teža tistega dela sveta, ki je izven blokovske tekme.

Dejstvo, da se je človeštvo posrečilo premagati težnost in prostor, ima lahko samo en pomen: poziv k najširšemu znanstvenemu sodelovanju za splošno blaginjo. Danes očitno še nismo tako daleč. Toda če pade ena sama meja znanstvenega izolacionizma, je to že velik korak: uvod v proces, ki ga najbrž ne bo lahko ustavili. Če mnogim velja, da se je zgodilo, da je razvoj premagaval namen, ki ga je sprožil. Neskončno nadaljevanje obojevalne tekme je danes tem težje, ker se v svetovni javnosti utrjuje zavest, kam to vodi, in občutek, da je napočil čas za prelom s staro prakso. Na sedanjem zasedanju OZN so se uveljavile misli, ki nekaterim vodilnim delciškim niso po godu: bolj kot kdajkoli poprej so na tem zasedanju prišli v ospredje osnovni problemi človeštva, čeprav ni manjkalo avtoritativnih poskusov, da bi jih obdržali v ozadiju. Med temi problemi je tudi razorožitve in med državami, ki so aktivno posegale v boj za opustitev obojevalne tekme, je tudi Jugoslavija s svojim osnutkom resolucije o razorožitvi, ki odpira realne perspektive za premagovanje sedanje mrtve točke.

Nedvomno v teh dneh — in morda prav v teh dneh — ne manjka poskusov zaostitve mednarodnega položaja. Tudi kratkovidni sklep bonnske vlade o prekinitvi diplomatskih odnosov z Jugoslavijo sodi v ta okvir. Vendar kaže že polovinarska narava tega sklepa, kako težavna roba je danes politika stile.

OZN IN BLIŽNJI VZHOD

Podobna ugotovitev bi veljala tudi za bližnji vzhod, kjer se že nekaj mesecev spee zbirajo temni oblaki. Vendar kaže dejstvo da je bil Bližnji vzhod samo postranska tema britansko-ameriških razgovorov v Washingtonu, da se tudi to področje kot prizorišče blokovske tekme počasi umika v ozadje. To se zrcali nemara tudi v glasovanju o sirski zadevi v Generalni skupščini, ki ni privolila v zahtevo, podprto od zahodnih velesil in predvsem od ZDA, naj se razprava odloži vsine dies. Ze lani je OZN odigrala važno in pozitivno vlogo v rešitvi sueskega spopada. Akcija OZN je takrat pomenila hud udarec po kolonialnih tendencah starega kova. Danes se kaže, da tudi sedanjemu času priklone oblike neokolonializma ne grede več v klasje. Skoraj neopazno se je svet znašel pred novimi problemi, ki bodo čedalje bolj doletali njegov nadaljnji razvoj.

-o -k

VLADISLAW GOMULKA NA DESETEM PLENUMU CK ZDPP

Razvoj na Poljskem

Utrditev vloge ZDPP — Letošnji plan že presežen — Stiki z Zahodno Nemčijo — Tesne vezi z našo deželo

Varšava, 26. okt. (Tanjug). — Na desetem plenumu CK Zdruzene delavske partije Poljske je prvi sekretar Wladislaw Gomulka 24. oktobra poročal o vrsti vprašanj iz notranjega žoljenja in razvoja Partije in o glavnih političnih in gospodarskih nalozah, ki trenutno čakajo deželo, ter ocenil sedanji položaj v izgradnji socializma na Poljskem.

Gomulka je opozoril na sklep devetega plenuma CK, da bo v decembru kongres Partije, in je v imenu Politbiroja predlagal, naj bi ga odgodili. Poudaril je, da izvirajo ovire na poti k enotnosti akcije predvsem iz ideološke zmede v znatnem delu partijskih aktivistov. To zmedo so zanesli v Partijo revizionisti raznih vrst v času, ko je obhlikovala v boju proti zablodam iz minulosti novo politično smer.

Gomulka je rekel, da je Partija kot celota izgubila mnoge lastnosti vodilnega odreda delavskega razreda in da je delno zoodenela o nepartijskih množicah. Glavni vzrok tega je o pretiranem naraščanju števila članov. Gomulka je poudaril, da ni tako važno število članov, kakor njihova politična in ideološka vrednost. ZDPP ima nad 1.500.000 članov. Če bi imeli polovico toliko zavestnih in borbenih članov, je rekel Gomulka, bi bila Partija močna sila v deželi. Članstvo je treba kvalitativno analizirati.

Gomulka se je dotaknil tudi gospodarskega položaja dežele in rekel, da so se lani zvišale tako nominalne kakor tudi realne meze. Gospodarski plan za letošje Poljske je prekoracila. V prvih treh četrtletjih je bila skupna vrednost industrijske proizvodnje za 4,5% večja, kakor jo določa plan.

Potem je Gomulka govoril o okrepitevi socializma na svetu in o mednarodnem položaju. Dejal je, da sta trčili skupaj dve nasprotni struji: težnja po miroljubni koeksistenci in težnja po napetosti. Socialistični svet je kot celota za zmanjšanje napetosti, za miroljubno sodelovanje med obema sistemoma. Kapitalistični red pa je v tem razcepjen. Gomulka je rekel, da bi lahko vzele za podlago v obravnavanju mednarodnih problemov samo pravilna načela, da morajo narodi sami odločati o svoji usodi.

O Siriji je rekel, da pomeni politika gospostva, pritiska in vmešavanja v notranje zadeve tomatično zatreti vseh pomislekov partijskih krogov,« dodaja list. »Zamiseli o enakopravnem sodelovanju v zahodnih zvezah in skupno razpravljanje o vseh političnih vprašanjih, pri čemer zdaj vztrajajo v Washingtonu,« sta dejansko ogrožena zaradi dosedanjega ravnanja ZDA z njihovimi evropskimi zavezniki v Atlantski zvezi.

solidarnost opliva na krepitvo miru na svetu. Naš sestanek z jugoslovanskimi tovariši je prispeval k poglobitvi stikov med obema partijama na podlagi skupnih načel proletarskega internacionalizma. S tem da je jugoslovanska vlada priznala naše zahodne meje, so bile dosledno utrjene prirčne in prijateljske vezi, ki po večletni prekinitvi znova družijo naši partiji in naši deželi.

Gomulka je nadalje izjavil, da je politika miroljubne koeksistencije neločljivo povezana z vprašanjem razorožitve. Poljska podpira konkretne predloge o razorožitvi, ki jih je stavila Sovjetska zveza.

Obmejno ozemlje Turcije in Sirije Na področju južno in vzhodno od Iskenderuna, pri Kilisu in v dolini Evfrata so glavne točke koncentracije turških obojevalnih sil. Ondso nastali pred dnevi tudi glavni inelidenti, zaradi katerih je prišlo vprašanje napetosti na Bližnjem vzhodu pred Generalno skupščino OZN

plomatskih stikov z Jugoslavijo. Poljska je priznala DR Nemčijo takoj po njeni ustanovitvi in ima z njo najboljše stike v korist obeh dežel.

Posebej je govoril o nedavnem obisku poljske partijske in vladne delegacije v Jugoslaviji. Gomulka je rekel: Naš obisk v Jugoslaviji je bil še ono dejanje politike, ki teži po krepitvi solidarnosti socialističnih dežel, in zgled, kako močno ta

Ob obletnici upora alžirska ofenziva po vsej deželi

Politični razgovori alžirskih voditeljev s tuniškimi predsednikom Burgibo

Pariz, 26. okt. (Tanjug). V zadnjih 24 urah so nastali v Alžiriji hudi spopadi med uporniški in francoskimi vojaškimi silami, in sicer v Oranu in Constantini ter njuni okolici. Kakor poročajo francoski dopisniki, se boji tudi danes na več krajih nadaljujejo.

Enote alžirske osvobodilne vojske so že v začetku tedna začele splošno ofenzivo ter napadle francoska oporišča po vsej Alžiriji, tudi v Sahari. Po francoskih poročilih je bilo že prvi dan ofenzive ubitih in ranjenih nad 50 francoskih vojakov.

Alžirska ofenziva označuje triletnico upora, ki se je začel 1. novembra 1954. Francoski ministristvo za vojsko, poveljstvo v Alžiriji in glavni stan Roberta Lacosta pa so demantirali, da se je začela splošna uporniška ofenziva.

ZAHODNI VOHUNI V ČSR

Praga, 26. okt. (Tanjug). — Tu so aretirali skupno ljudi, osumljenih protidržavnega delovanja. Poročilo ne navaja števila aretirancev, pravi pa, da so se ukvarjali s teroristično delavnostjo ter da so vohunili za organizacijo »Svoboda Evropa« v Zahodni Nemčiji. Vohunske podatke so posiljali v München po uslužbencu nekega zahodnega diplomatskega predstavništva v Pragi. Organizator skupine je bil bivši podpredsednik praške hranilnice Vaclav Kolik.

Iz Severne Afrike nadalje poročajo, da je zdaj v Tuniziji večje število voditeljev alžirskega osvobodilnega gibanja, ki proizčujejo razplet položaja na bojiščih in sestavljajo politični program Alžirske fronte. Devet voditeljev Fronte je danes v Tunisu začelo neuradne razgovore o alžirškem vprašanju. Pričakujejo, da bo tudi tuniški predsednik Burgiba govoril z njimi.

DANES VOLITVE V TURCIJI

PREHUDI NAPORI

v gospodarski izgradnji ali kriza parlamentarnega režima?

ustanovitve Turške republike do leta 1946 to stranko. Keprülü je izjavil, da izstopa edina politična stranka v deželi, do leta 1950 pa zmerom na krmilu. Ustanovitelj in dosmrtni predsednik stranke je bil Kemal Atatürk, po njegovi smrti pa, prišel na ta položaj Ismet İnönü, ki je še zdaj njen predsednik. Leta 1954 je dobila Demokratska stranka na splošnih parlamentarnih volitvah 58% glasov, Republikanska ljudska pa kakih 35%, vtem ko je dobila Republikanska narodna stranka samo 5%, neodvisni kandidati ter ostale politične stranke in skupine pa samo 2% glasov. Od skupnih 541 mest v Veliki skupščini jih je dobila Demokratska stranka 503, Republikanska ljudska 30, Republikanska narodna 5 in neodvisni kandidati 3 mandate. Volilni zakon je omogočil, da so dobili demokrati ne glede na število glasov v parlamentu trdno večino.

Na minule volitve so šli demokrati enotni in gospodarski položaj dežele je bil mnogo ugodnejši, kakor je zdaj. V Demokratski stranki je zdaj položaj drugačen. Leta 1955 so izključili iz stranke več vodilnih članov Izvršnega odbora, bivših ministrov ter več poslancev. Nekaj poslancev in strankinih funkcionarjev na podoželjbu pa je iz stranke izstopilo. Ti disidenti so predlamskim ustanovili Stranko svobode, ki je kmalu postala zelo aktivna.

V Veliki skupščini je 38 poslancev v najmočnejši parlamentarni opozicijski skupini vlado stalno kritiziralo. Prav tako živahno dejavnost je razvijala po vsej deželi. Nedavno je iz Demokratske stranke izstopil tudi eden izmed štirih ustanoviteljev, profesor Huad Keprülü, dolgoletni zunanji minister, ki je z Bajarjem, Mendel- ustanovil leta 1946 ustanovl

hidrocentral in drugih naprav. Demokrati se zlasti hvalljo z uspehi v razvoju kmetijstva. Kar tiče politične svobode, podurdajo, da so politične razprave o svobodi in politična trenja v obdobju, ko napenja dežela vse sile za izgradnjo in modernizacijo svojega gospodarstva, samo škodljiva in da opozicija z vsemi možnimi sredstvi sabotira napore vlade.

Demokratska stranka in njen predsednik Adnan Menderes si prizadevata obdržati oblast v rokah dje kakor samo štiri leta. Demokratska stranka je zato razpisala volitve sedem mesecev pred potekom roka, misleč, da je zdaj ugodnejši trenutek za zmago na volitvah, kakor če bi bile volitve prihodnjega pomlad. K razpisu volitev pred določnim rokom je pripomoglo tudi to, da se tri opozicijske stranke že leto dni pogajajo o skupnem nastopu na volitvah, da bi prišle na krmilo. Razen tega tudi vrste Demokratske stranke niso zavarovane pred nadaljnjim razkrojem.

Da bi onemogočila tesnejše sodelovanje opozicijskih strank in njihov skupni nastop na volitvah, je vlada v začetku septembra pred razpustom Velike skupščine spremenila volilni zakon, ki formalno onemogoča skupno akcijo na volitvah. Vsaka politična stranka mora namreč zase postaviti kandidatne liste v vseh volilnih okrajih. Zakon prepoveduje koalicijske liste in kandidiranje tistih ljudi, ki so dva meseca pred razpisom volitev izstopili iz te ali one politične stranke. Zakon tudi ne dopušča kandidiranja neodvisnih kandidatov. Dovoljeno tudi ni kandidiranje takšnih ljudi na listah katerokoli politične stranke. Tista politična stranka, ki nima svoje organizacije v vseh volilnih okrajih, na volitvah sploh ne more sodelovati. O teh spremembah volilnega zakona se je vnela v Veliki skupščini srdita razprava med vladnimi in opozicijskimi govorniki, ker je opozicija menila, da je hotela Demokratska stranka na ta način praktično onemogočiti sleherni uveljavljanje opozicije in pravi, da se turško gospodarstvo dinamično razvija, pa naštevajo svoje uspehe — zgraditev tovarn, jezov, cije.

Adnan Menderes

poročila svojim pristašem, naj se po volilnih okrajih družijo tako, da bodo glasovali za opozicijsko stranko, ki ima v tisteni najvec pristašev.

Na minulih parlamentarnih volitvah v maju 1954 so imeli republikanci nevarnega nasprotnika, samo v Republikanski narodni stranki Ismeta İnönüja, ki je bila od resom in Koraltanom leta 1946 ustanovl

SODOBNA GRČIJA V LUČI SVOJE EKONOMIKE

Atene, oktobra. Čprav ima izredno močno razvito pomorstvo, je Grčija vendarle še vedno pretežno kmetijska država. In vendar nič ne kaže, da bi njeno kmetijstvo, ki je v zadnjih letih doseglo še največ uspehov, lahko sproti zaposlilo presežek kmetijskega prebivalstva, ki se prav posebej hitro narašča. Pa tudi pri narodnem dohodku ne kaže, da bi svoj sedanjí delež, eno petino, kaj bistveno povečalo. Rešitev naj bi bila torej druga. Toda tudi grška industrija, usmerjena skoraj izključno v proizvodnjo blaga za široko potrošnjo, je še vedno močno navezana na kmetij-

dneva. Kljub navidezno močnemu napreju pa je ostal položaj v bistvu nespremenjen: narodni dohodek je bil še vedno nizek, nizke so ostale tudi plače; kapitala, tako domačega kot tujega (prvega skoraj ni bilo, za drugega ni bilo potrebne gospodarske garancije) pa je bilo premalo, da bi industrijsko proizvodnjo vsaj toliko pospešili, da bi se ujela v korak z naraščajočo potrošnjo.

Grški ekonomisti so pokazali na edini možni izhod iz te zagate: ustalitev dražnje, njena revalorizacija, kar naj bi pomenilo: možnost dotoka tujega kapitala, doma pa vsesplošno stimulacijo k varčevanju, v usmeritev osebnih

Veliko je k temu pripomogla tudi izdatna ameriška pomoč. Toda to še ni rešitev grškega gospodarstva, je samo osnova, na kateri je treba šele začeti graditi. Prišel je čas in nujnost velikih investicij, preusmerjanja industrije. Država je vrgla v to vsa razpoložljiva sredstva in pritegnila v svoj načrt, v skladu s svojo družbeno ureditvijo, še privatni domači in tuji kapital, ki ima samo v večjih gradnjah trenutno investiranih nad 140 milijonov, in sicer: v gradnji hidro-in termocentral, v obnovi rudnikov premoga in Megdovi, rafinerij petroleja, razširitvi in modernizaciji ladjedelnic in pomorstva sploh, dalje v povečanju predvsem letalskega prometa in ne na poslednjem mestu turizma, ki je za

Grčijo dragocen vir dohodkov. Glede na uvodoma označeno vlogo kmetijstva v sodobnem grškem gospodarstvu ostane tehnizacija kmetijstva ena glavnih skrbi grške ekonomike. Na izdatnejšo pomoč od zunaj, natančneje iz ZDA, grški ekonomisti ne računajo več mnogo. Zamenjali naj bi jo dolgoročni krediti. Na nekaj pa Grki še vedno računajo: na določen ugodnosti v trgovinski izmenjavi z Zahodom, da bi se čimprej dokopali do ekonomske neodvisnosti prav od zahodnega sveta, v sklopu katerega se Grčija tudi zato in morda prav zato še ne čuti povsem enakopravne. Toda to že niso več ekonomski, pač pa politični računi.

Ciril Zlobec

Kronična kriza

Francija je v stalni krizi. To je že stara ugotovitev. Po vojni se je izmenjalo 23 vlad, vsaka vlada je trajala povprečno po šest mesecev. Tako se niso menjavale vlade niti v valmarski Nemčiji. Nemci so bili tudi takrat bolj disciplinirani kot so danes Francozi. Ti so morda v politiki še večji individualisti kot v vsakdanjem življenju. Po vojni so imeli Francozi le dve ali tri vlade, ki so obdržale oblast vsaj leto dni. Vse druge je parlament tretje republike podrl že po nekaj mesecih. Ena vlada se je držala sploh samo en dan. Za nami so časi, ko smo videli v francoskih krizah nekaj komičnega. Sedaj so postale že nekaj tragične. Ne samo zaradi tega, ker je Francija še vedno med vodilnimi državami v Zahodni Evropi, ampak predvsem zato, ker je še vedno središče bogatega, pa čeprav že precej omajanelega kolonialnega sistema. Vsaka kriza zaustavi namreč za nekaj časa pripoznanje upravičenih zahtev kolonialnih dežel. Francoske krize so sicer notranje značaja, vendar so bile zadnje krize bolj povezane z dogodki izven nje. Zaradi nerešenega alžirskega vprašanja se je v zadnjih letih izboljšalo več francoskih vlad kot pa zaradi nerešenih domačih finančnih razmer. Francozi ponavljajo v Alžiriji enake napake kot v Indokiniji.

Zato se je v zadnjih letih marsikdo upravičeno vprašal, ali se v Indokiniji res niso ničesar naučili? Ali bodo zalgrali svoje karte tudi v Alžiriji, torej pred vrati Evrope? Vendar se je v zadnjih mesecih pridružil alžirskemu vprašanju še

Guy Mollet

nov moment: vse večji inflacijski pritisk, vse večje notranje nezadovoljstvo sprito naraščajoče dražnje. Najboljši barometer nezadovoljstva je prav sedanjí val stavk, ki spominja na prejšnja tretja republika, vendar pa si kljub vsemu le ne smemo zameriti, da je bilo to še razumljivo. Sprito vojnega razdeljanja in razsula, so stanki še marsikdo drugod. Letos pa so bile na evropskih tleh samo v Franciji večje stavke. Morda bi lahko rekli, kar je dejal že Hamlet o Danski: v deželi Danski...

Da, tudi v Franciji je nekaj gniloga. To besedo zapisimo z rezervno, saj je Francija po vojni pokazala več živost in življenjske sposobnosti kot prejšnja tretja republika, vendar pa si kljub vsemu le ne smemo zameriti, da je bilo to še razumljivo. Sprito vojnega razdeljanja in razsula, so stanki še marsikdo drugod. Letos pa so bile na evropskih tleh samo v Franciji večje stavke. Morda bi lahko rekli, kar je dejal že Hamlet o Danski: v deželi Danski...

Poglejmo in premislimo: na eni strani agonija francoskega parlamentarnega sistema, na drugi eksplozija nezadovoljstva alžirskega naroda. Oba izraza sta močna, kričeča, zato pa žarko predočujeta zaostrena nasprotja, ki hromijo Francijo.

Ali je v sedanjih pogojih možno sestaviti francosko vlado, ki bi odbrala konico in enemu in drugemu ekstremu? Ali bi koalicijski socialistov, radikalnih socialistov, menedžerov in demokratskega gibanja odpora lahko rešila deželo teh vseh kriz, te večje odvisnosti od tako razdrobljenega, hromega parlamenta? Ali bi taka vlada vzdržala leto dni na oblasti in izvedla vsaj najnujnejše finančne reforme, hkrati pa poskrbelo za ureditev alžirskega vprašanja? Tako, da bi vanjo privoila vsaj polovica alžirskega prebivalstva? Ali bi taka koalicijska vlada odobrila tistih dve sto francoskih družin, ki še vedno vladajo izza kulisa, čeprav jih v javnosti nihče ne vidi? Ali bi zadržala korupcijo, ki je že prodira tudi v Severno Afriko, ali pa bi Francija kljub vsemu še vedno ostala to, kar je: stara Kitajska.

Baje ima Guy Mollet to pot kar precej možnosti, da bo sestavil novo, 24. vlado. Tako bi Francozi po štirih tednih spet dobili svojo vlado. V sedanjí krizi je to že njegov drugi poskus. Verjetno je, da bo sedaj uspel. Vendar barke najbrž ne bo spravil na suho. Bolj kot verjetno je namreč, da bo sprejel v svojo vlado dosedanjega francoskega generalnega rezidenta v Alžiriji, Roberta Lacosta, torej človeka, ki se zavzema za »pacifikacijo« Alžirije.

V letošnjem maju je Mollet odstopil zaradi finančnih vprašanj, njegov naslednik Bourges Maunoury pa zaradi alžirskega vprašanja. Ali bo skušal Mollet rešiti predvsem finančna vprašanja? Verjetno. Nemara bo ureditev alžirskega vprašanja še nekoliko odložil. Na to nas navaja tudi to, da se pripravila Francija na veliko razpravo o alžirskem vprašanju v Generalni skupščini OZN. Francosko krizo bodo torej samo zakrpani, ne rešili. Kriza francoskega parlamentarnega sistema bo ostala. Toda le kako bodo rešili to vprašanje?

BATERIJE NA SATELITU IZČRPANE

London, 26. okt. (Reuter). - Sprejemne radijske postaje v raznih krajih sveta že več ur niso prejele nikakršnih signalov s sovjetskega satelita. Menijo, da so baterije v njegovem oddajniku že izrabljene. Ko so satelit ustrelili, je TASS objavila, da bodo baterije napajale oddajnik z energijo tri tedne. Prav zdaj pa je minil ta čas. Satelit je do davi ob 4 303-krat obkrožil Zemljo.

NA RDEČEM TRGU v Moskvi letos sedmega novembra

Moskva, oktobra. Program praznovanja 40-letnice v Moskvi še niso objavili. Po obsegu priprav pa je očitno, da bo zasenčila vse podobne manifestacije, kar jih je videla Sovjetska zveza od svojega nastanka. Proslava bo trajala več dni, glavne prireditve pa bodo 6. in 7. novembra. Za 6. novembra je napovedana seja Vrhovnega sovjeta ZSSR, ki se je bodo udeležili tudi mnogi gostje iz tujine, voditelji komunističnih partij in mnogi drugi predstavniki. Prvi sekretar CK KPSZ Nikita Hruščev bo imel tedaj referat o razvoju ZSSR v minulih štiridesetih letih. Iz člankov v tujščinem tisku lahko človek sklepa, da bo Vrhovni sovjet na tem zasedanju sprejel več raznih odredb, med drugim tudi odredbo o sedemurnem delovnem dnevu v vseh industrijskih panogah, o odpravi nekaterih oblik davka (za zakone brez otrok itd.) ter drugih ukrepov, v katerih naj pridejo do izraza gospodarski uspehi, ki jih je sovjetska dežela že dosegla v dosedanjem razvoju.

Graditev te velike ladje z 900 prostori ko kmalu končana. Ledolomilec »Lenin« bo lahko plul celih 400 dni, ne da bi se ustavil zaradi pomanjkanja goriva. Zmogljivost njegovih pogonskih naprav bo znašala 44.000 KM. To pa je samo del naporov, ki jih bodo prispevali k proslavi 40-letnice Oktobra prebivalci Leninovega mesta. Njihovi delovni kolektivi pripravljajo namreč še mnogo presenečenj, med njimi nove televizijske aparate.

Tovarna porcelana Lomonosova pošlje v Moskvo na razstavo nad 3 m visoko vazo, okrašeno z umetniškimi basreliefom - Leninovim portretom, obdanim s petnajstimi republiški zastavami kakor tudi velika doprsna kipa: »Lenin v Razlivu« (»Zeleni Leninov kabinet«) in »Dekret o miru«. Ni moč naštetí vsega, kar pripravljajo sovjetski delovni kolektivi za proslavo 40-letnice Oktobra. Sovjetski ljudje bodo zlasti veselí daril gradbenih delavcev. V Moskvi so zadnje tedne in mesece gradili noč in dan. Ponoči so delali v svitu močnih reflektorjev.

Pogled na Rdeči trg v Moskvi

bol moči ZSSR. Kot svoje največje darilo pripravljajo Leningrajski atomski ledolomilec »Lenin«, razen ameriških podmornic prvo ladjo na svetu na atomski pogon, ki jo bodo tiste dni splovili.

Do oktobrske proslave bodo dosegli blizu 500 velikih hiš z 1.350.000 kv. metrov zazidane površine. To je gotovo dragocen priložni spevek k jubileju v glavnem mestu ZSSR, ki pa ne bo edini.

O. Miličević

V ČARU BARV IN CVETJA

Drugi dan, 7. novembra, bo na Rdečem trgu, obdanem s Kremljem, Muzejem revolucije, katedralo Vasilija Blaženega in GUM, največjo trgovino v Moskvi, v čaru barv in cvetja velika parada,

GENERALFELDMARŠAL V IRHOVKAH

Strahopetstvo zločinca

Iz sodne obravnave proti nacističnemu vojnemu zločincu Schörnerju

V Münchenu se je ondan zagovarjal pred sodiščem za svoje zločine iz vojnih časov »podivjani vaški šomošter«, kakor se glasi vzdevek bivšega hitlerjevskega generalfeldmaršala Schörnerja. Obtožnica je pravzaprav obsegala samo njegov ukaz, po katerem naj bi ustrelili tri pripadnike njegove vojske. Nekega kaplarja so res ustrelili, dva oficirja pa sta se izmuznila Schörnerjevi strogosti.

Schörnerja so na podlagi sporazuma med SZ in Zahodno Nemčijo nedavno izpustili iz sovjetskih zaporov, kjer se je pokoril za zločine, ki jih je zagrešil nad drugimi narodi. Zdaj pa se je spet zagovarjal pred domačim sodiščem za ukrepe proti lastnim vojnikom. Bržčas se mu zdaj vsiljuje dokaj logično vprašanje: če se je njegova domovina zavzemala za to, da bi njega in ostale njemu bolj ali manj podobne pomilostili in izpustili iz sovjetskih zaporov, kako da mora znova pred sodišče? V obeh primerih je bil hitlerjevski vojskovodja obsojen zaradi svoje podivjanosti. Mož je namreč grdo ravnal z lastnimi vojaki in oficirji, ki so med Hitlerjevimi osvajalnimi pohodi še kar dobro izpolnjevali njegove ukaze, med razpadom nemške vojske pa je njihova disciplina popustila, ker so morali reševati gola življenja.

Vse kaže, da je ostal generalfeldmaršal Schörner vzlic preseženju, da je moral znova pred sodišče, docela dosleden svoji vojaški logiki. Zakaj bi bilo namreč konec koncev krivično ukrepati strogo samo proti drugim, ne pa tudi proti sebi? Novi nacistični zločinci so opravičevali svoje zločine nad podjarmljenimi evropskimi narodi s tem, da so se sklicevali na ukaze svojih predstojnikov. Enako je ravnal tudi Schörner, toda njegova nesreča je v tem, da je zakrivil zločine tudi nad pripadniki bivše nemške vojske.

Kot »nehumani poveljniki« se je Schörner proslavil šele ob koncu vojne, ko naj bi bil ustavljen prodiranje sovjetskih divizij. Iz tistih časov se ljudje še dobro spominjajo ene izmed njegovih proslulih izjav: »Za ohranitev discipline bi bilo najbolje, da bi

vsakem bataljonu ustrelili tri največje strahopetce.« Tisti nesrečni kaplar, edini med Schörnerjevimi vojaki, o katerem je dognano, da so ga res ustrelili, pa ni bil strahopetec. Ustreljen je bil zato, ker ga je feldmaršal nekoč zalotil, da spi za volanom svojega kamiona.

Bilo je sicer še mnogo drugih smrtnih obsodb brez sodne obravnave, s katerimi so hoteli Schörner in drugi nacistični kolovodje prepričati paniko v nemški vojski. Toda zdaj je težko ugotoviti, kdo je odgovoren za obsodbe in usmrtnitve. Sicer pa so kot priče, torej kot svobodni ljudje nastopali pred sodiščem tudi nacistični kolovodje, ki so izdajali ukaze, kakor denimo general Kesselring in drugi, med njimi dosedanjí predsednik nekega višjega deželnega sodišča, ki so ga zaradi sodelovanja v takratnih dogodkih celo opustili prisega.

A tudi sam feldmaršal s svojim osebnim pogledom ni podal kaj prida prepričljivega dokaza o svoji hrabrosti. Ze proti koncu vojne je brž sedel v zadnjo »Storkljok«, ki je bila še na razpolago, in odletel nekam proti Bavarski, kjer se je naglo preoblekel v pohlevnega bavarskega kmeta. Toda v »podivjanem šomoštru« je menda še ostalo nekaj prvotne nadutosti in bržčas si je pred sodiščem iz teh razlogov izmislil bajko o nekakšnih ukazih z najvišjih mest, ki so mu baje nalagali, naj se z ostanki nemških čil pridruži četam zahodnih sil in na Bavarskem skupaj z njimi organizira »protikomunistično fronto«! Pri tem pa je menda pozabil povedati, kako so ga na tej »novi fronti« ujeli v usnjenih tirolskih dokolenkah, izposojenih od nekega bavarskega kmeta.

Bivši Hitlerjev general se je moral zagovarjati pred sodiščem zato, ker je brez sodišča in na lastno pest sodil pripadnike svojih divizij, ko se niso več hoteli boriti tako, kakor so ukazovali nacistični kolovodje. Kako se je ta propadli vojskovodja vedel prej, ko so njegovi podrejeni še brez pomisleka izpolnjevali vse ukaze o poiziganju in pustošenju tujih krajev, o mučenju in ubijanju pripadnikov drugih narodov, o tem pred sodiščem niso govorili.

Milan Bajec

PISMO IZ NEW YORKA

Škandal ob izvolitvi močnega moža Hofe za predsednika teamsterskega sindikata

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA) New York, oktobra

Vse letošnje leto so se kar vrstili škandali okrog Jamesa Riddla Hofe, še nedavno predsednika ameriških teamsterjev, največje in najmočnejše strokovne sindikalne organizacije v ZDA, katere notranje razmere so zelo vznemirljive duhove v Kongresu in v vodstvu ameriške sindikalne zveze ter močno vplivale na položaj sindikatov v deželi nasploh. Teamsterska zveza ima blizu poldrugi milijon članov - šoferjev in težakov. Članov vseh sindikalnih zvez v federaciji AFL-CIO pa je kakih 15 milijonov. Teamsterji so močni tudi zato, ker imajo v rokah ključni položaj v gospodarstvu, saj gre za razvažanje blaga. Njihova organizacija je na gosto razpredena po vsej Ameriki. Njenemu vodstvu se je posrečilo vzlic neštetim zlorabam položaja in odkritim poneverbam sindikalnega denarja organizacijo finančno zelo okrepiti.

Škandali so se začeli letos, ko je kongresni odbor, ki se ukvarja s proučevanjem korupiranosti v vodstvu sindikatov, objavil, da so trije najvplivnejši predstavniki teamsterske zveze zakrivili celo vrsto kriminalnih in nemoralnih dejanj. Slo je za predsednika Baku ter njegova glavna pomočnika Brewsterja in Hofe. Morda je kongresni odbor njihovo krivdo nekoliko pretiraval, kar pa je spričlo razmer v Ameriki razumljivo, saj gre za zmanjšanje ugleda sindikatov nasploh. Teamstersko vodstvo je po zahtevanju tega odbora samovoljno ravnalo s sindikalnimi skladi kot z nekakšno svojo privatno blagajno. Posamezni funkcionarji so si izposojali iz nje velike vsote, ki jih niso nikoli vrnili. S tem denarjem so si zidali razkošne hiše in živeli zelo potratno. Posebno hudo je kongresni odbor bremenil Hofe, češ da je bil tesno povezan z delodajalci in celo s kolovodji nekaterih gangsterskih organizacij.

Poslovno povezovanje gangsterjev in voditeljev nekaterih sindikatov se je močno razmahnilo in posledice so bile seveda zelo hude. Pred letom dni je neki sindikalni novinar zbral mnogo gradiva o pajdaških vrstah. Toda lani v aprilu so ga poneli na ulic napadli in polili s kislino. To je svarilo, naj pusti sindikalne prave in njihove gangsterske pajdaše pri miru.

Do oktobrske proslave bodo dosegli blizu 500 velikih hiš z 1.350.000 kv. metrov zazidane površine. To je gotovo dragocen priložni spevek k jubileju v glavnem mestu ZSSR, ki pa ne bo edini.

Vodstvo zveze AFL-CIO se je tudi samo pridružil obolžitvam proti teamsterskim voditeljem in zahtevalo, naj korumpirano vodstvo te sindikalne organizacije odstopi. Zveza se je res otrešla vseh razen Jimmyja Hofe, ki je sam pomagal, da so njegove pajdaše izločili iz organizacije. V začetku oktobra pa se mu je na letni konferenci na Miami Beachu posrečilo, da se je znova povzpel na prvo mesto. Ameriški tisk je pisal, da so ga kronali, kar pomeni, da je organizacija napovedala vojno vsej javnosti ZDA. Pristojno sodišče v Washingtonu je naglo reagiralo in prepričilo osebno spremembo v vodstvu te sindikalne organizacije. Oglasila se je še davčna uprava, češ da ima Hofa na vesti tudi utajo davkov. Vodstvo zveze AFL-CIO proučuje zdaj vprašanje, ali lahko teamsterski sindikat sploh še ostane njen član. Seveda pa je vprašanje, ali bo zveza tvegala izključitev tako močnega in vplivnega sindikata. Njeni dohodki bi se namreč v tem primeru zmanjšali za kakih 800.000 dolarjev na leto.

Na drugi strani pa Hofa ni samo že zdavnaj trn v peti vodstva AFL-CIO, marveč je tudi skrajno škodljiv sindikat, zlasti v času, ko se bore za to, da v pobeni ameriški državi ne bi smeli biti zaposleni ljudje, ki niso sindikalno organizirani, oziroma ko so sindikati izpostavljeni dvojnemu hudemu pritisku: da pravica do dela zakonito ne bi bila z ničemer vezana na organiziranost in da bi sindikatom sploh začeli vsiljevati čedalje otrejše državno kontrolo.

Blagoje Lazič

Z NAŠEGA KMETIJSKEGA PODROČJA

Dobra letina koroze v Vojvodini

V Pančevačkem ritu so pridelali na hektar do 120 metrskih stotov hibridne koroze - Povprečni donos je znašal 50 do 60 stotov na hektar

Novi Sad, oktobra. — V Vojvodini so na kmetijskih posestvih pospravili koroza, ki je obrodila zelo dobro. V Pančevačkem ritu so pridelali na hektar do 120 metrskih stotov hibridne koroze. Tudi v nekaterih drugih krajih Vojvodine je koroza obrodila tako dobro, da so je pridelali na hektar 50 do 60 stotov. V žitorni Vojvodini pa je znašal donos koroze že več let 20 do 25 stotov na hektar.

ZA NAMAKANJE SO UPORABILI UMETEN DEŽ
Na kmetijskem posestvu »Bratstvo jedinstvo« v Bečeju so pridelali na hektar do 120 metrskih stotov hibridne koroze. Tudi v nekaterih drugih krajih Vojvodine je koroza obrodila tako dobro, da so je pridelali na hektar 50 do 60 stotov. V žitorni Vojvodini pa je znašal donos koroze že več let 20 do 25 stotov na hektar.

delali na 577 ha povprečno po 77 stotov, na 252 ha po 87,5, na parceli 32 ha pa po 102 stota koroze. Na kmetijskem posestvu v Zornatici so pridelali na 345 ha pov-

prečno po 81 stotov koroze na hektar, na parceli 82 ha pa po 150 stotov koroze v storžih. Na kmetijskem posestvu »7. julij« v Crvenki je znašal donos na 100 ha povprečno po 100 stotov koroze v zrnu, na parceli 16 ha pa nad 170 stotov koroze v storžih na hektar. Na kmetijskem posestvu v Crvenki so letos prvikrat uporabili za namakanje umetni dež.

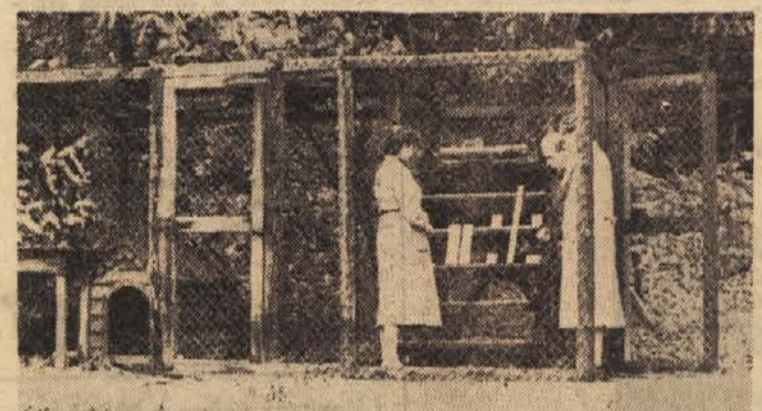
Pa tudi to niso osamljeni primeri. Letos je koroza dobro obrodila tudi na drugih posestvih v Vojvodini. Na vzornem posestvu zavoda za kmetijski pridelke v Srbobranu so pridelali povprečno po 100 stotov koroze na hektar, na neki vzorni parceli za celo po 134 stotov. Na kmetijskem posestvu »Tovljač« v Somboru je znašal povprečni donos 70 stotov na oral, na neki parceli pa celo 96 stotov. Na posestvu »Fruška gora« v Gladnošu so pridelali na 100 ha povprečno po 80 stotov, na parceli 19 ha pa celo po 96 stotov koroze na hektar.

PRIDELEK 100 METRSKIH STOTOV NA HA NI VEČ IZJEMA

Lahko bi našli še več primerov, ki kažejo, kako dobro je obrodila letos koroza v Vojvodini. Povprečni donos je znašal 50 do 60 stotov na hektar. Prejšnja leta je znašal donos 20 do 35 stotov. Letos so v Vojvodini sejali iz-

ključno hibridno koroza in obdelovali njive skupno. Njive so preorali 25 do 35 cm globoko. Na hektar so porabili 1700 do 2000 kilogramov umetnih gnojil. Koroza so sejali na gosto, povprečno so porabili 30.000 do 40.000 storžev na hektar. K bogatemu donosu so pripomogli seveda drugi agrotehnični ukrepi.

Tako dobra letina koroze je prepričljivo pokazala, da pridelek 100 metrskih stotov na hektar ni več izjema. V vseh teh primerih gre za sodobno obdelovanje zemlje in strogo uporabo agrotehničnih ukrepov, za uporabo preizkušenih znanstvenih dosežkov v kmetijski proizvodnji. Tem v glavnem objektivnim pogojem pa so se pridružili še subjektivni činitelji, namreč uprave kmetijskih posestev z delavci, ki so se na vsi moč potrudili, da je bilo polje skrbno obdelano. N. K.

»Bunker« ob Inštitutu za gozdno in lesno gospodarstvo v Ljubljani

NITROPOLTURE ZA LOŠČENJE NE BO TREBA VEČ UVAŽATI

Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo v Ljubljani je uspešno končal poskuse za domačo izdelavo nitropolture za loščenje - S tem bomo lahko pritrnili več deset milijonov deviznih dinarjev na leto

V zadnjem času je našim strokovnjakom uspelo osvojiti proizvodnjo enega izmed izdelkov, ki smo ga doslej dobivali izključno iz uvoza. Gre za proizvodnjo nitropolture za loščenje, ki je primerna zlasti za pišarniško in šolsko opremo, galanterijo in druge izdelke iz hrastovine, jesenovine, bukovine in nekaterih drugih vrst lesa z večjimi porami.

Nitropoltura za loščenje uspešno zamenjuje nitrolak, ker je postopek z njo mnogo enostavnejši, hitrejši in cenejši kot z nitrolakom. Pri nas so je doslej uvedli samo v nekaterih večjih podjetjih, med drugim v tovarni upojnega polnjenja »Stola« v Duplji. Tu so pred kratkim tudi prvi preizkusili domačo nitropolturo, ki so jo pod vodstvom inženirja Janeza Jermana izdelali v Inštitutu za gozdno in lesno gospodarstvo v Ljubljani. Poskus je uspel. Politura se je izkazala celo za irdejšo kot uvožena, le nekoliko predeka je bila, kar pa so v inštitutu pri izdelavi nadaljnjih količin nitropolture zlahka popravili. Določene količine nitropolture je inštitut poslal tudi nekaterim drugim večjim lesno-industrijskim podjetjem s prošnjo, naj jo preizkusijo in kolikor bi bili z njo zadovoljni, sporočijo, koliko bi jo lahko potrebovali, ko bi jo začeli industrijsko proizvajati. Tudi v teh podjetjih so bili s poskusi zadovoljni, saj so doslej prijavili potrebo že za okrog 40.000 kg te politure. To pomeni, da bomo z domačo proizvodnjo nitropolture lahko pritrnili letno za več deset milijonov dinarjev deviznih sredstev.

Da bi domačo proizvodnjo nitropolture čimprej razvijali, se je ljubljanski inštitut že povezal s kemično tovarno »Chromos« v Zagrebu in kaže, da bo ta tovarna lahko kmalu prevzela kritične vseh potreb po tej polituri za vsa naša lesno-industrijska podjetja. Ljubljanskemu inštitutu pa je ostala

še naloga, da organizira podobno demostriacijo uporabe domače politure, kot je bila konec maja, ko so se v prostorih njihovega inštituta zbrali predstavniki največjih jugoslovanskih lesno-industrijskih podjetij in znanstvenikov s področja površinske obdelave lesa. To pot bo demostriacija predvidoma v Duplji in sicer, kakor kaže, konec novembra.

TUDI LAK ZA VROČE LAKIRANJE
Najbrž še konec letošnjega novembra bo ljubljanski inštitut sodeloval še na eni demostriaciji o površinski obdelavi lesa. Predstavnikom jugoslovanske lesne industrije bo prikazal uporabo domačega laka za vroče lakiranje, katerega izdelavo je že tako izpopolnil, da ga je »Chromos« že lahko začel industrijsko proizvajati. V zagrebškem Zavodu za raziskavo materiala so ta lak že preizkusili in ugotovili, da po kakovosti ne zaostaja za uvoženim. Od uspeha omenjene demostriacije bo močno odvisno, kdaj bomo v naših lesno-industrijskih podjetjih na široko uvedli obrizgavano izdelavo s vročim lakom. Nekatera podjetja so si že nabavila aparaturo za ta postopek, uvedla pa ga bodo na splošno šele, ko bodo razpolagala z domačim lakom. Ta je namreč polovico cenejši od uvoženega, kar pomeni okrog 750 dinarjev prihranka pri vsakem kilogramu laka.

Gibanje cen in življenjskih stroškov v septembru. Po podatkih Zveznega zavoda za statistiko je indeks cen na drobno ostal v septembru nespremenjen. Od julija do avgusta je popustil od 102 na 101 in prav toliko je znašal tudi v septembru. V primeru z avgustom ni bilo večjih sprememb. Cene alkoholnih pijač so nekoliko popustile, podražilo pa se je meso. Kakor prejšnje mesece, je bila raven cen na drobno tudi v septembru za 1% nad lanskim ravnišo v istem mesecu, pri čemer so bili tečajniki izdelki za 2% cenejši, poceni se je tudi žito, višje pa mlevski izdelki ter obrtni strojevi. Meso je bilo v septembru v primeru z lanskim septembrom za 11% dražje. Tudi življenjski stroški se pretekli mesec v primeru z avgustom niso bistveno spremenili. Indeks življenjskih stroškov, ki je od julija do avgusta zaradi povišanja cen nekaterih kmetijskih pridelkov iz nove letine popustil od 102 na 99, je v septembru ostal na 99. Življenjski stroški so bili v septembru prav tako za 1% višji, kakor lani v istem mesecu. Pri posameznih stroških pa so večje razlike. Tako so stroški za obleko in obutev letos za 2% nižji, zato pa so v enakem odstotku višji stroški za prehrano, stroški obrtnih in drugih storitev pa so v primeru z lanskim letom narasli za 9%.

Čemu nezakonit odpust

Ze večkrat smo pisali o nezakonitih odpustih, ki jih je v poslednjih letih resda vse manj, toda tam, kjer pride do tega, so primeri toliko bolj kritični. Če je bilo nekdanji vzrok nezakonit odpustom predvsem slaba poznavanje predpisov, pa zdaj pri takih nepravilnih odnosih najpogosteje naletimo na samovoljo. To potrjuje tudi naslednji primer:

V podjetju »Leks« v Ljubljani je bila uslužbena tovarišica Z. S. Ker ni imela stanovanja, ji pa je dodelilo podjetje. Kasneje je stanovniška komisija podjetja v to stanovanje vselila še tričlansko družino. Uslužbenka Z. S. s tem ni bila zadovoljna in se je pritožila, češ da ji bilo prav, če bi ji v stanovanje dodelili kot so stanovalca samsko osebo, da pa so družinski skupnosti v tem stanovanju ni prostora.

Na njene pritožbe, ki nimajo nič skupnega z delovnim razmerjem, pri so v podjetju reagirali na čuden način. Maja letos so Z. S. premetili v obrat Menges s pristavkom, da to terja »reorganizacija delovnih mest«. Na novem delovnem mestu je dobila Z. S. 1764 dinarjev manj plače, razen tega tudi ni imela možnosti dobiti premijo in končno je iz »uslužbenke« postala »delavka«.

Spor glede stanovanja pa je tekla dalje. Dne 29. septembra letos so v podjetju našli salamonsko rešitev. Uslužbenki Z. S. so izročili odločbo, po kateri je ta odpuščenca s takojšnjo veljavnostjo. Odločbo so takole utemeljili:

»Ker je to primer skrajne nediscipliniranosti, ki rani ugled organov samoupravljanja, je takojšen odpust tovarišice Z. S. utemeljen.«

Za spor med podjetjem in uslužbenko Z. S. glede stanovanja, ki ni v nobeni zvezi z delovnim odnosom, so odgovorni ljudje pri »Leksu« našli rešitev v tem, da so Z. S. odpustili po določilih, s katerimi je mogoče takoj odpustiti uslužbenca ali delavca v delovnem odnosu, če ga zasajo pri kaznivem dejanju, če je obsojen na odvzem prostosti za dalj kot tri mesece ali če je ponaredil uradne listine.

Tovarišici Z. S. v službi niso mogli očitati nobenih nerednosti, saj je bila znana kot vestna delavka. Ker ima več kot deset let delovne dobe, bi moral dati za odpoved svoj pristanelek občinski sindikatski svet. Toda v tovarni »Leks«, kjer imajo zaposlenih precej strokovnjakov z visokošolsko izobrazbo, ki bi moral prav dobro poznati nase socialno zakonodajo, se na vse to niso ozirali, pač pa so mislili, da lahko spor pogladijo z nezakonitim, vsega obsojanja vrednim takojšnjim odpustom.

MNENJA - KRITIKA - POLEMIKA

O kritiki na račun plačila anuitet

Ali se naj anuitete prevajajo na cene ali na amortizacijo?

V diskusiji k načrtu zakona o delitvi dohodka gospodarskih organizacij ni bilo o nobenem drugem vprašanju toliko razprav in kritike kakor, kakor plačati anuitete za investicijska posojila. Načrt zakona določa, da plača podjetje anuitete po sklepu delavskega sveta bodisi iz amortizacije ali pa iz sklada za samostojno razpolaganje. Kritiki pa odklanjajo tako prvo kakor tudi drugo možnost: iz amortizacije zato, ker bi bila s tem otežena zamenjava iztrošenih osnovnih sredstev, iz sklada za samostojno razpolaganje pa zato, ker je treba v tem primeru zaradi obdobja dohodka ustvariti še enkrat večji znesek za plačilo anuitete. Zato zahtevajo, da se anuitete obračunajo pred delitvijo dohodka, se pravi pred obdobjem, enako kakor stroški. Ni pa bilo tudi malo zahtev, naj se sploh opusti sistem kreditiranja investicij in uvede sistem financiranja investicij brez dolžnosti.

kakor anuiteta. Skratka, zaslužiti je moralo trikrat za amortizacijo in odplačilo. Isto je veljalo obresti: enkrat v obliki na osnovna sredstva, potem pa še kot del anuitete. Zaradi tako hude obremenitve so morala podjetja dvigati cene, da so dosegla dvakratni dobiček, potreben za enkratno plačilo anuitete. Nova, najmodernejša urejena in mehanizirana podjetja pogosto niso mogla konkurirati zastarelim, neracionalnim obratom.

Zakaj ne bi torej podjetjem odprli možnosti plačila anuitet iz amortizacije, kar ne bi obremenjevalo cene. Po tej poti lahko hitro rešimo tudi pereče vprašanje prostega razpolaganja podjetij z amortizacijo, ki je zdaj v večjem ali manjšem obsegu blokirana. S tem, da omogočimo plačilo anuitet iz amortizacije, bomo ustregli tudi tistim novim podjetjem, ki vsaj v prvi dobi nimajo potreb za zamenjavo osnovnih sredstev iz amortizacije in lahko amortizacijo v celoti porabijo za plačilo anuitet. Stara podjetja pa bodo dobila več sredstev iz amortizacije, ko bo izvršena še predvidena revalorizacija osnovnih sredstev, ki so bila ocenjena leta 1953. Podjetja, ki zdaj plačujejo anuitete pred delitvijo dohodka, pa tudi ne bi prišla na slabše, saj bi bila po načrtu oproščena plačila obresti na osnovna sredstva za tisti del osnovnih sredstev, ki je obremenjen z anuitetami.

FINANSIRANJE INVESTICIJ BI POMENILO KORAK NAZAJ

Teh najradikalnejših predlagateljev, ki predlagajo financiranje investicij brez vračanja in si hočejo po tej poti olajšati investiranje, ni težko zavrniti, saj bi uvedba financiranja investicij pomenila korak nazaj v centralistično administrativno upravljanje. Če zdaj, ko pri dodelitvi posojil odloča rentabilnost in mora podjetje s posojilom prevzeti tudi obveznost vračanja, se dogaja, da skušajo investitorji rentabilnost prikazati v najlepši luči, ker jim gre pač samo zato, da dobe posojilo, potem pa bo že nekako šlo. Če bi prešli na financiranje investicij, tedaj je na dan, da bi moral administrativni organi iz množice investicijskih elaboratov odločiti, kdo naj dobi sredstva. Zašli bi spet v centralistično planiranje investicij z vsemi svojimi slabostmi, kar bi pomenilo obnavljanje administrativnega upravljanja v gospodarstvu in slabitev delavskega upravljanja.

PLACEVANJE ANUITET IZ AMORTIZACIJE NE OBREMENJUJE CENE

Z letošnjim družbenim planom smo skušali te težave rešiti z določbo, da se anuitete za posojila iz splošnega investicijskega sklada plačujejo pred delitvijo dohodka, kar pomeni, da se anuitete tretirajo enako kakor materialni stroški. Prav ta način plačevanja je zdaj pred očmi večine kritikov, ki zahtevajo, da se trajno uvede v novem zakonu, kar naj bi olajšalo prevajali anuitete na cene. Vprašanje pa je, če je to zdravo in pravilno. Dosedajni način plačevanja anuitet je v veliki meri povzročil deformacijo naših cen v primeru s tujnimi. Nekateri industrijski izdelki so pretirano dragi, predrage so tudi razne usluge, ki so vezane na večje investicije. Zadnja leta smo zgradili n. pr. vrsto hladilnic, mlekarn in podobnih obratov, ki jih anuitete sila obremenjujejo. Toda, ali je res potrebno, da morajo tudi isti obrati vse stroške investicij prenesti na cene, saj ne moremo trditi, da je objekt nerentabilen, če ne nese toliko, da bi poleg amortizacije, ki je odplačilo investicijskega posojila, menimo, da bi se morala investicijska posojila za take objekte v načelu odplačevati zgolj iz amortizacije. Vprašamo se tudi, zakaj ne bi dopustili, da se n. pr. velike investicije za gradnjo hidroelektrarn odplačujejo iz amortizacije, če ne v celoti, pa vsaj deloma, da bi na ta način zmanjšali pritisk anuitet na cene električne energije. Zavedati se moramo, da pomeni plačevanje anuitet, bodisi pred obdobjem dohodka ali dohodka ali po njem, v bistvu samo financiranje investicij na račun cene, kar zlasti bremenijo cene v tistih panogah, ki se morajo zaradi skingnega razvoja proizvodnih sil hitreje razvijati in je njihov razvoj vezan z dragimi investicijami (kakor je to n. pr. v elektrogosposodarstvu ali v črni metalurgiji).

POVEČANJE KREDITNE SPOSOBNOSTI PODJETIJ

V praksi je seveda računati, da bodo podjetja po preudarku delavskega sveta plačevala del anuitet iz amortizacije, drugi del pa iz skladov. Prav ta možnost izbire bo navajala podjetja na to, da dobro gospodarijo. Podjetje, ki bo večji del anuitete prevajalo na amortizacijo, bo lahko prišlo na trg z nižjimi cenami, kakor konkurenčno podjetje, ki bo skušalo prevajati vse stroške investicij na cene. Dosegli bomo večjo elastičnost cen na trgu. Seveda bodo tudi primeri, kjer sredstva iz obeh virov ne bodo zadostala, ker je n. pr. rok za odplačilo posojila prekratke. Tu bo pač treba najti rešitev v podaljšanju roka za odplačilo posojila, kar je predvideno tudi za odplačilo posojil za rekonstrukcijo zastarelih podjetij.

NAS GOSPODARSKI KOMENTAR

Ali res dve strani obrtniškega vprašanja?

Na predvolilnih sestankih po občinah so povsod razpravljali o obrtništvu in nalogah, ki čakajo nove ljudske odbore na tem področju. Skoraj iz vseh razprav je bilo razvidno, da položaj obrtništvu glede na naloge, tehnično opremo, osnovna sredstva in splošne gospodarske potrebe ni nikjer najboljši. Modernizacije, rekonstrukcije in razne investicije v obrtništvu se zmeraj zaostajajo za velikimi potrebami. Neredko so vzroki za takšno stanje v občinskih proračunih, ki po eni strani ne zagotavljajo hitrejšega napredka zaradi splošnega gospodarskega položaja v občini, po drugi pa nastopa zastoj tudi tedaj, ko so investicije za obrt predvidene, a jih ni moč izkoristiti zaradi nezadostne realizacije proračunskih skladov. Pogosto se sredstva, namenjena obrtništvu, trošijo na drugih skladih kot nadomestilo primanjkljavev. Razen teh razlogov pa je še več objektivnih in subjektivnih vzrokov, ki zavirajo smotrno in načrtno izvajanje investicij v tem važnem sektorju gospodarstva. Sem sodijo v prvi vrsti slabi pregledi nad kapacitetami obratov, površno poznavanje in razločevanje obrtniških strok glede na njihov pomen in vloge v celotnem kompleksu naših gospodarskih potreb, pomanjkljivi načrti za rekonstrukcijo in modernizacijo osnovnih sredstev, izbira lokacije in razni problemi, ki so posledica splošnih regulacijskih in urbanističnih vprašanj.

za razširitev glede na število prebivalstva in splošne gospodarske potrebe posameznega področja. Resnica je, da so mnoge obrtniške stroke se vedno zelo primitivne, nerazvite in zaradi zastarelih osnovnih sredstev nesposobne dohajati naš gospodarski razvoj, kot je to najbolj očitno n. pr. pri stanovanjski izgradnji, ki zastaja in se podražuje predvsem zaradi obrtniških del. Prav tako pa je tudi upravičena bojzda, kajti če bi se usmerili samo na modernizacijo in rekonstrukcijo obrti nasploh, bi mnoge panoge obrti dejansko težile v industrijo in zanemarjale drobne usluge, čeprav glede na svoj značaj in pomen za to nimajo razlogov.

KATERE PANOG FAVORIZIRATI

Problem torej ni v tem, kako in s katerih stališč zagovarjati eno ali drugo tezo. Problem začne tedaj, ko ustvarimo sredstva za investicije v obrti, pa se je treba odločiti, katere panoge obrti bomo favorizirali zaradi njihovega gospodarskega pomena, ne samo trenutnega, ampak perspektivnega, kakšen obseg rekonstrukcije in modernizacije bomo določili za ta ali oni obrat. Slej ko prej tiči tu jedno problema. Širjenje obrtniških delavnic za drobne usluge je večidel bolj organizacijsko in tehnično vprašanje, ker gre v bistvu za majhne investicije, in ga prav zaradi tega ni treba zanemarjati. Ustvarjanje solidne tehnične baze za tako imenovano konjunkturno obrt, ki dopolnjuje industrijo in gradbeništvo, pa je predvsem vprašanje pravilne porazdelitve sredstev za investicije, vprašanje smotrne določitve prioritete. Da bi v tem našli kar najboljšo rešitev, pa je potrebno, da imajo občinski, okrajni ljudski odbori in drugi organi zares temeljit pregled nad posameznimi strokami obrti. Gre za smotrno klasifikacijo obrtniških panog, za pregled nad kapacitetami obratov, za smiselno primerjavo obrtniških zmogljivosti s splošnimi gospodarskimi potrebami, naj se te pojavljajo na področju stanovanjske izgradnje ali kjerkoli drugje. Če tako ocenjujemo položaj, potem je oduševna polemika o tem, katera teza je bila v razpravah bolj pravilna. Pravilni sta obe, zlasti če ju združimo v smiselno celoto. -dV

DVE TENDENCI

V razpravah je bilo opaziti dve osnovni tendenci, ki se vsaka po svoji strani približujeta rešitvi. V nekaterih občinah sodijo, da je osnovno vprašanje obrtništvu v zadostni razširitvi obratov glede na število prebivalstva, v povečanju drobnih uslug in v odstranjevanju raznih finančnih bremen, ki ovirajo razvoj obrti. Slišati pa je bilo tudi mnenje (posebno v industrijsko razvitih občinah), da to ni bistveno vprašanje. V zvezi z razpravo o stanovanjski izgradnji je bilo mnogokje rečeno, da je treba vzeti za osnovo sedanje število obrtniških delavnic, njihove dosedanje kapacitete in zmogljivosti, ki bi jo lahko dosegle ob smotrni modernizaciji in rekonstrukciji. To mnenje se spopade z zagovorniki povečanja in širitve obrtniških obratov, predvsem tam, ko gre za pomislek, ali tečajno po rekonstrukciji in povečanju kapacitet ne vodi k industrializaciji in zmanjševanju tistih drobnih obrtniških uslug, na katere je navezan povprečen potrošnik.

OBRTNIŠKE STORITVE

Obe deljeni mnenji, ki naj bi vsaka zase določili nekakšno taktiko pri reševanju problemov obrtništvu, sta na videz opravičljivi. Toda samo na videz, kajti v bistvu imata obe strani prav. Gre za povečanje kapacitet obstoječih obratov in

MALA STATISTIKA

Koliko pišemo

● V državi je okrog 3000 pošt, ki zaposlujejo vsega skupaj 25.000 ljudi. Območje ene pošte obsega v državnem merilu 85 km², na katerem živi povprečno 6000 ljudi.

● Razmeroma najmanj pošt je v Makedoniji, v Crni gori in na področju niškega ptt podjetja. Tam obsega poštne okolišči od 150 do 170 km² in obsegajo tudi do 11.000 prebivalcev.

● Najgostejša poštna mreža je v Sloveniji in Dalmaciji. Poštne okolišči meri v teh krajih od 40 do 50 km, na njem pa je od 2600 do 3100 prebivalcev.

● Skupni promet ptt uslug je bil lani 916 milijonov komadov. To so pisma, brzojavni, telefonski pozivi, zavoji in drugo. Na enega prebivalca je prišlo 51 uslug, toda dejansko seže lestvica od skoraj sto do komaj deset. Na čelu je Beograd, kjer je prišlo povprečno na enega prebivalca 95 uslug, a sledi takoj Slovenija s 94 poštnimi uslugami. Ob koncu je področje ptt podjetja v Nišu, kjer je prišlo na enega človeka komaj 11 uslug. Med razmeroma močnimi predeli je še območje Reke (89), a med šibkimi sta Bosna in Hercegovina (24) ter Makedonija (26).

● V letu 1956 je prišlo na vsakega prebivalca v državi 11 odgovorilnih pism, medtem ko je to razmerje po ljudskih republikah naslednje: Slovenija 20, Hrvaška 14, Crna gora 11, Srbija 10, Makedonija 7 in Bosna in Hercegovina 6.

● Če so pisma oblika medsebojnih sporočil, ki jih uporabljajo ustanove, podjetja in posamezniki, so dopisnice tista vrsta pismovnih pošilk, katero koristijo večinoma zasebniki, ker so cenene. Njihovo odposlano število, preračunano na enega prebivalca, je bilo lani za državo med tri in štiri, a po ljudskih republikah: v Sloveniji 7, v Hrvaškem 5, v Crni gori 4, v Srbiji 3 ter v Bosni in Hercegovini in Makedoniji po dve.

● Skupno so imele jugoslovanske pošte, telegrafi in telefon 15 in pol milijarde din dohodkov, F. S.

IZ PRAKSE STANOVANJSKE SKUPNOSTI V CELJU

PRIMER DAJE VZGLED

V zadnjem obdobju je večkrat slišati pozitivna mnenja raznih delegacij in pristojnih forumov o tem, da se je Stanovanjska skupnost v Celju v svojem delu še najbolj približala novemu konceptu družbenega upravljanja stanovanjskega fonda. Prav tako posveča čedalje več pozornosti sodelovanju državljanov pri reševanju njihovih vsakdanjih potreb.

Ceprav so tudi v Celju zastran materialnih sredstev hišni sveti v neenakem položaju — hišni sveti v novih hišah razpolagajo z zadostnimi sredstvi, v starih pa so domala brez njih — je interes za upravljanje hiš precej velik. Razpoložljiva sredstva hišni sveti v glavnem smotno uporabijo za vzdrževanje in razne izboljšave v stanovanjih. Zmeraj manj je primerov, ko skušajo posamezni funkcionarji svetov mimo hišnega sveta doseči razne izboljšave v stanovanjih. Kjer pa se kaj podobnega zgodi, je navadno po sredi dejstvo, da se člani hišnega sveta bojijo zameriti »vplivnemu« predsedniku hišnega sveta. Sicer pa glede večjih popravil z gospodarskega vidika svetuje Stanovanjska uprava. — V celjski občini je 430 hišnih svetov, v le-teh pa sodeluje več kot 1600 članov. Od celotnega števila kakih 10 odstotkov hišnih svetov ni dovolj aktivnih. V vzpodbudo za delo je Stanovanjska skupnost v Celju letos prvikrat nagradila najbolj delavne hišne svete. Denarne nagrade so znašale skupaj 190 tisoč dinarjev. Menijo, da je nagradjevanje najbolj aktivnih hišnih svetov vzpodbuda za boljše gospodarjenje z družbeno lastnino. S tem seveda prihranijo na poznejših stroških za vzdrževanje.

SVET STANOVANJSKE SKUPNOSTI JE NASEL DOVOLJ KONKRETNIH NALOG

Razni subjektivni činitelji, kot na primer pomanjkljivi predpisi, nejasnost glede velikosti stanovanjskih skupnosti in podobno, niso negativno vplivali na delo Sveta stanovanjske skupnosti v Celju. Prav dejstvo, da je na področju stanovanjske skupnosti cela kopa aktualnih problemov, je napotilo Svet, da jih je začel sistematično reševati. Pri svetu obstoja več komisij: gospodarsko-finančna, gradbena komisija, komisija za organizacijo servisnih delavnic in služb, poravnalni svet itd. V teh komisijah delajo vsi člani sveta. Le-ta kot celota razpravlja o predlogih, analizah ter načrtih posameznih komisij. Dosedanja praksa je potrdila, da je taka oblika dela sveta stanovanj-

ske skupnosti v Celju najuspešnejša. Svet prav tako posreduje predloge in načrte Ljudskemu odboru občine, odnosno v raznih akcijah tesno sodeluje z njegovimi organi. Prav sedaj so v teku priprave za organiziranje raznih servisnih služb. Stanovanjska skupnost v Celju je najela tudi

kredit za gradnjo 46 stanovanj. Enako si tudi prizadeva za popravila starih stanovanjskih hiš, ki so v skupnosti. Takih hiš, ki so bile zgrajene pred letom 1900, je v Celju 277, ali 56,8 % stanovanjskega fonda Skupnosti. Tu zadene družbeno upravni organ na najtrši oreh — in sicer na problem finansiranja, o čemer smo v »LP« nedavno že pisali.

STANOVANJSKA SKUPNOST V CELJU IN STORAH

Sprva je v Celjski občini obstojala samo ena Stanovanjska skupnost in to v Celju. Obsegala je celotno območje občine s Storami vred. Glede na oddaljenost in specifična vprašanja stanovanjskega značaja v Storah, sta tu SZDL in uprava Zelezarne predlagali ustanovitev posebne stanovanjske skupnosti. Le-ta tu sedaj obstoja že več mesecev. Razna popravila na stanovanjskih hišah v štorski skupnosti je prevzela remontna skupina Zelezarne, ker tu drugih primernih obratov ni. Tak ukrep je končno tudi razumljiv s stališča Zelezarne, ki ima v posesti največ stanovanjskega fonda. Zelezarni gotovo ni vseeno, kako bodo nova stanovanja vzdrževana. Za Celje menijo, da iz ekonomskega vidika ne bi bilo ko-

ristno, če bi mesto delili na več skupnosti. Po sedanjih delovnih izkušnjah celotno območje najbolj ustreza. Tudi hišni sveti niso za spremembo. Razen tega so državljani tudi na zborih volivcev govorili v prid ene skupnosti. V sedanjih pogojih torej to najbolj ustreza, in če bi pozneje kdaj kazalo v interesu državljanov kar koli spremeniti, gotovo ne bo zastran tega težav. Kajti, Celjani se v zadnjem obdobju najraje ravnajo po dobrih izkušnjah.

F. K.

Nov oddelek Pokrajinskega muzeja v Mariboru

V mariborskem Pokrajinskem muzeju izvajajo zadnje priprave za otvoritev nove lekarniške zbirke, ki jo bodo »svetovno odprli« v nedeljo, dne 27. tega meseca. Zbirko, oziroma novi oddelek pripravljajo v prostoru nekdanje orožarne v grajskem palačju. Vseboval bo številne lekarniške predmete iz preteklosti in polpreteklike dobe; ilustrirana pa bo s kvalitetnimi barvnimi fotografijami detajlov fresk iz znamenitega samostana Olinje, ki je imel eno najstarejših lekarn pri nas. Po svoji vsebini in namenu bo oddelek za naše razmere edinstven. Prav zato ne bo le vredna pridobitev za sam muzej, marveč tudi za širše obiskovalce, saj bo vseboval več prav redkih in cenjenih lekarniških predmetov, ki bi sicer ostali za javnost povsem pozabljeni in neznanj.

Od vsepovsod

Literarni večer v Mariboru

V dvorani Lutkovnega gledališča v Mariboru je bil v četrtek zvečer literarni večer sodelavcev »Revije 1957« iz Ljubljane. Svoja dela so brali: Peter Božič, Jože Hudeček, Marjan Rožanc, Dominik Smole, Gregor Strniša, Jože Snoj, Veno Taufer in Dane Zajc. Namesto odsotnih Andreja Hienga in Cirila Zlobca jebral prozo in pesmi član SNG Maribor Hugo Florjančič, namesto Janka Cara pa Veno Taufer. Prijetno presenečenje je bila satira Petra Božiča Pravilica o deželi sibirski, prav tako pa tudi pesmi Daneta Zajca. V celoti je bil večer lepa kulturna prireditev, a tudi obisk je bil boljši, kot je v navadi na literarnih večerih v Mariboru. Med poslušalci je bilo tokrat največ mladine.

Otrokom padlih borcev velja skrb

Občinski odbor Zveze borcev v Hrpeljah ima v letošnjem proračunu 2 milijona dinarjev za pomoč otrokom padlih borcev. Skupno podpira pri 80 letih 86 otrok padlih borcev. Trije že obiskujejo Univerzo v Ljubljani. Mesечно daje občinski odbor 130.000 din pomoči, 15 otrok pa prejema izredno pomoč, ki jo daje Glavni odbor Zveze borcev v Beogradu v višini 84.000 din mesečno. Vsaka sirota prejema letno okrog 80.000 dinarjev pomoči.

Za Dan borca in 22. julij je občinski odbor Zveze borcev razdelil materam padlih borcev 23.000 din kot enkratno, izredno pomoč.

V občini prejema invalidnino 316 oseb, med njih je 45 invalidov NOB in 102 vojni vdovi.

Poslopje Obč. LO Hrpelje

Na pašniku blizu železniškega cestnega križišča v Podgorju je še zmeraj 9 grobov padlih borcev, ki čakajo na ureditev. Občinski odbor ZB si prizadeva, da bi to grobišče čimprej uredil v dostojno počivališče — tako, kot so ga zaslužili borci, ki so na tej krasni gmajni izkrevneli za svobodo in boljše življenje.

deva, da bi to grobišče čimprej uredil v dostojno počivališče — tako, kot so ga zaslužili borci, ki so na tej krasni gmajni izkrevneli za svobodo in boljše življenje.

Sejem za plemensko živino
Pred dnevi je bil v Murski Soboti že tretji plemenski sejem za govedo živino. Kmetovalci so pripeljali 44 bikov in 52 telic, največ iz okolice Veržaja, področje Kmetijske zadruge Križevci in Tešnovci. Kupci pa so povpraševali po plemenskih in so jih kupili 36. Cena se sukale od 80.000 do 161.000 dinarjev za glavo.

Preprosti silosi
Na posestvu Črnj pripravljuje zela preproste silose. Ko je letošnji spomladanski mrz možno poškodoval 22 na 12 hektarjih, so jo pokosili in jo zložili v silose. To so napravili tako, da so v dolžini 50 m zemljo večkrat preorali s traktorjem in naredili precejšnjo jamo. V njo so zmetali požeto rž in jo možno stlačili. Krmo so nato prekrili s slamo in zemljo. Marsikdo je dvomil v to preprosto siliranje. Vendar je bila krma čez poletje odlična.

Blagajna vzajemne pomoči v TAM
Letos mineva 10 let, odkar so pri sindikatu Tovarne avtomobilov v Mariboru ustanovili blagajno vzajemne pomoči. Zanimanje za to blagajno je med člani kolektiva zmeraj večje, saj je sedaj vpisanih nad 900 članov kolektiva. Blagajna že od vsega začetka zelo uspešno vodi tovarni Ivan Hribar, nik. Trenutno razpolaga blagajna vzajemne pomoči z več ko 3 milijoni dinarjev članskega denarja. Letno pravi blagajna z raznimi posojili in vračanjem posojil več ko 18 milijonov dinarjev prometa. Največ si člani toposojajo ob raznih dogodkih kot so: poroke, rojstva, smrti največ pa jesejni za nabavo ozimnice.

ZA OBČINSKI PRAZNIK SEMIČA — 28. OKTOBER ČESTITAJO

- Občinski ljudski odbor Semič
- Občinski komite ZKS
- Občinski odbor SZDL
- Občinski odbor ZB NOV
- Občinski komite LMS
- Občinski odbor ZVVI
- Občinski odbor UROJ
- Občinski sindikalni svet
- »Telekomunikacije« obrat I. Semič
- Kmetijski in gozdni obrat Črmošnjice
- Mizarska delavnica Semič
- Splošno trgovsko podjetje Semič
- KZ Semič, Štrekljevec in Črešnjevce

Kadar v Celju lepšajo mesto.

Proslave za obletnico Oktobrske revolucije

Kakor po vseh ostalih krajih in podjetjih Gorenjske, bodo tudi na Jesenicah in okolici dostojno proslavili obletnico Oktobrske revolucije. DPD Svoboda pripravlja skupaj z Mestnim gledališčem Gorkega dramo »Mat«, ki bo predstavljala vrhunec na Jesenicah. Po podjetjih in predvsem v Zelezarni bodo imeli tudi delavske zborovanja. V okviru prireditve na Javorniku bodo v nedeljo, 3. novembra obiskali grobove borcev, nekdanje kurirske postojanke in Karavie. Pripravljajo pa tudi literarni večer in slavnostno akademijo.

POD ČRTO TIK PRED ZAKLJUČKOM TRGATVE

Klopatec jemlje slovo

Bodo otroci tudi v prihodnje vzlic morebitnim dobrim letinam tako hudo prikrajšani za grozdje, kot so na primer letos?

»Atek, kupi mi glodzja!« Malček je z očmi razigrano prešteval zelene kroglice v zaboji ob robu prodajne mize na mariborski tržnici, a očetov pogled je zastal na majhni tablici z visoko številko: »Ne morem. Pojdva...« Pa ni šlo zlahka. Malček ni razumel in je kar naprej upiral svetle oči v grozdje. Toda razen njega menda še marsikdo ne razume takšnihle reči... En sam primer: Ko sem o pravkar opisanem dogodku pripovedoval nekje v mariborski okolici, se je nekdo takole »odrezal«: »Ej, na našem posestvu pa bi se ga mogel nazobati do sitega!« Naj zaploskamo? Ko da bi šlo zgolj za enega otroka. Po sto in več dinarjev za kilogram je grozdje pač vse prej ko dosegljivo širokemu krogu staršev številnih otrok. Zdi se, ko da gre za redkost med domačimi sadeži. In to povrh v Mariboru — ob vnožju razsežnih vinskih goric.

Da, vinskih goric. Bržkone je prav v slednjih dveh besedah uganka z debelim vozlom. Letos je na primer letina dobra. Nekateri trde, da je boljša kot lanske in predlanska samo po količini, drugi pa pravijo, da ju prekaša tudi po kakovosti. No, naj bo tako ali drugače, res je, da domačega, štajerskega grozdja na mariborski tržnici in v mestnih prodajalnah skorajda ni. Vzrok: vino pač več vrže. Zato se na posevstvih in v zadrugah tudi kaj malo zanima za gojitev namiznega grozdja. Seveda so tu nekateri izjeme. Tako so na posestvu mariborske Srednje kmetijske šole na dveh hektarjih obnovitvenih površin pod Kalvarijo zasadili trte, ki bodo dajale letno skupaj kakih 240 stotov dobrega namiznega grozdja, vtem ko bodo v preostalih obnovljenih nasadih brččas gojili vinsko grozdje. Podobno se nameravajo ravnati še ponekod, ali vinske trte bodo vzlic temu prevladovale.

V štajerskih strmejših področjih je vsekakor doma vinsko grozdje, ki po kakovosti slovi daleč naokoli. Toda strmina ter-

Ej, ko so pa cene tako visoke!...

ja znatno več delovnih dni letno kot ravnina. Zastran tega mnogi predlagajo, naj bi vzporedno z obnovo starih vinogradov namenili obsežnejša položnejša zemljišča v neposredni okolici Maribora pridelovanju namiznega grozdja. V ta namen naj bi uredili takšne nasade na žici, ki bi ob visoki donosnosti omogočali preprostejšo, hitrejšo obdelovanje zemlje in hkrati pocenitev grozdja predvsem v prid najmlajših.

Tekst in podobe: VJ. K.

Klopatec na Kalvariji nad Mariborom kaj kmalu ne bo več motil tišine noči

TUBERKULOZA MED OTROKI

Kako pride do infekcije?

Za tuberkulozo so zlasti občutljivi majhni otroci. Čim mlajši otrok, tem nevarnejša je tuberkulozna infekcija. Pri dojenčkih je tuberkulozna infekcija hudo in nevarno obolenje. Otroci se navadno okužijo od odraslih tuberkuloznih bolnikov, s katerimi živijo v hiši. Najnevarnejši vir tuberkuloze za otroke je bolna mati, ker je v najtesnejših stikih z otrokom. Vir okuženja pa je lahko tudi slučajno mimoidoči človek. Znan mi je primer mladega človeka, ki se je vrátil iz sanatorija, kjer se je zdravil. Samo za en dan se je ustavil pri enem, potem pa še pri drugem bratu. Oba sta imela po enega otroka. In kaj se je zgodilo? Oba otroka sta se okužila. Znaki tuberkuloze so se pojavili pri njih čez nekaj tednov, in sicer natanko v časovnem presledku, v katerem je sledilo okuženje, namreč v enem dnevu.

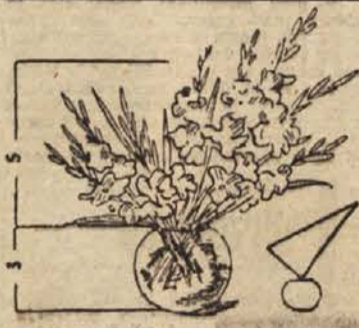
Se nevarnejši vir okužbe je človek, ki se mudi v hiši. Poznam delavca, ki je imel tri otroke, od dojenčka do pet let starega. V istem stanovanju je živel tudi njegov mlajši brat. Ko je zdravnik ugotovil, da je mlajši brat tuberkulozen, mu je predlagal, naj zapusti hišo, v kateri je toliko otrok. Mlajši brat pa se je samo preselil v kuhinjo, tako da so se stiki med njim in otroki nadaljevali. Čez nekaj časa je zbolel najmlajši otrok za tuberkulozo in vnetjem možganske mreže in kmalu umrl. Čez dva meseca je umrl za isto boleznijo še srednji otrok. Kmalu za tem je zbolel tudi tretji. Starši so bili spričo nesreče vsi iz sebe. Bolni stric pa se je preselil v drugo hišo, k drugemu bratu, ki je imel tudi majhne otroke. Treba je poudariti, da noben izmed teh otrok ni bil cepljen proti tuberkulozi.

Katera so pota tuberkulozne okuženja? Okuženje lahko nastane z vdihavanjem ali požiranjem tuberkuloznih klic. Največkrat se človek okuži skozi pljuča. Kadar tuberkulozni bolnik kašlja, se širijo po zraku kapljice in z njimi tuberkulozni bacili. Otroci vdihava takšen zrak in se okuži. Redkeje nastane okužba tako, da otrok pije nekuhan mleko tuberkulozne krave ali pa je maslo in sir, izdelan iz takšnega mleka.

ZNAKI BOLEZNI

Kakšen je otrok, ki zbolí za tuberkulozo? Dolej zdravemu otroku jed ne diši več, postane bled in potr, naposled pa dobi visoko temperaturo. Od trenutka okužbe do jasnih znakov bolezni mine kakih šest tednov. Ta čas, potreben za razvoj tuberkulozne okuženja, imenujemo inkubacijo. O inkubaciji govorimo

tudi pri drugih boleznih, le da je časovno različna. Temperatura obolelega otroka se lahko čez

Zbiramo za vas ZBIRAJTE ZA NAS

Kadar gremo na potovanje, bi radi neprodušno zaprl steklenico s kolonsko vodo ali s parfumom. To napravimo tako, da zaprtno steklenico prevlečemo z lakom za nohte ali ga zalijemo z voskom. Mnogo bolj praktično pa je, da okrog in okrog zamašek prelepimo z lepilnim trakom.

Prav dobro večerjo pripravimo: kruhki obloženi z jetrami. Tanke bele kruhove rezine opečemo in jih postavimo na toplo. Na masli prepražimo malo sesekljane čebule in dodamo nastrgana jetra. Dršimo jih pet minut na vročem ognju. Nazadnje jih osolimo, popopravimo in nalozimo na kruhke. Če spijemo pri večerji belo kavo ali čaj, je večerja kar nasitljiva.

Zimski plašč, podložen je s krznom ali plišem in se ne zapenja

dan spremeni, zlasti visoka je ponoč. Ker je potek obolenja podoben, kakor pri nekaterih nalezljivih boleznih (n. pr. pri gripi ali pegavici), dostikrat mislimo na takšna obolenja. Zelo važno je, zlasti zdaj, ko imamo na razpolago različna sredstva za zdravljenje te bolezni, da obolenje čimprej diagnosticiramo, da se pravočasno začne zdravljenje. Tuberkuloza je ozdravljiva, toda majhnim otrokom je zelo nevarna. Zdravljenje traja zmerom dolgo.

Vsak tuberkulozni proces zahteva, da bolnik leži od 6 do 12 mesecev. Nekateri starši menijo, da je otrok ozdravel, brž ko pade temperatura in ko mu jed spet diši. V resnici pa ni tako. Bolezen se zdravi počasi in zahteva dolgotrajno dobro nego in hrano, celo ko ni več videti akutnih znakov. Nujno potrebna je zdravniška kontrola bolnika.

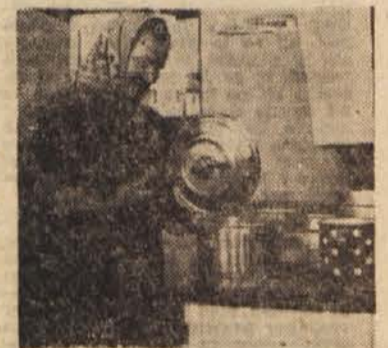
Kaj lahko storimo, da se oganemo infekciji majhnih otrok? Razen cepljenja proti tuberkulozi je treba paziti, da otrok ne pride v stik s tuberkuloznimi bolniki. Sploh je dobro, da se otrok varuje vseh ljudi, ki kašljajo in pljujejo. Dobra hrana, nega in higienično stanovanje so pogoji, ki posredujejo organizmu odpornost proti vsakemu, tudi tuberkuloznemu okuženju. Cepljenje proti tuberkulozi pa je močno sredstvo za povečanje odpornosti proti tej bolezni, sredstvo, ki ga na široko uporabljajo po vsem svetu in ki je na srečo človeštva rodilo blagodejne sadove. Dr. J. Jankov

Pomembna pridobitev

Danes bodo izročili svojemu namenu sodobne obratne prostore Zavoda za pospeševanje gospodinjstva v Mariboru

Ce moremo na eni strani zapisati, da je mariborski zavod od svoje ustanovitve mnogokaj storil za popularizacijo in prav tako za praktično uvajanje sodobnih gospodinskih načel v vsakdanje življenje v mestih in na vasi, potem je moč na drugi strani trditi, da bo odšel žel še večje uspehe. Ob izdatni gmojni pomoči ljudskega odbora in industrijskih podjetij mariborskega okraja je v nekaj tednih v Maistrovi ulici 5 namreč poskrbel za sodobno ureditve kuhinje, učilnice, šiviljske delavnice, pralnice, sušilnice, likalnice in jedilnice z vsemi potrebnimi priključki. Gre torej za pomembno pridobitev, ki je prej ko slej važen mejnik pri kaj koristnem delu zavoda. Na kratko o načrtih...

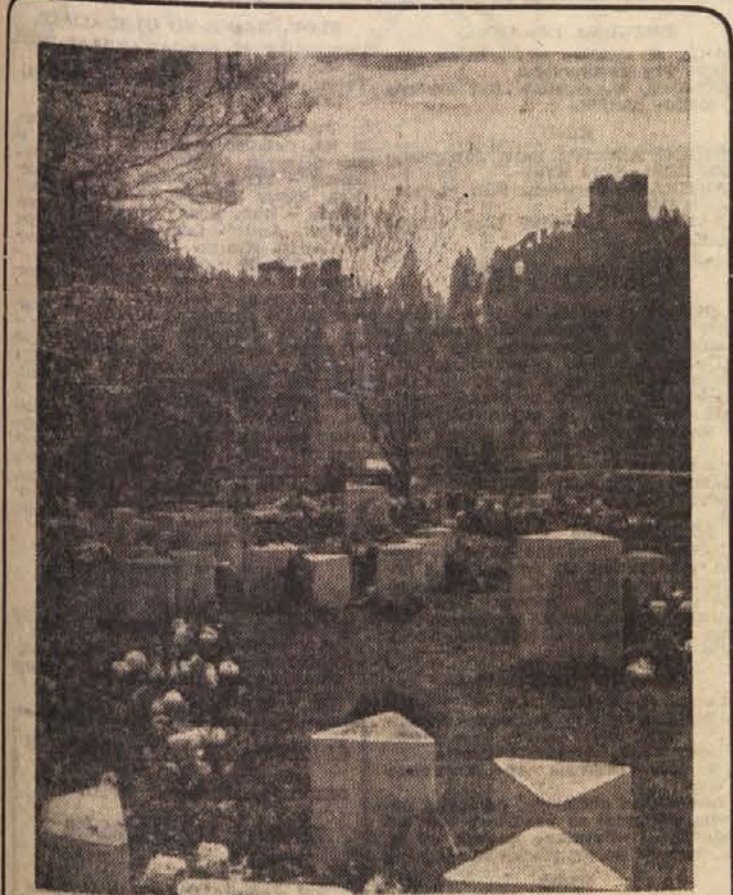
V novih obratnih prostorih bodo sprva namenili največ skrbi izboljšanju družbene prehrane. V ta namen bodo danes od enajstih dopoldne do petih popoldne razstavljali jedila in živilske izdelke, ki jih mariborske tovarniške menze in restavracije, šolske in druge kuhinje ter mlekarna in razni obrati nudijo delavcem, učencem in dija-

kom, prebivalstvu nasploh. Hkrati s tem bodo na grafikonih prikazali kalorično vrednost posameznih obrokov, koliko članov kolektivov redno zahaja v obratne menze, koliko tovarne in druga podjetja pravzaprav prispevajo za ustrežnejšo prehrano svojih ljudi. V tej smeri v Mariboru nedvomno beležijo v zadnjih letih lep napredek, toda znatno večji bodo dosežki tedaj, ko si bo kuharsko in drugo osebje tovarniških menz in restavracij nabralo v obratnih prostorih zavoda novih izkušenj in strokovnega znanja. To pa seveda v skorajda enaki meri velja prav tako za honorarne ali stalne uslužbenke obratov družbene prehrane. Zato bo zavod tudi njim omogočil redno strokovno izpopolnjevanje.

Mimo tega bodo v novih obratnih prostorih v Maistrovi ulici 5 v Mariboru skrbeli za izboljšanje gospodinske vzgoje tistih žensk, ki na vasi pod okriljem zadržal ali drugače vodijo razne tečaje. Tu se bo odvijal redni gospodinski pouk dveh letnikov učiteljic. Če bodo razmere dopuščale, bodo pripravili tudi predavanja s praktičnim poukom za mariborske gospodinjke, zlasti za delavce. V prihodnosti se bodo v zavodovih obratnih prostorih udeleževale seminarje učiteljice, ki poučujejo gospodinjstvo v osemletkah. Vseskozi pa bo na dnevnem redu zlasti skrb za čedalje občutnejši napredek servisne službe za razbremenitev gospodinj in kar najbolj obsežnem merilu.

Takšen bo začetek, medtem ko bodo po sprejetju ustreznega učnega načrta ustanovili tudi najmanj enoletno šolo za gospodinske poklice. V. J. K.

Le še nekaj dni nas loči od dneva, ko se bodo tisoči zbrali na poslednjih domovih človekove življenjske poti. Praznik mrtvih takrat, ko umira tudi narava.

Dan mrtvih — velika priložnost, da predočimo otrokom, kako dragoceni so nam bili pokojni in koliko dragocene krvi je bilo prelite za svobodo.

Dan mrtvih je lahko za mladino resnično lep dan. Bele krizanteme, brleče sveče in globoko notranje doživljanje ob žalostinkah ter čustveni prizadetosti nas samih — vse to bo otroku neizbrisno doživljanje. Ali želimo, da ga vsi otroci notranje doživijo? Da! Potem ne pozabite na vzgojni moment in pomagajte najmlajšim, da bodo znali še bolj ceniti vse, kar je naše!

Mnogo bolj bo doživljal ta praznik, če bo sam položil cvetlice na črno prst in prav bo, če nam bo pomagal okrasiti grobove. Mnogi vzgojitelji bodo otroke popeljali na pokopališča, da bodo očistili grobove padlih, ki ne smejo biti pozabljeni. Če jih bomo tako vzgojili, bomo lahko imeli zavest, da smo storili vse, da bi postali dobri in plemeniti ljudje.

VAZA IN ŠOPEK

Nekaj misli za čas, ko bomo urejali šopke in krasili grobove naših dragih

Cvetlice so povsod zvesti spremljevalci človeka. Nekatere se odlikujejo za krasitve v vrtu, nekatere za okna in balkone, nekatere spet za stanovanjske prostore. Posebna skupina zelo priljubljenih cvetlic so cvetlice za rezanje, ki jih dajemo v vaze. Šopkov v vazah je povsod dovolj, žal pa niso takšni, kakršne bi želeli. Danes namamo namena opisovati najrazličnejših oblik in velikosti vaz, ki so sicer za lepotni učinek cvetlic odločilnega pomena. Omenili jih bomo le nekoliko, da bo samo aranžiranje bolj razumljivo. Upamo, da boste ob koncu članka sami ugotovili, katera vaza ustreza posameznim cvetlicam, večinam in zelenju. O vazah samih bomo spregovorili kdaj drugič.

Vezanje šopkov je zlasti na Japonskem že zdavnaj postalo umetnost svoje vrste. Tam so glede tega zelo strogi predpisi, ki so evropskemu člo-

merje med višino vaze in višino cvetlic v njej takšno, kakor je 3 proti 5. Ako je torej vaza visoka 30 cm, naj bo šopek visok približno 39 cm, ako je visoka 50 cm naj bo šopek 50 cm, ako je 27 cm naj bo šopek 45 cm itd. Izkušen cvetličar zelo natančno zadene ta razmerja in tudi za nas je dovolj, če jih upoštevamo samo približno. V sami vazi naj bodo cvetlice razporejene v obliki trikotnika, kakor kaže skica ob vazl. Ta trikotnik seveda lahko poljubno oblikujemo. Pri vrtnicah in nageljnih upoštevamo samo višinsko razmerje, ostalo pa dosežemo s pravilno razporeditvijo asparagusovih vajic, ki jih tem cvetlicam nujno moramo do-

dati. Dalje, sončnice, magnolije in krizanteme hočejo biti same v vazi; prav tako lilije in orhideje. Spodnja skica kaže, kakšna vaza ustreza razkošnemu cvetu tropске orhideje in kako to cvetje v njej razmestimo. Orhideja je nekakšna kraljica med cvetlicami, kjer močan vonj in čudovito lepo oblikovano cvetje vzbuja splošno pozornost.

Vidimo, da so izjeme, ki se zlatemu rezu ne pokoravajo, toda te so pri nas redke. Večina rastlin je takšnih, ki jih s poznavanjem tega preprostega pravila najlažje zvežemo v lep šopek. Če mu dodamo ustrezno zelenje. Na to moramo misliti zlasti sedaj, da ne bomo nosili na pokopališča cvetličnih metel, ki morda veliko stanejo. Lepotno pa malo pomenijo.

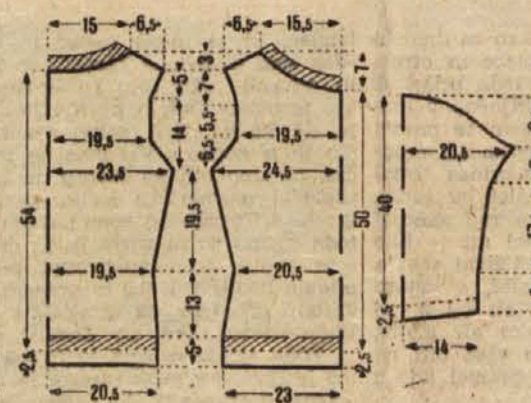
Ruška Ogorevc

Pletite z nami PULOVER za večer

Modernen črn pulover s tričetrtinskimi rokavi, njegov edini okras je vzorec, pleten v beli barvi. Pulover je preprost, lep, primeren za popoldne in večer. Razen tega ima še to prednost, da je gladko pleten in da ga bodo lahko spletli tudi manj spretni roke.

Vzorec: Na lice same desne pentlje, na narobni strani same leve pentlje. Vzorec, ki je pleten v dveh barvah, črno-belo, je na kroju označen s poslovnimi črticami. Borduro ob spodnjem robu pletemo hkrati s prednjim in zadnjim delom, medtem ko je za okrog vratu le ob strani puloverja spletemo posebej. Za pulover potrebujemo 410 gr črne, 10 gr bele volne, pletilke št. 2 in št. 2 1/2. Če hočemo pletiti po opisu, mora dati 13 pentelj, pletenih po vzorcu, 4 cm širine. Dolžina puloverja je 37 cm, kraj ustreza za postavbo z 92 do 96 cm prsne širine.

Prednji del: Na pletilke št. 2 nasnujemo 131 pentelj in pletemo same desne pentlje 2,5 cm visoko, potem pa naredimo na lice eno vrsto samih levih in nadaljujemo delo s pletilkami št. 2 1/2. Tako v prvi vrsti začnemo z vzorcem (glej norveški vzorec na risbi). Ko imamo pletenje visoko 5 cm, merjeno od spodnjega roba, začnemo smetati po eno pentljo na vsaki strani in to osemkrat v vsaki osmi vrsti. Sedaj imamo na pletilkah 135 pentelj. Pri 18 cm višine pa začnemo dodajati po eno pentljo in to dvanajstkrat v vsaki osmi vrsti. Pri 37,5 cm višine imamo na pletilkah 159 pentelj in začnemo smetati za rokavni izrez: v začetku vsake vrste na obeh straneh po eno pentljo šestnajstkrat. Ko imamo 12 cm

ije, dvakrat po 3 pentlje in enajstkrat po 2 pentlji. Pri 19 cm rokavnega izreza snemamo za ramena in šestkrat po 3 pentlje in enkrat 2 pentlji.

Herbtal del: Nasnujemo 135 pentelj in pletemo tako kot prednji del do 2 cm višine. (Pazimo, da se vzorec v sprednjem ujemal) Smetati začnemo najprej po eno pentljo, in to ponovimo dvakrat na vsaki 2,5 cm. Pri 18 cm višine začnemo dodajati na vsaki strani po eno pentljo, ponovimo enajstkrat v vsaki osmi vrsti. Na pletilkah imamo 135 pentelj pri višini 37,5 cm ter začnemo smetati za rokavni izrez. V vsaki vrsti smetamo po eno pentljo trinajstkrat, pri 14 cm rokavnega izreza dodamo na vsaki strani po eno pentljo in to ponovimo še petkrat v vsaki četrti vrsti. Pri 19 cm višine rokavnega izreza pa snemamo za ramena, in sicer sedemkrat po 3 pentlje, hkrati pa začnemo smetati tudi izrez vratne okrogline: najprej posnamemo 33 pentelj v sredini, nato pa na obeh straneh dvakrat po 6 in štirikrat po 5 pentelji.

Ročavi: Zanj nasnujemo 90 pentelj na pletilke št. 2 in pletemo same desne pentlje 2,5 cm višine. Nato eno vrsto same leve pentlje. Delo nadaljujemo s pletilkami št. 2 1/2, pri višini 5 cm, merjeno od roba, začnemo pletiti skrajšano vrsto. Pletemo od začetka vrste in 62 pentelj, delo obrnemo in pletemo nazaj samo 34 pentelji. Dalje pletemo tako, da v vsaki vrsti podpletemo še po 7 pentelj in to ponavljamo tako dolgo da imamo na pletilki popletene spetne pentlje. Pri 6 cm višine ob strani rokava, začnemo dodajati po eno pentljo na vsaki strani in to ponovimo sedemkrat v vsaki dvanajsti vrsti ter štirinajstkrat v vsaki drugi vrsti. Pri 31,5 cm celotne višine rokava imamo 134 pentelj in začnemo smetati za rokavni obod. Na obeh straneh v začetku vsake vrste: 6,3, 3, dvakrat po 16 pentelj in dvakrat po 4 pentelji. Ostalih 26 pentelj snemamo naenkrat. Zdj napletemo še dve progi v

veku tuji. Kljub temu pa so tudi pri nas natančno določena razmerja, tisto kar napravi šopek lep in skladen.

Omenili smo že, da vsaka cvetlica terja svoje vrste vaze, ali drugače povedano, vsaki vazi moramo izbrati primerne cvetlice. Prav glede tega povsod največ grešimo. Komaj nekaj centimetrov visoke vijolice običajno silimo v vazo, ki bi bila dovolj velika za nageljne, vrtnice ali celo za gladiole. Na pokopališčih silno radi uporabljamo konzervne doze, ki so prav gotovo najslabša oblika vaz. Spominimo se tudi, na kakšne težave naletimo, kadar hočemo presenetiti goste s lepimi šopki. Na srečo tudi gostje le redkokdaj gledajo, kakšna je vaza in kako je šopek zvezan, ampak se rajši ustavijo na cvetlicah samih. Če so to orjaški nageljni, vrtnice ali gladiole, bomo želi priznanje, vsi drugi šopki pa so nekako manj vredni. In vendar je učinek šopkov iz preprostih domačih cvetlic vsaj takšen kakor pri nageljnih, če jih znamo v primerni vazi pravilno razmestiti. Bela ivanjčica se n. pr. v razkošni kristalni vazi počuti tako nesrečno kakor orjaški nagelj v konzervni škatici.

Skica kaže šopek gladiol, ki vzbujajo občutek skladnosti med šopkom in vazo. Gladiole v vazi so razporejene po zlatem rezu, kjer naj bo raz-

TELESNA KULTURA

Vesti iz Maribora

Preokretnica v delu?

Danes ob 9. uri se bo v stekleni dvorani na Taboru začela seja upravnega odbora »Partizana« Slovenije...

ODBOJKARJI ZAKLJUCILI SEZONO Odmor pod mrežo

S prvim jesenskim deževjem so odbojkarji zaključili svoja prvenstvena tekmovanja. Sedaj so nam znani novi prvaki v zveznih...

Ta množična osnova je morala dati po vseh zakonih tudi kvaliteten vrh. Tega sta dolgo predstavljala Ljubljana in Maribor.

Moški odbojkarji vrsti mariborske Branika in ravenskega Fužinarja sta nas letos zastopala v zvezni ligi.

Drugemu predstavniku, Fužinarju, je do zadnjega kola kazalo, da se bo odrazil v igri.

PRICAKOVANO SLOVO

Prav tako bo zastopil žensko zvezno ligo drugi slovenski predstavnik, Branik. Obe slovenski vrsti, Olimpija in Branik sta pot odhoda zadnja leta prepuščali drugam...

ALI - ALI

Vsa tri mesta v obeh zveznih ligah (dve mesti v moški in eno v ženski) bodo dopolnili novi člani, ki jih bodo dal kvalifikacijski turnirji...

POVRATEK MED NAJBOLJŠE

V prvi republiški moški ligi je zasedel prvo mesto TVD »Partizana« iz Beograda.

Brzovjake

BUENOS AIRES, 26. okt. (AP). - Na svetovnem prvenstvu v košarki za ženske je reprezentanca ZDA premagala Paragvaj...

DUNAJ, 26. okt. (Tanjug). - Predavnik avstrijske nogometne zveze Bruckner je izjavil, da bodo na prihodnjem sestanku klubov I. avstrijske zvezne lige razpravljali tudi o sodelovanju avstrijskih nogometnih moštev v tekmovanju za srednjeevropski pokal v letu 1958.

RIM, 26. okt. (Ansa). - Italijanska košarkarska zveza je dovolila klubovi Pavia, da angažira Jugoslavana Andrijaševića za eno leto.

BASEL, 26. okt. (Reuter). - Nogometna reprezentanca Švice je zgubila proti angleškemu klubu Tottenham s 4:3 (3:2). To je bila tretnja tekma švicarske reprezentance pred njenimi kvalifikacijskimi srečanji s Škotsko, ki bo 6. novembra v Glasgovi.

BEograd, 26. okt. - V prvenstveni tekmi zvezne rokometne lige je Železničar premagal trbovelskega Rudarja s 13:9 (6:4).

ZADAR, 26. okt. - V okviru proslav ob osvojitvi mesta je v košarski dirki Zadar-letališče-Zadar zmogel član Roga Zidan, ki je 127 km dolgo progo prevozil v 3:27.15, kar je povprečno 35,3 km na uro. Vrstni red ostalih: Bajlo, Levačić, Valčić, Šebenik itd.

Crvena zvezda : Split 2:1 (1:0)

Beograd, 26. okt. - Crvena zvezda je danes v letošnjem tekmovanju za državno nogometno prvenstvo dosegla prvo zmago. Premagala je »Split« s 2:1 (1:0). Strelci: Toplak v 32. in Mitić v 60. za Split; Benčić v 70. min. Sodiš labo Stanković iz Niša. Gledalcev 17.000. Ocena: srečanje je bilo zelo zanimivo in lepo.

Učenci v šoli, ki jih imajo za razvijanje te ali one dejavnosti v svojem kraju.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 27. oktobra ob 10: Platon: »Poslednji dnevi Sokrata«. Nedeljski dopoldanski abonma in izven. Gostovanje Ljuzeta Potokarja, ob 13:30: Dnevnik Ane Frankove. Izven.

VESTI IZ KRANJA

»STORŽIČ«: ob 10 matineja ameriške barvne risanke »Plutonovo« in Pajline pustolovščine». Ob 16, 18 in 20 slovenski film »Ne čakaj na maj«. »SVOBODA«: ameriški barvni film »Pot za Cariboo«. Predstave ob 15, 17 in 19.

Z BLEDA

Ameriški barvni film »Houdini«. V gl. vlogi: Janet Leigh in Tony Curtis. Ob 10 matineja sovjetskega filma »Mi iz Kronštata«.

Vesti z Jesenic in okolice

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE: Nedelja, 26. oktobra ob 19:30: B. Nušič: »Zaljubljeni ostali« komedija v tretji dejanji. Premiera. Režija J. Tomažič - scena J. Bedić. Zveze z vlaki ugodne.

RADIO: italijanski film »Vila Borgheze«. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 matineja barvne risanke. »PLAVZ«: italijanski barvni film »Giuseppe Verdi«. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 11 matineja barvne risanke. »ZIROVNICA«: nemški film »Se ni prepoznal«. Predstavi ob 17 in 20. »DOVJE«: nemški film »Kogar sonce greje«. Predstava ob 19. Ob 16 matineja barvne risanke. »KOROSKA BELA«: italijanski film »Vila Borgheze«. Predstavi ob 17 in 19.

ZDRAVSTVENI DOM JESENICE

razpisuje delovno mesto za MATERIALNEGA KNJIGOVODJO

Pogoj: ustrezná šolska izobrazba in najmanj dvoletna praksa v knjigovodstvu.

Plača po uredbi in pravilniku o plačah. Nastop službe takoj. Pismene ponudbe je treba poslati upravi Zdravstvenega doma na Jesenicah, Bratstva in enotnosti 2.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 28. oktobra ob 19:30: Wolf: »Kotorski mornarji«. LMS II. Torek, 29. oktobra: Zaprti - (general-ka).

Poročili so se: Srečko Lesničar, 23 let, delavec - Marija Logošar, 21 let, delavka; Viktor Jeromec, 24 let, učitelj - Terezija Petek, 20 let, učiteljica; Peter Ritonja, 25 let, namestnik tehnik - Ruža Erhardt, 23 let, namestnica; Andrej Lorbec, 23 let, sofer - Alojzija Kranjc, 21 let, elektronavi-jalka; Henrik Lesnik, 23 let, zidar - Elizabeta Kramberger, 20 let, poseljska hči; Franc Volavšek, 18 let, avtomehanič - Angela Obrhan, 21 let, učiteljica; Alojz Zeleznik, 19 let, delavec - Franciška Robič, 25 let, delavka; Blaž Persuš, 28 let, delavec - Antonija Srok, 29 let, delavka; Adolf Kolbič, 2 let, delavec - Vincencija Plavec, 24 let, delavka; Jakob Čarnik, 57 let, delavec - Kristina Sabeder, 56 let, sobodinja; Ivan Muraus, 20 let, gosposlikar in peskar - Marija Topolovec, 20 let, pleskarka; Stefan Bajt, 45 let, zapornikar - Alojzija Planč, 25 let, natakarica; Emil Rakuša, 27 let, modelar - Jožeta Korošec, 23 let, tkalka.

VESTI IZ TRBOVELJ

»DELAJSKI DOM«: mehiški film »Kobom odšel«. »SVOBODA« - TRBOVELJE II: francoski barvni film »Bel Ami« (»Lepti striček«).

SPLOŠNA BOLNICA KOPER

razpisuje službena mesta glavne medicinske sestre pri porodniško-ginekološkem oddelku v Kopru inštrumentarke pri otološkem oddelku v Piranu računovodje pri upravi Splošne bolnice Koper.

Nastop službe lahko takoj ali po dogovoru.

Upravni odbor OBRATNE AMBULANTE ŽELEZARNE JESENICE

razpisuje mesti za zdravnika splošne prakse in medicinskega laboranta (-tke)

Osnovna plača po uredbi, dopolnilna po pravilniku o dopolnilnih plačah. Stanovanje preskrbljeno. - Nastop službe takoj.

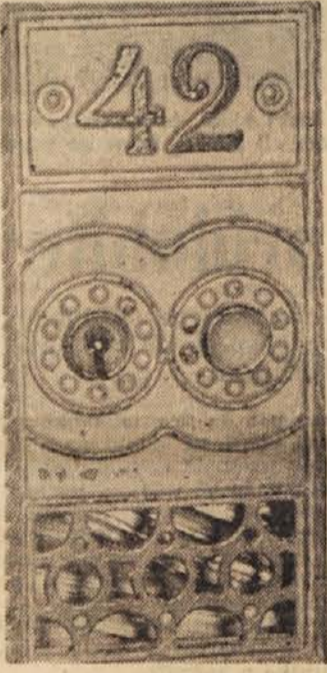
SPLOŠNA BOLNIŠNICA NA JESENICAH

razpisuje naslednja delovna mesta za: zdravnika na internem oddelku, 2 rentgenska tehnika, 2 medicinske laboranta, 3 bolničarke, otroško negovalko, administrativno moč.

Prošnjo s kratkim življenjepisom in potekom dosedanjega službovanja je poslati na naslov: »Splošna bolnišnica - Jesenice«.

Plača po uredbi, dopolnilna plača po Pravilniku o plačah. Samska stanovanja in hrana v ustanovi. Prosilci, ki bi lahko takoj nastopili službo, bodo prvenstveno upoštevanji.

Iz poštnega predala

Je v Pragi dosegel le dobri dve sekundi slabši rezultat od svojega novega svetovnega rekorda. Zato si je za Rim napravil podoben načrt, v kolikor času mora preteči pomesane kilometre.

Članek pod naslovom »Madež na litjskem igrišču«, ki je bil objavljen v »LP« dne 15. t. m., po mojem mnenju ne ustreza resnici, ker je v njem med drugim rečeno, da je dva igralca nogometnega kluba Usnjak z Vrhnike poškodovalo kamenje, ki naj bi ga metali nekateri igralci in da je bilo moštvo Litije zelo grobo. Stranjam pa se, da je bila igra zelo ostra, in da je tega kriv sodnik, ki je tako dovoljeval. Da pa so bili vročekrvni navijači in da so uporabljali nedostojne izraze, res ni v čast litjskemu športnemu občinstvu. S. A., Litija

Iz vašega dopisa je prav tako kot iz dopisa z dne 15. oktobra razvidno, da je bila igra preostara, da je tega kriv sodnik itd.; skratka, igra je bila groba. Bejstvo je, da se je tudi del igralcev neopornito obnašal. Od poročevalca o tej tekmi pa smo prejeli popravke v katerem pravi, da dveh igralcev ni poškodovalo kamenje gledalcev, marveč ostra igra domačih igralcev.

Zelo se me vznemlevali poročila o tem, da so na plenumu Smučarske zveze Jugoslavije že sedaj določili kandidate za svetovno smučarsko prvenstvo. Prav zato se mi je zdela umestna pripomba vašega uredništva, da bi moral biti krog kandidatov bolj širok in mlajši, da ne bo potem nepotrebnih očitkov starejšim reprezentantom za slabši plasman prav iz najvišjih smučarskih krogov. (M. K. Jenšič)

Zelo nam je žal, da nam na vaše vprašanje danes še ne moremo točno odgovoriti. Na naše opombe namreč se še nihče od ustreznih funkcionarjev ni odzval, zvezne kapetane pa je prav tako težko dobiti kot prvo ali deseto mesto na mednarodnem tekmovanju.

Pred nedavnimi ste objavili fotografije in »tehnične« podatke štirinajstoročnega igralcev - letošnjih zmagovalcev zvezne košarkarske lige. V naslovu je bila tudi slika tehničnega vodje Staneta Fugine. Ker sem zvedel že za vse podatke o igralcih Olimpije, me zanimajo tudi »tehnični« podatki tehničnega vodje. (B. D., Maribor)

Prav lahko vam ustrežemo; starost 23 let, višina 185 cm, teža 90 kg.

Advertisement for 'Sajonara' by James A. Michener, featuring the title in large stylized font and the author's name. It includes the text '22 ROMAN' and a short review of the book.

bil je čudovit človek, kar zadeva skrb za dom in mislim, da bi mnoge družine, matere in otroci imeli radi očeta, kakršni je moj, toda prišel je čas, ko je vztrajno želel živeti izključno v moški družbi in prepričan sem, da sem se navzel njegove vroče želje in da bi zmerno dal prednost tabornemu ognju pred partnerjo bridga. Zmezar sem imel rad, če so bili letalci na kupu, kakor tu v Itami. Pod večer sem rad zahajal v spalnice samskih častnikov. Všeč mi je bilo iti z Mikom v ribjo restavracijo. Užival sem v majhni, po naključju zbrani družbi, s katero sem se sprejaljal v japonski noči ali šel z njo gledat kak ameriški film v Osaki ali Kijoto. Bolj ko vse drugo pa mi je bilo všeč biti in letalščiki, kadar sem vedel, da bo prispel kdo z najnovejšimi novicami s Koreje. Tako je na primer nekega dne prispel Sved visoke postave, ki je pilotiral letalo C 47; to je bil nekakšen taksi med korejskimi letalskimi bazami. Pristal je v Itami in tako smo prebili noč, se smejali in obujali spomine na skupne doživljanje v tej ubogi deželi. Zlasti dobro pomnim, kako je nekega deževnega dne prevažal skupino pilotov v Seul. V oblakih smo našli samo pet vrzeli, skozi katere se je bilo moč spustiti na otok sredi reke, na katerem je bilo letališče. Tedaj smo pred seboj opazili »mornariškega pilota, ki ni še nikoli dotle pristal v Seulu in je bil zato pretirano oprezen. Preletel je prvo vrzel v oblakih, preletel drugo in hotel kakor zakletu pustiti mimo tudi tretjo. Sved, ki je pilotiral naše letalo, se je ujezil in zavpil: »Za Kriščevo voljo, recite temu fantku, naj vendar že pristane!« Ko smo pristali, nas je mornariški pilot že čakal in vprašal, kdo ga je imenoval fantka. Spogledali smo se, da bi videli, kdo med nami je največji, potlej pa se je oglasil letalec, ki je meril meter in dvaindevetdeset: »Jaz sem to rekel.« Mornar je pogledal dolgina in odvrnil: »Tu sem še novinec. Gledal sem, kje je otok.« Dolgina pa mu je dejal: »Ljubo mi je, da ste ga našli, zakaj z našim bencinom je šlo že h koncu.« Vsi smo se temu smejali ves čas, ko smo bili na Koreji, in kadarkoli je kdo zagledal mornariško letalo, je rekel: »Glej ga, fantka.« To zgodbo sem povedal Miku Baileyu, toda njemu se ni zdela prida duhovita. Zdej, ko sem znova živel med temi piloti, me res ni nikalo hoditi v Kobo in posedevati v oficirskem klubu, pri tem pa poskušati pojasniti gospe Websterjevi, zakaj ne dvorim njeni hčerki. Toda vendarle sem to moral storiti. General me je sprejel v svoji pisarni in mi zastavil vrsto običajnih vprašanj, pri čemer ga odgovori nanja očitno sploh niso zanimali, zatem pa me je odvedel h cadillacu. Pri kosilu sem vprašal, kje je Aileen, on pa mi je odgovoril, da si je šla v Kijoto ogledat neki muzej in da zato ne bo mogla biti z nami. Ozrl sem se na gospe Websterjevo, ki je jedla rake in pri pričmi me je minil ves tek. Vzdušje med kosilom je bilo napeto, po posladdku pa se je general poslovil, pri čemer mi je seglo v misel: »Če bo moj oče kdaj postal načelnik generalštaba, ga bom opozoril, naj Marka Websterja nikar ne imenuje za šefa obveščevalne službe, ker mu lahko z obraza bereš, kaj misli.« Gospa Websterjeva ni prikrivala svojega razpoloženja. Ko sva prišla v njeno sobo, me je kar naravnost vprašala: »Kaj je med vami in Aileen?« »Prepričan sem, da vam je vse povedala.« »Lloyd, nikar se ne izogibajte odgovoru. Ze več ko teden dni je niste videli.«

Bilo je očitno, da je boljše povedati resnico. »Sporekla sva se,« sem rekel. »Rekla mi je...« »Pojasnil sem ji: »Ni ji pogodu, ker sem preveč podoben svojemu očetu.« Gospa Websterjeva se je začudila moji odkritosti, toda ni me hotela prekiniti in tako sem zaključil: »Jaz pa mislim, da ona prerada... gospoduje...« Ta stavek je jasno razodeval mojo misel, da je Aileen podobna svoji materi. Toda gospa Websterjeva ob mojih besedah ni niti trenila z očesom. »Zato sem se zakopal v delo,« sem pripomnil. »Smešno!« je vzdiknila. »Mark je našel to mesto za vas ravno zato, ker tam ni treba nič delati.« »Če sem ga zato dobil...« sem spregovoril z nekakšnim togim ponosom. »...potem se bom kmalu vrnil na Korejo?« je zaključila mojo misel. »Ja.« »Lloyd, ne bodite nori. Vsem v Koboju je jasno, da ste izredno pogumen mlad mož ki ga je general Webster poklical na Japonsko, da bi lahko bil skupaj z Aileen. V tem ni nič nepoštenega... če se vi nameravate oženiti.« »Midva sva že dalj časa nameravala... ne kaj takega.« »Kako se more moški oženiti, če misli o tem kot o nekaj takega?« Sedela je na dragocenem, v Parizu kupljenem divanu, se nagnila proti meni in ponovila: »Nekaj takega?« »Mislim, da to ni nič določnega. Je mar Aileen rekla, da je kaj določnega?«

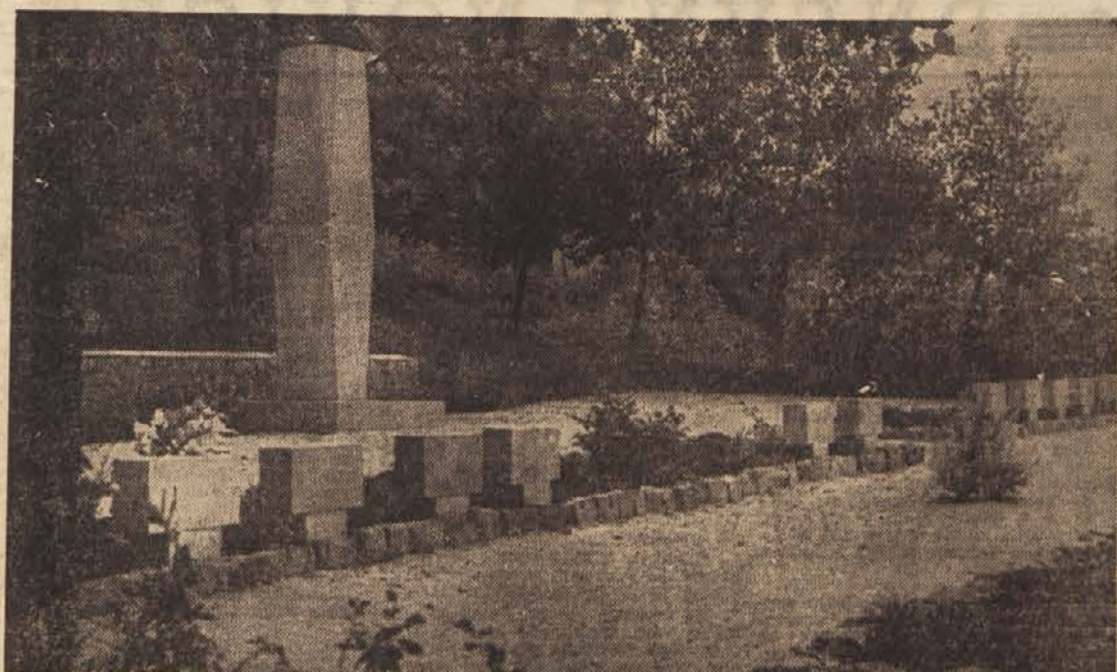
PRAZNIK OBČINE GROSUPLJE

29. OKTOBER

V spomin na leto 1941, ko je bila
29. oktobra osnovana grosupeljska četa,
praznujejo Grosuplje svoj občinski
praznik

Predsednik OBLO
Grosuplje Anton
Janežič in tajnik
Mirko Pervanje

»Junaškim borcec, ki so prelili srčno kri za svobodo. Padlim talcem, ki so na tem mestu izkrav-
vel, v spomin in slavo!«

se je zadruga na Spodnji Silivnici pri-
ključila kmetijski zadrugi Grosuplje.
V zadnjih letih je bilo dograjenih pet
zadružnih domov, in sicer: na Grosup-
ljem, v Smarju, na Polici, na Spodnji
Silivnici in Podtaboru, dočim je za-
družni dom v Zaini še v gradnji.
Predvidena je še gradnja zadružnega
doma z dvorano v Veliki Račni, kajti
kmetijska zadruga Račna si je uredila
trgovino s skladiščem v Čušperku in to
z veliko požitvalnostjo in vztraj-
nostjo, zlasti nekaterih članov in od-
bornikov, vendar ti prostori glede na
bodoči razvoj ne zadoščajo. Posebej
je treba omeniti prilagoditve kmetijskih
zadruž Polica in Podtabor, ki sta v
kratkem času v težkih okoliščinah
lepo uredili svoje zadružne domove.
Turizmu do letošnjega leta nismo
posvečali dovolj pozornosti, dočim
bodo letos pričeli graditi gostinjsko
poslopje pri Taborski jami. Kredit bo
v največji meri prispevala Okrajna
gostinjska zbornica, s tem bodo v ce-
loti izkoristili naravne lepote Tabor-
ske jame, katero so elektrificirali. Na-

pravi nameravajo tudi ribnik na Pe-
rovem, kamor bodo lahko hodili tu-
risti loviti ribe.
Tudi zdravstvena služba se je v
zadnjih letih lepo razvila in organi-
zala. Z dograditvijo Zdravstvenega
doma na Grosupljem so dobili splošno
ambulantno, zobno ambulantno, proti-
tuberkulozni dispanzer in otroški dis-

panzer s posvetovalnico za matere in
otroke ter nosečnice.
TVD »Partizan« Grosuplje je zgra-
dil letos s pomočjo občinskega ljud-
skega odbora in ob podpori graditeljev
avtoceste ter mladinskih brigad lepo
urejeno telovadnico. Tudi streli se
pripravljajo, da bodo zgradili svoje
strelišče na Perovem.

Graditelji z Grosupljega

Po vsej Sloveniji, posebno pa v
okolici Ljubljane in na Dolenjskem
srečujemo zidarje Dolenjskega grad-
benega podjetja. Kolektiv ima že
enajstletno tradicijo, saj je bilo pod-
jetje ustanovljeno že leta 1946.
V prvem letu svoje dejavnosti je
podjetje izvajalo v glavnem obnovitve-
na dela na področju okraja Grosuplje,
zraven pa seveda izbiralo zase strokov-
ni kader ter opremo.

Ze v naslednjem letu je podjetje
prevzelo gradnjo Tovarne usnja v
Smartnem pri Litiji, soto na Muljavi,
Dom onemoglih v Sentvidu pri Stični
in več manjših objektov. Tako je pod-
jetje iz leta v leto prevzemalo razna
dela tudi izven območja bivšega okraja
Grosuplje in sicer objekte visokih, in-
dustrijskih ter nizkih gradenj. Na ta
način je podjetje ustvarjalo pogoje za
svoj nadaljnji razvoj.
Na Grosupljem si je podjetje po-
stavilo upravno podjetje. Zraven so si
zgradili tudi zidana skladišča, obrtne
delavnice, garaže za avtopark, prostore
za menzo in stanovanja za delavce.
Tudi žagarski obrat v Boštanju je last
podjetja.
Gradbeno podjetje ima tudi skoraj
vso potrebno strojno opremo za delo
na visokih gradnjah.
Trenutno ima podjetje največja
gradbišča v Ljubljani, Mokronosu in
na Vrhniki. Poleg tega pa delajo delavci
Dolenjskega gradbenega podjetja tudi
v raznih krajih Dolenjske. Bele Kraji-
ne in Notranjske.

Gostinstvo na Grosupljem

Za jedajo, pijačo in razvedrilo
skrbijo na Grosupljem tri gostišča, in si-
cer gostilna »Pri Grosupelčanu«, ki
ima dobro kuhinjo, sobe za tuje, senč-
nat vrt in plešišče. Svojem gostom po-
streže tudi z morskim ribami; dalje je
gostilna »Pri mostu« z hladnimi jedmi
in pijačo ter gostilna pri postaji, kjer
se krepčajo potniki, ki potujejo z vlak-
ski Grosuplje.

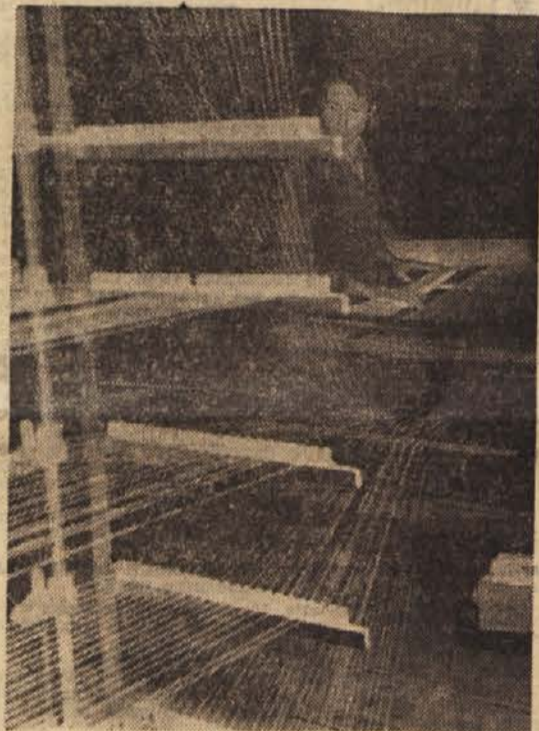
Mlado podjetje lepi uspehi

Potrebno je, da se ustavimo tudi v
Elektrostrojnem podjetju. To je mlado
podjetje, ki se lepo razvija. Leta 1952
je kolektiv začel delati. Sposodili so si
oročje in začeli. Izvrševali so razna in-
stalažna dela, kleparska dela, meha-
nične usluže itd. V letu 1954 so pričeli
z vtilvanjem kovin in nikljanjem. Njihov
namen je bil proizvajati električne šie-
dinlike, električne peči, manjše elek-
tromotorje, črpalke, stikala in podob-
no. Toda tega programa niso mogli
uresničiti zaradi nezadostnega stroj-
nega parka in preskromnih denarnih
sredstev.

Danes izdelujejo: pošel doze, vodo-
tesne svetilke, motorske vtične doze,
spojni material in sanitarne armature
za vodovode.
Problem, ki jih tare, je nezadostna
strojna oprema, tako da kljub odlični
organizaciji proizvodnje in adaptir-
nim poslovnim prostorom ne morejo
zadovoljiti vsem povpraševanjem po
svojih izdelkih.

V Elektrostrojnem podjetju

Delavka pri delu v tekstilni tovarni »Motvoz
in platno«

Stanovanjska bloka v Savskem naselju v Ljub-
ljani, ki ju je zgradilo Dolenjsko gradbeno pod-
jetje z Grosupljega

Pajčevina in pajek

Ne moremo govoriti o Grosupljem,
če ne govorimo tudi o grosupeljski
tekstilni tovarni »Motvoz in platno«.
Vedeti moramo, da je to ena največ-
jih tovarn na Dolenjskem. Tovarna je
bila med drugo svetovno vojno požga-
na. Vsi stroji so bili ob osvoboditvi
samo kup rjavoga železa. Toda kolektiv
podjetja jih je popravil in usposo-
bil za delo. Razen požara, ki so ga pre-
živeli, so vsi stroji zastareli in izrab-
ljeni, saj je rojstna letnica nekaterih
strojev leto 1905. Take razmere bi to-
varno stasoma primorale, da bi zaradi
iztrošenosti in neekonomičnosti strojev

pričela zmanjševati proizvodnjo in od-
puščati delavstvo.
Zato je kolektiv »Motvoza« pričel
delati na rekonstrukciji tovarne. Iz-
delali so investicijski elaborat in za-
praskali za kredite. Ravno v tem času
teko pogajanja z Glavno centralo Ju-
goslovanske investicijske banke v Beo-
gradu. Z rekonstrukcijo se bo proiz-
vodnja v tovarni dvignila za 140 od-
stotkov. Obnovili bodo predilnico, ki
bo dobila stroje za mokro predenje
preje za izdelovanje tankega platna za
rjuhe, dalje razne vrste motvoza in
sukanca. Prav tako se bo povečala
proizvodnja znane kvalitete čevljar-
ske drete. Seveda bodo obnovili tudi
tkalnico.

Predvidena rekonstrukcija je teh-
nično in ekonomsko utemeljena, poleg

Kmetijske zadruge skrbijo za pospeševanje kmetijstva

Za pospeševanje kmetijstva na pod-
ročju občine skrbi šest kmetijskih za-
druž in kmetijsko posestvo Boštanj.
Ne bi bilo potrebno omenjati vseh za-
druž, ker vse skrbijo preko svojih od-
sekov za razne veje kmetijstva in za
prosvetno delo na vasi. Omenili bi mor-
da kmetijsko zadrugo Podtabor in njen
odbor žena zadružnic, kakor tudi mla-
de zadružnike.
Odbor žena zadružnic je organiziral
23-dnevni gospodinjstvi tečaj, kjer so
se mlade zadružnice učile vključevati
sajde ter ostalih gospodinjstvih del.
Prav tako so organizirali tečaj za pre-
delavo svinine. Odbor je skrbel tudi
za to, da so se zadružnice oprile enot-
nega perutinarstva in redijo sedaj
sorto jerebičark, ki so znane kot dobre
nesilce. Imajo tudi polkuzno toplo
gredo za gojenje vrtnin.

Odbor mladih zadružnikov pa si je
postavil nalogo, da bo s svojimi člani
napravil čim več za dvig kmetijske
proizvodnje. Na svojih parcelah pre-
izkušajo razna semena in tisto, ki je
najboljše, ga preko zadruge razširjajo
na vse področje. Prav tako pa delujejo
zadružniki tudi na kulturno-prosvet-
nem področju.

Razen zadrug skrbijo za dvig kmetij-
stva tudi Kmetijsko posestvo Boštanj.
Orientiralo se je predvsem na rejo ple-
menske živine in semensko službo.
Kmetijsko posestvo pa dopolnjuje svo-
jo osnovno dejavnost še z rejo piščan-
cev in prašičev ter s sadjarstvom.

Kot vsako leto praznujejo tudi
letni občani grosupeljske občine svoj
občinski praznik. Letošnji praznik bo
posekal v znamenju novega občinske-
ga ljudskega odbora, ki je bil ravno-
kar izvoljen. Ravno ob taki priliki pa
je primerno, da se ozremo na delo
starega ljudskega odbora in nakažemo
smernice novemu odboru.
Sedanja občina Grosuplje je na-
stala 1. septembra 1955, ko so se ji pri-
družil še občine Smarje in Podtabor.
Naj navedemo nekaj podatkov o
delu in uspehu sedanjih občinskih od-
borov in združene občine Grosuplje.
Morda zasledimo največjo razgibanost
na področju komunalne in gradbene
dejavnosti. V razdobju obstoja občin
so bili postavljeni objekti, ki že slu-
žijo v polni meri svojem namenu.
Ce navedemo Zdravstveni dom na
Grosupljem, ki že obratuje v splošno
krajno občano, šola, Mestni park, ki
je ena najlepših enorazrednih tega
okoliša, stanovanjska bloka na Gro-
supljem in pa šola v Smarju, ki jo še
gradimo. Letno je bilo izdanih tudi
povprečno 25 gradbenih dovoljenj za
zidavo privatnih hišic. Samo v lan-
skem letu pa je bilo izdanih 32 vse-
litvenih dovoljenj za privatne stano-
vanjske hiše. Morda je novi odlok o
zidavalnih okoliših zavril privatno
gradnjo, to pa samo v predelih, ki
tudi sicer niso zazidljivi.
Obenem s pospešeno gradnjo stano-
vanjskih in ostalih objektov je bilo
potrebno graditi tudi druge komunal-

Program prireditve

- Na Grosupljem:
Nedelja, dne 27. oktobra ob 9. uri:
Otvoritev gospodarske razstave
v tesarski delavnici Dolenjskega
gradbenega podjetja Grosuplje,
ki bo odprta dnevno od 8. do 18.
ure, do vključno 29. oktobra 1957.
Ponedeljek, dne 28. oktobra ob
20. uri: »Ugasle luči«, drama v
treh dejanjih; uprizori DPD
»Svoboda« Grosuplje, v domu
TVD »Partizan« Grosuplje.
Torek, 29. oktobra ob 5. uri: Bud-
nica na Grosupljem.
Ob 9. uri: Slavnosna seja Občin-
skega ljudskega odbora Grosup-
lje v domu TVD »Partizan« Gro-
suplje.
Ob 9.30 uri: Koncert pevskih dru-
štev Grosuplje, Smarje in Polica
v domu TVD »Partizan« Gro-
suplje.
Ob 11. uri: Komemoracija na
partizanskem pokopališču na
Grosupljem.
Na Sp. Silivnici:
Nedelja, dne 27. oktobra ob 13. uri:
Odkritje spomenika padlim bor-
cem NOV in žrtvam fašističnega
nasilja.
V ostalih krajih: Svečane akademije
bodo priredili KUD v Smarju,
Podtaboru, Skočjanu, Račni, Zai-
ni in na Polici.
V vseh krajih občine Grosuplje
bo na predvečer občinskega
praznika zažganje kresov.

Semanji dan

Na državnem posestvu Boštanj
imajo sodobno urejene hleve,
ki so polni prvotne plemen-
ske živine

DNEVNE NOVICE

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA
Zdravstveni dom občine Ljubljana-Bežigrad: dr. Miloš Setina, Lavričeva 5/a, telefon 31-285, v odsotnosti 30-800.
Zdravstveni dom Ljubljana-Siška: dr. Pugalj Andrej, Černetova 31, tel. 22-831, 22-881.
Zdravstveni dom Ljubljana-Vič: dr. Jež Janez, Prešernova 36/IV, tel. 32-740, v odsotnosti zdravnika kličite telefon 20-497.
Nedeljska dežurna služba v amb. Mirje, Rimska c. 21, od 8-14, tel. 21-797.
Zdravstveni dom Moste: dr. Kurbus Janja, ZD Moste, Kerkova ul. 5, telefon 31-330, v odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 20-300.
Med tednom obiskujejo pacientski vsaj zdravniški ZD Moste.
Zdravstveni dom Rudnik: dr. Slanovc Saša, Ambulanta Ižanska c. 3, telefon 20-167, v odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 20-500, v soboto dežurna služba že od 18. ure dalje.

Tovarišu primarija dr. Krasniku, dr. Kržniku, dr. Kersteinu, tovarišici dr. Krasnikovi, dr. Starkinovi, dr. Škerbic-Kersteinovi, se iskreno zahvaljujem za uspešno operacijo želodca. Za skrbno nego se zahvaljujem tudi medicinskim sestram in strežnemu osebju trboveljske splošne bolnišnice. Alif Hinko, Trbovlje.

Elektrotehniško društvo LRS sporoča vsem prijavitelcem, da se prične tečaj o meritvah v ponedeljek, 28. oktobra 1957. Tečaj bo v elektro laboratoriju Tehniške srednje šole v Ljubljani, Aškerčeva c. Pričetek pouka ob 15. uri.

Železniško transportno podjetje Ljubljana obvešča vse urade, ustanove, zavode in podjetja, da ima pri pošti Ljubljana 1 svoj poštni predal števil. 361. V interesu hitrega in točnega poslovanja je potrebno, da na vsaka poštna pošiljka, namenjena železniškemu transportnemu podjetju Ljubljana, navedete številko poštne predala.

Original »ULTRAGIN« — šport krema dobiš v vseh parfumerijah. Ta krema te ne bo razočarala.

Za čiščenje mastnih madežev dobiš v vseh trgovinah, kjer kupuješ milo, tudi preparat »FLEX«. Nobenemu gospodinjstvu ne sme manjkati »FLEX«.

Antirides krema »EVELINE« preprečuje in odstranja gube izpod oči! Ruž za lica »EVELINE« v 3 nianseh za mlajši izgled in osvežitve obraza!

Izšla je 139. številka Nasih razgledov

Iz vsebine: Zunanje politične glose, r. s.; Politika razvoja v Veliki Britaniji; Dr. Metod Mikuz: Razvoj in glavni problemi oktobrske revolucije (nadaljevanje prihodnjic); Dr. M. D. Sir Harold D. Gillies; V. Bonac: Sociolog G. Gurvitch; Fr. Fedček: Moralni profil in moralne vrednote naše višjega nazivske mladine (konec); Vladimir Dudinec: Človek ne živi samo od kruha (odlomke iz romana); Dr. Jože Gorčar: Veliki projekt UNESCO; Jelisava Copić: Srečanje z Wernerjem Bergom; J. G.: Albert Camus — Nobelov nagradenec; Arhitektura — Vladimir Mušič: Enajsti milanski Triennale; Stane Simenc: Novak Simić, kaj vse prinašajo reke; Marija Votelnik: Mim; Andrej Loos: Ribiško potepanje brez rib po tu — in neturističnih krajih otoške lege; Im: Pesem o rdečem rubinu; — Pisateljeva vest; Ivan Minatič: pesni — Pesnik, Mirič, Ptice in trave vedo, Ne reci mišar; Titi Vidmar: pesni — Balada po Chopinu, Posnetica, Podoba; Nove knjige v tujini; Kulturne vesti; Knjižne novosti.

GLEDALIŠČA

Drama Ljubljana
Nedelja, 27. oktobra ob 15: Axelrod: Sedem let skomin. Izven in za podelje. (Vstopnice so že v prodaji.)
Ob 19.30: O'Neill: Dolgoga dneva potovanje v noč. Izven in za podelje. (Vstopnice so že na razpolago).
Ponedeljek, 28. oktobra: zaprto.
Torek, 29. oktobra ob 19.30. Linhart: Ta veseli dan ali Matček se ženi. Abonma F.
Sreda, 30. oktobra ob 19.30: Linhart: Ta veseli dan ali Matček se ženi. Abonma G.
Opozorjamo na današnje popoldansko predstavo komedije »Sedem let skomin« s Stanetom Severjem, Majdo Potokarjevo, Vido Levstikovo, Ivanka Mežanovo, Heleno Erjavčovo, Dušo Počkajevu, Janezom Cesarjem, Borisom Kraljem, Ivanom Jermanom, Božo Weissovo in Dušanom Skednom v posameznih vlogah. Začetek ob 15. Vstopnice so že na razpolago.
Drevi ob 19.30 bo prva repriza O'Neillove drame »Dolgoga dneva potovanje v noč« z Edvardom Gregorinom k. g., Vido Juvanovo, Borisom Kraljem, Andrejem Kurentom in Heleno Erjavčovo v posameznih vlogah. Vstopnice so že na razpolago.
Pozivamo vse statistke in statistke, ki so bili izbrani za sodelovanje v

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »VIČ«
AMER. BARVNI

CINEMASCOPE

FILM
s stereofonskim zvokom (magnetni sistem)

»Dežela faraonov«

Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Jack Hawkins, Joan Collins in Dewey Martin. Prodaja vstopnic od 9. do 11 ter od 14 dalje.

Oglase

ZA VSE IZDAJE »BORBE«
SPREJEMAJO
PODRUŽNICE IN UPRAVA
»LJUDSKE PRAVICE«

BOSPODIJAJE PRIJETNO PREENEČENJE

ISOL

ČISTILO ZA KOVINE IN STEKLO

PREDAVANJA

Slovensko zdravniško društvo vabi vse zdravnike in medicince višjih semestrov na predavanje tov. prof. dr. Bogdana Breclija: »O stari in novi kitajski medicini«. — Vsih z obiska jugoslovanske socialnozdravstvene delegacije v NR Kitajski in z ogleda kitajskih zdravstvenih ustanov. Predavanje, spremljano z barvnimi diapozitivi, bo v sredo, 30. oktobra ob 19.30 v predavalnici Interne klinike v Ljubljani.

KONCERTI

Jutri ob 20.15 koncert za rdeči abonma. Dirigent Samo Hubad, solist ameriški pianist Julius Katchen. Na sporedu: Bartok — Koncert za orkester (prva izvedba v Ljubljani); Beethoven — V. Koncert za klavir in orkester v Es-duru, Debussy — Morje. Preostale vstopnice pri blagajni SF.

Poročili so se v Ljubljani

v soboto, 26. oktobra
— Oficer JLA Biorac Zoran in žel. uslužbenka Krasna Ema; kovinosturgar Avsee Jože in delavka Kamenski Ljudmila; uslužbenec Skoda Marjan in uslužbenka Gramc Sonja; uslužbenec Tršar Gregor in uslužbenka Dežet Ida; nameščene Marovt Viktor in učiteljica Remškar Marija; kmetovalec Dovč Ivan in gospodinja pomoč. Zidar Angela; torbar Prolog Franc in gospodinja pomoč. Kuželj Ivana; ing. metalurgije Rupnik Alojzij in uslužbenka Mittoni Dora; usluž. Zalar Alojzij in uslužbenka Jelušič Olga; mizar Bergant Franc in delavka Petrič Martina; stroj. ključavničar Kusar Stane in delavka Bevc Valentina; obrtnik Savi Ivan in uradnica Rebernik Dragica; lesnj. tehnik Garič Mirko in šivilja Talan Gertruda; glasbenik Care Anton in uslužbenka Sartori Marija; briv. pomoč. Lebar Stefan in troška negovalka Zore Jožefa; glasbenik Bukovnik Anton in gospodinja Skobe Bibijana; elektro-mehanič. Varl Andrej in nameščena Oblek Marijeta; šofer Zagmeister Franc in delavka Groznik Ana; kov. vač Mesarič Martin in delavka Zizek Alojzija; avtoklepar Erman Alojz in delavka Lenarčič Marija; elektromehanič. Muzga Viktor in laborantka Pastor Vanda; trg. potnik Fabjan Stanislav in gradbeni tehnik Grobler Adela; čevljar. pomoč. Končan Mirko in gospodinja pomoč. Sorli Boža; obrtnik Sorli Lado in učiteljica Zagar Ivana; mizar Zorman Janez in delavka Praznik Marija; stroj. ključavničar Kovač Janez in trg. pomoč. Petkovič Marija; delavec Valh Janez in delavka Dvoršek Ana; krojač Hrovat Franc in krojačica Hostnik Justina; uslužbenec Golez Franc in šivilja Klun Marija; zidar Piskur Ludovik in kuharica Berdaja Ivana; kmetovalec Znidar Viktor in kmetovalka Jernejšek Rozina; mizar Znidaršič Stanislav in kmetovalka Zidar Marija.

VESTI IZ KOPRA

GLEDALIŠČE SLOVENSKEGA PRIMORJA
Koper

Nedelja, 27. oktobra ob 20: V. Ocvirk: Mati na pogorišču. Predstava v Divači.
Ponedeljek, 28. oktobra ob 20: V. Ocvirk: Mati na pogorišču. Predstava v Postojni.
Torek, 29. oktobra ob 20: V. Ocvirk: Mati na pogorišču. Predstava v Ilirski Bistrici.

Uprava in sindikalna podružnica »OBNOVA« Ljubljana, sporočata žalostno vest, da je umrla

Antonija Galič delavka

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, dne 27. oktobra 1957 ob 15. uri iz Andrejeve mrliške vrčice na Zalah.

»Optimistični tragediji«, da se zanesljivo udeležite vaje v ponedeljek, 28. oktobra ob 19. uri v Drami.

OPERA

Nedelja, 27. oktobra ob 19.30: Giordano: »Andre Chenier«, Premiera. Izven. Ponedeljek, 28. oktobra zaprto.
Torek, 29. oktobra ob 19.30: Baletni večer. Chopin; Siffide, von Enem: Rondo o zlatem teletu, Rossini: Respighi: Fantastična prodajalna. Abonma red H (Galer. sedeži v prodaji).
Sreda, 30. oktobra ob 19.30: Giordano: Andre Chenier. Abonma red K (Galer. sedeži v prodaji).
Četrtek, 31. oktobra: zaprto.
Pri nocojšnji premieri Giordanove opere »Andre Chenier«, bo v naslovni vlogi pesnika Cheniera prvič nastopil novoangajziran dramski tenorist Attilio Planjšek, ki je doslej razen na italijanskih odrih z uspehom gostoval tudi v Sviči in v londonski Covent Garden Operi. Pevsko navdve hvaležno glasovno sopransko vlogo Madeleine bo ponovno pela Vilma Bukovčeva, v baritonski vlogi Charlesa Gerarda pa pri premieri prav tako prvič nastopi Samo Smerkoj. V ostalih vlogah nastopijo še: Boža Glavakova, Bogdana Stritarjeva, Elza Karlovecva, Ladko Korosec, Friderik Lupša, Drago Čuden, Vekoslav Janko, Marcel Ostajevski, Anton Erus, Slavko Strukelj, Ivo Anžlovar in Vladimir Dolničar. Novo uprizoritev so pripravili: dirigent Rado Simoniti, režiser Ciril Debevec, scenograf akad. slikar Marijan Pilberšek, zborovodja Jože Hanc, koreograf Slavko Eržen in kostumograf Marija Kobjeva in Mija Jarčeva.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža
Nedelja, 27. oktobra ob 10: Večer v čitalnici. Abonma nedelja pop. Vstopnice so tudi v prodaji.
Ob 20: Nušič, »Dr.« Izven.
Torek, 29. oktobra ob 19.30: Evretnov, Komedija o sreči. Abonma Torek popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.
Ob 20.30: Čehov, Striček Vanja. Abonma TSS II.
Sreda, 30. oktobra ob 20: Nušič, »Dr.« Abonma Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana Mestni dom
Nedelja, 27. oktobra ob 16: L. Bobič: »Družina Blo«, komedija. Popoldanska predstava. Izven.
Ob 20: Scheinpligova: »Okence«, (Zgodba profesorja Johaneke), veseloigra. Večerna predstava. Izven. Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-860.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE

LJUBLJANA
Komenskega ulica 12
27. oktobra, ob 20: H. Tlemayer: »Mladost pred sodiščem« 3. repriza.
Vstopnice so v predprodaji: v soboto od 10 do 12 in od 18 do 20. (lahko se kupijo že za nedeljo); v nedeljo: od 10 do 12 in od 18 do 20.

MLADINSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana — Krizanke
bo uprizorilo v nedeljo, dne 27. okt. ob 10. uri dopolnad Sylvia Kammerman »Štiri enodejanke«: »Lev in miš«, »Semenke«, »Rdeča kapica« in »Snežulčica«.
Vstopnice so na razpolago pri dnevnih blagajni od 10 do 12 in od 18 do 20 od petka dalje.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

MARIONETE
Levstikov (Sentjakobski) trg št. 2
Nedelja, 27. oktobra ob 11: Bevk: »Lenuh Poležuh«.
Ob 15: Cinybulk — Dežman: »Igračke na cestah«.
Prodaja vstopnic pol ure pred vsako predstavo pri gledališki blagajni.

ZAHVALA

Vsem, ki ste izkazali najinemu dragemu moču in očetu

JANEZ HARTMAN

zadnji čas in ki ste nam na ta ali oni način izrazili svoje sožalje, se iskreno zahvaljujem. Prav posebno zahvalo izrekava dr. Stanetu Graparju, ki je tako poštovno in ljubeznivo pokojnikovo trpljenje. Posebno se zahvaljujem tudi Okrajni vžeti TVD Partizana, TVD Partizan včl. OBLO Ljubljana-center, Sindikalni podružnici Ljubljana-center, tovarišem za poslovljne besede, godbi LM, pevcem ZB terena Rožna dolina, vsem množičnim organizacijam terena Rožna dolina ter ostalim darovalcem lepega cvetja.

Zalujoča žena Tončka, sin Janez ter ostalo sorodstvo.

Po kratki boleznii je preminil naš dragi, ljubi oče, stari oče, brat, tast in stric

ALOJZU KLAŠEK

upokojenec gostinske stroke

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 29. oktobra 1957 ob 15.30 iz Kristofove mrliške vežice na Zalah. Ljubljana, Prem, Kranj, Zagreb, Trst, Olomouc, dne 26. oktobra 1957.

Zalujoči sinovi: Srečko, Vilko, Slavko, Vladko, hčerki: Milena por. Wand, Nuška por. Dvoržak z družinami ter ostalo sorodstvo.

Globoko pretreseni sporočamo žalostno vest, da je preminil

Lado Finžgar

direktor trg. podjetja Lubnik, Skofja Loka

Na njegovi zadnji poti ga bomo spremlili v ponedeljek, dne 28. oktobra 1957 ob 15.30 izpred hiše žalosti Solska ulica 12.

Dragega tovariša bomo ohranili v toplem spominu.

Skofja Loka, 26. oktobra 1957.

Kolektiv trgovskega podjetja LUBNIK Skofja Loka

ZAHVALA

vsem, ki ste spremlili našo drago mamo

MARIO KLARIČ

iz Maverca na njen zadnji dom, ji poklonili tako mnogo vencev in cvetja ter z nami iskreno sočustvovali in nam pomagali, se najtopleje zahvaljujemo. Posebna hvala Okrajnemu komiteju ZKS Ljubljana, vsem političnim organizacijam in ljudskemu odboru kočevske občine in vsem okoliškim vaškim političnim organizacijam, za tople poslovljne besede na domu in ob odprtem grobu, domačim starim borcem in starim borcem iz Kočevja in Ljubljane, Rudniški godbi iz Kočevja, upravi komunalne banke v Ljubljani, delovnemu kolektivu in upravi tovarne Mesnih izdelkov Ljubljana, delovnim kolektivom podjetij iz Kočevja in okolice. Iskrena hvala sosedom in ljudem iz okoliških vasi, zadrugam in učiteljstvu iz Kostela, Banje Loke in Fare. Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala.

Zalujoči: hčerka, sinovi in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega

MIŠA STEPKA

rezervnega majorja JLA in nosilca Spomenice 1941

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremlili na njegovi zadnji poti v tako velikem številu, mu poklonili cvetje in nam pisмено ali ustno izrazili svoje sožalje. Se prav posebno zahvala tov. Kresetu-Cobanu in tov. Gorjancu za poslovljne govore, dalje Invalidskemu pevskemu zboru, godbi LM, »Cankarjevcem«, organizaciji ZKS, okrajnemu, občinskemu in terenskemu odboru Zveze borcev, Zvezi vojaških vojni invalidov, Združenju rezervnih oficirjev, občinskemu in terenskemu odboru SZDL, kolektivu »LEK« in »Induplati« ter vsem ostalim, ki ste sočustvovali z nami.

Ljubljana, dne 25. oktobra 1957.

ZALUJOČI

KINO »UNION«: amer. barvni film

»Zgodba o Glennu Millerju«, Tednik F. N. 43 le pri zadnji predstavi. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.15. Ob 10 je matineja istega filma. V gl. vlogi: James Stewart in June Allyson.

KINO »SLOGA«: amer. barvni film

»Rob Roy«, Tednik F. N. 43. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 je matineja istega filma. V gl. vlogi: Richard Todd.

KINO »KOMUNA«

Premiera francoskega filma

OTROCI LJUBEZNI

Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

Rdeče podveze

Tednik. V glavni vlogi: Rosemary Clooney, Jack Carson, Guy Mitchell. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 10-11 in od 15 dalje.

KINO »SISKA«

Italijanski barvni film

TUREK NAPOLITANEC

V glavni vlogi: Toto, Isa Barzizza in Carlo Campanini. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Na sporedu samo še danes in jutri

RADIO LJUBLJANA

Spored za nedeljo, dne 27. oktobra 1957
6.00-7.00 Domač nedeljski jutranji pozdrav — vmes ob — 7.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 7.30 Radijski kolektor in privedite dneva — 7.35 Za razvedrilo igra Barnabas Geczy s svojo prikljubnim skladbo — 11.30 Baletna glasba Petra Iljiča Čalkovekega — 12.10 Želimo vam dober tek (spored zabavnih melodij) — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 Za našo vas — 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I — 15.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II — 16.00 Zvone Kržišnik: Branje v Trilekiji (reportaža) — 16.30 Glasbeni mozaič — Danes 17.30 Radijska igra Jože Horvat: Danes je moj rojstni dan (ponovitev) Režija: Vladimir Skrbinek — 18.15 Slovenska pesem Stane Sever — 18.17 Slovenska pesem od romantične do danes — III. — Skladbo Kamila Maška in Jurija Flajsmana (s komentarijem) — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Zabavni zvoki — 21.00 Slavnostni koncert v počastitev Dneva Združenih narodov (prenos iz Zeneve) — 22.30 Z melodijami na pot — 23.00 (prenos iz Beograda).

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ
Nedelja, 27. oktobra 1957 ob 15: C. Goldoni: »Sluga dveh gospodov«. Gostovanje v Hajdini.

Sreda, 30. oktobra 1957 ob 20: E. Freljh: »Vrnili se je« Abonma red Sreda in Izven.

Četrtek, 31. oktobra 1957 ob 16: E. Freljh: »Vrnili se je«, Abonma redi: LMS II in Izven.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO
»PARK«: francoski barvni film »Rdeče in črno« II. del. V glavni vlogi: Gerard Philipe, Antonella Lusadi in Danielle Darrieux. Predstave ob 19, 15, 17, 19 in 20.

IZ ROGAŠKE SLATINE

KINO
Italijanski barvni film »Atila«. V glavni vlogi: Anthony Quinn, Sophia Loren in Henri Vidal.

Za prašek »EGO«

ELEKTRIČNI PRALNI STROJ

- Tovarna mila »Salvetti« iz Pirana je razpisala žrebanje za sintetični pralni prašek »Ego«. Prvo nagrado — električni pralni stroj — je po odločitvi žreba prejela Julijana Sušnik, žena rudarja iz Trbovelj. Pralni prašek »Ego« z izžrebano številko ovoja 044594 je kupila v poslovalnici trgovskega podjetja »Izbira — Potoška vase« v Zagorju.

V tovarni mila »Salvetti« v Piranu so že dalj časa razmišljali o tem, kako bi presenetili odjemalce proizvodov. Tako so 1. julija letos razpisali nagradno žrebanje za sintetični pralni prašek »Ego«. Za prvo nagrado so namenili električni pralni stroj, za drugo najnovejši radijski sprejemnik, za tretjo jedilni servis, poleg tega pa je bilo še 100 dobitkov proizvodov tovarne mila »Salvetti« Piran.

21. oktobra dopoldan se je zglasil zastopnik tovarne mila »Salvetti« Piran v trgovskem podjetju »Izbira« v Zagorju, nato pa sta se z upravnikom podjetja odpeljala k srečni dobitnici električnega pralnega stroja »RIBER«, Julijani Sušnik, ženi rudarja s 6-člansko družino in ji sporočila, kaj ji je naklonil žreb. V poslovalnici trgovskega podjetja »Zeleznina« v Trbovljah pa so ji na svečan način izročili darilo — električni pralni stroj.

Tovarišica Julijana Sušnik nam je povedala: »Že dalj časa kupujem in s pridom uporabljam sintetični pralni prašek »Ego« tovarne mila »Salvetti« Piran. Prašek kupujem v poslovalnici trgovskega podjetja »Izbira — Potoška vase« v Zagorju, čeprav stanujem v Trbovljah, na razbježu. Že okoli 20 let kupujem

Srečna dobitnica, tovarišica Julijana Sušnik z dobitkom tovarne mila »SALVETTI« Pircer stanujem v Trbovljah, na razbježu. Že okoli 20 let kupujem

vse potrebščine v Potoški vasi v Zagorju, s postrežbo sem zadovoljna, vrhu vsega pa moram še povedati, da mi blago dostavijo na dom. Presrečna sem, ko sem izvedela, da sem izžrebana in že prejela tudi krasno nagrado.«

Na vprašanje, kako ocenjuje sintetični pralni prašek »Ego«, je tovarišica Sušnikova odgovorila: »Sintetični pralni prašek »Ego« lahko uporabljam za vsako priložnost, saj je res odlično pralno sredstvo. Z njim sem res zelo zadovoljna in ga bom uporabljala, dokler bom živela. Prav tako pa sem zadovoljna tudi z vsemi ostalimi proizvodi tovarne mila »Salvetti« Piran.«

Tako tovarišica Julijana Sušnik. Mi pa vam naj še povemo, da tovarna mila »Salvetti« Piran proizvaja: pralna mila, pralne praške, sintetične pralne praške, kristalno sodo, 16 vrst toaletnih mil, loščila za čevlje »Perla« in »Admiral«, »Salvetti« in »Perla« loščila za parkete ter surovi glicerini. Najnovejši produkt tovarne mila »Salvetti« Piran pa je čistilni prašek »Tiki«.

V tovarni mila »SALVETTI« v Piranu imajo v proizvodnem načrtu še vrsto novih izdelkov, s katerimi nameravajo razbremeniti delo gospodinj.

DROBNI OGLASI

ZAPOSILITEV

STROJNO KOVINSKO INDUSTRIJSKO podjetje, Ljubljana, Vizmarje 170, sprejme v stalno zaposlitev: tehnične kontrolorje za jeklene konstrukcije in strojno obdelavo, konstruktorja, dva strugarja in več splošnih ključavničarjev. Zazelenjena je daljša praksa, oziroma visoka kvalifikacija. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Prijave sprejme tajništvo podjetja.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE »ZIDAR« Stučna, pošta Ivančna gorica, sprejme v službo takoj gradbenega delovodjo s prakso za gradbišče v Ljubljani v Savskem naselju. Plača po tarifnem pravilniku ali po dogovoru. Pismene ponudbe poslati na upravo podjetja.

MIZARJE, pohištvene, za fina dela, sprejme takoj ali po dogovoru »Hrast«, Ljubljana, Linhartova 49a. Plača dobra. 3563-Z

UPRAVA OKRAJNEGA GLEDALIŠČA PTUJ sprejme takoj kvalificiranega kurjača centralnih peči. Plača po dogovoru. 3563-Z

SPREMEMO TAKOJ TRI MIZAR-SKE POMOCNIKE. Plača in ostalo po dogovoru. Ponudbe poslati na naslov: Državni obrtni mojster Mirko Kovač, Hrastnik. H 33-Z

TRGOVSKO PODJETJE s tekstilom na debelo, vzame v službo s takojšnjim nastopom trgovskega pomočnika manufakturne in trikotnaške stroje. Ponudbe na oglasni oddelku Ljudske pravice. 3575-Z

STROJEPIŠKO z znanjem češkega pravopisa iščemo za honorarno delo. Ponudbo v oglasni oddelku lista pod »Češčina«. 807-Z

PRODAM

AVTO »Steyer 55«, v dobrem stanju, z mnogimi rezervnimi deli, ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 73-P

RADIO znamke »Kosmaj« iz leta 1951, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 74-P

ZENSKO KOLO, dobro ohranjeno, prodam. Habicht, Titova 19/III. 75-P

ZENSKO KOLO, dobro ohranjeno prodam. Naslov Habicht, Titova 20/III. 75-P

LEPA PRILOŽNOST! Naprodaj je velika sobna kredenca, furnir orehova korenina, zelo lepa izdelava, primerna za večjo sobo ali salon. Lahko pa kot kombinirana za knjige, obleko in perilo. Ogleda se lahko v nedeljo ves dan. Rožna dolina, Cesta X, števil. 31 oziroma v novi hiši števil. 9. 801-P

RISALNO ORODJE »LOTER«, specialno za mikronastavitelje, primereno za konstruktorja ali projektanta, ugodno prodam. Hlebš Anton, Rožna ul. 25, Ljubljana. -P

LEPA PRILIKA! Naprodaj je velika sobna kredenca, furnir orehova korenina, zelo lepa izdelava, primerna za večjo sobo ali salon. Lahko se rabi kot kombinirana omara za knjige, obleko in perilo. Ogled v soboto popoldne ali v nedeljo ves dan. - Rožna dolina, Cesta X, števil. 3, oziroma v novi hiši števil. 9. 70-P

ZENSKO KOLO, novo, italijansko, s prestavami, prodam. - Koščak Jožica, Hrenova 14. 72-P

ELEKTRIČNO BLAGAJNO znamke »Rio«, skoraj novo, v brezhibnem stanju, prodam po zelo nizki ceni. Prav tako prodam tudi 1 manjšo ročno blagajno znamke »Rio«. - Gjud, Trg revolucije 6. 71-P

RAZNO

V SUŠENJE SPREMEMO večje količine lesa po ugodni ceni. - Podjetje »Hrast«, Ljubljana, Linhartova 49a. 3380-R

DNE 16. MAJA LETOS JE PRODAJALEC TRGOVSKEGA PODJETJA »VOLAN« v Tavčarjevi ul. v Ljubljani, prodal po dobavnici T-4525 eno dozo sonderwils za ceno 1185 din. V dozi je bilo 10 kosov po 1185 din, kar zneso 11.850 din in je nastala neplačana razlika v znesku 10.865 din. Prodajalec kupca sicer pozna, ne ve pa za njegovo bivališče. Zato ga prosim, da se oglasi v podjetju »Volan« in vrne 9 neplačanih kosov sonderwils, oziroma jih plača, ker bo sicer moral različno plačati prodajalec. -R

SOTOVARIŠE, ki so bili v XIV. udarni diviziji, prosim za naslov. Javite na ime Jože Benkovič 16, Bogojana 16, Prekmurje. 3567-R

DVA PRIJATELJA vesele narave želita spoznati sebi primerni prijateljici za skupne izlete in zabave. Ponudbe s sliko pošljite na oglasni oddelku pod geslom »Štiripersna detelja«. 803-R

OPREMLJENO, LEPO SOBO v centru Celja odstopim tistemu, ki mi preskrbi v Ljubljani sobo. Informacije dopolnite na telefon 22-493. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice. 806-R

RADIO APARAT, nov, štiricevni super, dam za skromno sobo brez posteljnine samo do konca junija. Ponudbe pošljite pod »Radio«. 80-R

ZAMENJAM lepo enosobno stanovanje v Šiški poleg trga za dvosobno ali večje. Ponudbe na oglasni oddelku pod »Lepo stanovanje«. 61-R

ENOSOBNO STANOVANJE, veliko, sončno, s prisklabinami, na lepem kraju zamenjam za enako ali večje. Ponudbe v oglasni oddelku pod »Od Dravej do Ljubljane«. 63-R

CELJE-LJUBLJANA. Lepo trisobno stanovanje s kopalnico in plinsko napeljavo v najlepšem centru Celja (eno minuto od postaje) zamenjam za dvosobno v Ljubljani ali okolici. Naslov v oglasnem oddelku. 64-R

Uredništvo »LJUDSKE PRAVICE«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6/III

sprejme

KOREKTORJA

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite na zgornji naslov.

INSTRUKTORJA za angleščino iščem za dvakrat tedensko. Naslov pošljite na oglasni oddelku pod »Maturanti«. 62-R

SPLOŠNA BOLNICA V MARIBORU

razpisuje prosto delovno mesto za

RAČUNOVODJO

POGOJI: Dolgoletna praksa v samostojnem opravljanju računovodskih poslov. - Osnovna plača po uredbi, dopolnilna plača in položajni dodatek po pravilniku o plačah Splošne bolnice. V novem stanovanjskem bloku je zagotovljeno stanovanje.

Ponudbe s kratkim življenjepisom poslati upravi Splošne bolnice v Mariboru, Tržaška c. 13, najkasneje do 10. novembra 1957.

OPOZARJAMO vse prebivalce Goranske, da ne nasedajo Janku STANJKU iz Kranja, Huje 82, in mu ne plačujejo nobenih zneskov za »Pavilho« oziroma »Pavilho pratiko«. Janko Stanjko je »Pavilho« ogoljufal za večji znesek porabne naročnine in je zaradi tega že v kazenskem postopku. 3564-R

25-LETNI SIMPATIČNI OBRTNIK želi spoznat dobro in pošteno dekletko za skupne izlete. Kasnejša ženitev ni izključena. Slika zazelenjena. Pismene ponudbe pošljite na oglasni oddelku pod geslom »Cvetje v jeseni«. 802-R

LEPO SOBO, opremljeno, v centru mesta Celja odstopim tistemu, ki mi preskrbi v Ljubljani sobo. Informacije dopolnite na telefon 22-493. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice. 806-R

URADNICA, inteligentna, dobra gospodinja, srednjih let, želi spoznati sebi primernega inteligenta od 50 do 56 let. Ločenci ne pridejo v poštev. Lahko pa je vdovec z enim ali dvema otrokoma. Ponudbe pošljite na oglasni oddelku pod »Resen in odločen«. 80-R

PISALNI STROJ s češkimi črkami iščemo za posojilo, eventualno za odkup. Prosim, ponudite v oglasni oddelku pod šifro »Češke črke«. 806-R

MONTAZNO PODJETJE »TOPLOVOD«

Ljubljana, Črtomirova 6 sprejme takoj kvalificirane ključavničarje in strugarje dva tehnična risarja administratorko z znanjem strojepisja dva skladiščna delavca

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Pismene kakor tudi ustne ponudbe sprejema uprava podjetja.

Preklicujemo vrednost

baričnega čeka 844843

izdanega s strani podjetja »TEHNOGRADNJE« - Vuzenica.

Upravni odbor GOZDARSKO KMETIJSKE POSLOVNE ZVEZE MOZIRJE

razpisuje mesto za

upravnika Zveze

POGOJI: agronom ali gozdarski inženir z opravljenim strokovnim izpitom, kmetijski tehnik ali gozdarski tehnik z večletno prakso v vodenju sličnih podjetij ali ustanov.

Plača po tarifnem pravilniku, stanovanje zagotovljeno v prihodnjem letu.

Prijave sprejema upravni odbor Gozdarsko kmetijske poslovne zveze Mozirje do 15. novembra 1957.

TE DNI BO IZŠLA NOVA ŠTEVILKA ČASOPISA

KOMUNA

IZ VSEBINE:

- Dragutin Kosovac VOLITVE V LJUDSKE ODBORE
- Dr. Josip Globovnik VLOGA IN FUNKCIJE PREDSEDNIKA LJUDSKEGA ODBORA
- Rikard Stajner RAZDELITEV CELOTNEGA DOHODKA
- Ing. Dušan Stefanović JE NASA DRŽAVA PRED INTENZIVNO URBANIZACIJO

OKTOBER 1957

ŠTEVILKA 5

OSTALE RUBRIKE: Pristojnosti ljudskih odborov - Delo šolskega odbora učiteljsišča v Banja Luki - Omejitve potrošnje fondov - Izkušnje Zagreba pri uvajanju ekonomskih cen pri komunalnih uslugah - Administracija na Nizozemskem - O urbanizaciji in prometu na Mednarodnem kongresu mest - Nova rubrika o izkušnjah iz dela komunalnih služb - Financiranje stanovanjskih gradenj v prvem letošnjem polletju.

KARTONAŽNA TOVARNA LJUBLJANA, ČUFARJEVA ULICA 16

potrebuje za izpolnitev službenih mest podjetja naslednje delavce in uslužbence:

- reprodukcijske fotografe
- litografske risarje ali retušerje
- pretiskarje
- offset strojnike
- kartonažerje-knjigoveze
- kurjača za nizkotlačni kotel
- ekonomista — analitika
- knjigovodjo za osnovna sredstva
- korespondenta
- daktilografinke

Plača po tarifnem pravilniku, oziroma dogovoru. Nastop službe po sporazumu.

Interesenti naj osebno ali pismeno vložijo ponudbo Upravi podjetja z opisom šolske in strokovne izobrazbe ter navedbo dosedanje zaposlitve.

ARGO
4 KROŽNIKI ODLIČNE JUHE V 7 MINUTAH
ZA 60 DINARJEV
ARGO JE KONCENTRAT GOVETJE JUHE I JAJCNDM
TESTENINAM V VREČICAH
ZAHTEVAJTE V VSEH TRGOVINAH NOVI PROIZVOD
ZNANE TOVARNE KONSERV ARRICONI V IZOL

ARRICONI IZOLA

Upravni odbor GOZDARSKO KMETIJSKE POSLOVNE ZVEZE MOZIRJE razpisuje

mesto obratovodje mlekarne v Šoštanju

POGOJI: dovršena mlekarska šola v Kranju z večletno prakso v vodenju mlekarne.

Plača do dogovoru, stanovanje zagotovljeno.

Prijave sprejema Upravni odbor Gozdarsko kmetijske poslovne zveze Mozirje do 15. januarja 1958.

PSIHLOGIJA CESTE

Svicarji proučujejo duševno stanje ljudi, ki zagreše največ prometnih nesreč

- Skupno 1023 mrtvih in 28.004 ranjenih je tragična bilanca lanskih prometnih nesreč na švicarskih cestah. Vsak dan umreže za to »epidemijo stoletja«, kot pravijo Svicarji,
- po trije ljudje, okoli 80 pa jih je huje poškodovanih.
- Navzlic varnostnim ukrepom, ki jih uvajajo, da bi odstranili »Damoklejev meč«, ki visi nad avtomobilisti in pešci na švicarskih cestah, se število nesreč ne znižuje, marveč narašča iz leta v leto.

Po statističnih podatkih so povzročili le 10-20 odstotkov prometnih nezgod in nesreč tako

imenovani zunanji činitelji, na primer naravni pojavi, napake v materialu, iz katerega so izdelani avtomobilski deli, i. pod., vzroki vseh drugih pa so subjektivni, se pravi, da so posledica individualnega ravnanja človeka in njegovega duševnega stanja.

Svicarski psihološki mesečnik je posvetil eno najnovejših števil »psihologiji ulice«. Pod različnimi naslovi so priznani strokovnjaki obravnavali psiho avtomobilista, motociklista in sploh človeka na cesti. Seveda so razčlenjevali predvsem tiste odtenke duševnega razpoloženja, v katerih človek za avtomobilskim krmilom vozi čedalje hitreje, vse dokler se ne pripeti nesreča.

Nekateri vozniki se izživljajo v divjanju z vozilom, ker brnjenje motorja deluje nanje z naravnost čarobno močjo. Misel, da so za določen čas »gospodari nad življenjem in smrtjo«, jih

povsem prevzame. V to skupino sodijo zlasti mladi ljudje, ki dokazujejo svoj obstoj in navzočnost z brnenjem motorja in s pokanjem iz izpušne cevi, nekateri izmed njih pa si po sestanku, ko »nje ni bilo«, domišljajo, da se morajo vesti kot »desperadosi«, kakršne so videli v filmskih zgodbah o Divjem zahodu.

Spet drugi dokazujejo s pretirano vožnjo nagnjenost k napadalnosti, ki pogosto prehaja v sadistično uživanje in je po kvalitetah povsem blizu erotičnim izgonom. Številni živčni ljudje izgovarjajo za avtomobilskim krmilom vsakdanji občutek manjvrednosti, pri nekaterih drugih pa se spričo avtomobilskega hrupa zbuja nagnjenje k razdiralnosti in k rušenju vsega, kar jih obdaja.

Voznikovo duševno razpoloženje je dokaj pogost vzrok prometne nesreče. Kdor samega sebe s težavo kroti, prav gotovo ne more pametno ukazovati avtomobilskemu motorju, ugotavljajo švicarski strokovnjaki, ki se ukvarjajo s temi vprašanji.

Vse to pa seveda ne velja samo za slabo razpoloženje, zakaj že mnogo ljudi je zagrešilo prometne nesreče prav zato, ker se od prekipelavega veselja niso mogli obvladati.

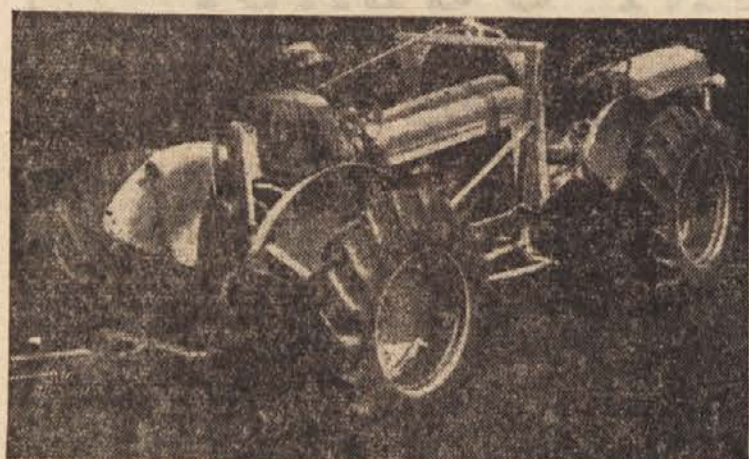
Svicarji menijo, da bodo že v bližnji bodočnosti sodelovali kot člani komisij za soferske izpite tudi psihologi, ki bodo s svojega stališča ocenili, ali naj kandidat dobi vozniško dovoljenje. S tem bodo po mnenju strokovnjakov tudi s strani znatno omejili število prometnih nesreč, ki jih je spričo naraščajočega cestnega prometa navzlic vsem ukrepom iz dneva v dan več.

Sugestivna reklama

V izloženem oknu velike trgovske hiše v francoskem Marseillu imajo takle reklamni napis: »Prav gotovo vas ne zanima tisto, česar nimamo pri nas na zalogi.«

Angleži so navdušeni obiskovalci konjskih dirk, kjer sklepajo zelo visoke stave. Med najboljših priljubljenih dirkalnih konj je Tosca iz angleške konjušnice Smythe. Nedavno je povrgla mladiča, listi pa so objavili njuno silko na vidnem mestu.

Francoski inženirji so izdelali prototipe novih miniaturnih traktorjev, katerih prednost bo to, da jih bo voznik lahko spel skupaj po dva in dva ter bo z novim vozilom opravil večino mehaniziranih kmetijskih del, za katera en sam traktor nima dovolj moči.

KALEJDOSKOP ISKANJA

Sašo Lovšin

ZAPISKI Z XI. TRIENNALA DEKORATIVNE OBRTI, INDUSTRIJSKEGA DESENA IN MODERNE ARHITEKTURE V MILANU

Za intermezzo:

SORODNI DUŠI

Večer ob televizijskem sprejemniku, ko so zopet kakor vsak teden predvajali telemach, je samo okrepil popoldansko doživljanje na Trienalu. Tokrat je v okviru telemacha, v oddaji pod naslovom anime gemelle - duši dvojčici - nastopal postaren par iz južnih krajev sosednje republike. V zakonu sta prebila, kot sta zadrževala, polnih dvanajdeset let v tako popolni harmoniji, da zdaj drug drugega poznata kot samega sebe. Na prvih pet vprašanj sta odgovarjala ob dokaj zanimivem in tudi duhovitem aranžmaju, izmenoma zdaj eden pred povezovalcem, ki je zastavljal vprašanja, zdaj drugi v zastekleni kabini. Tja je vključil opazovalec radijsko zvezo, ko je prva dušadvojčica odgovorila na zastavljeno vprašanje.

Na vseh pet »ugank«, ki so se nanašale na različna vprašanja - med temi je bilo eno reklamno: izbrati sta morala isto toaletno neke modne hiše izmed treh, ki so jih nosile očarljive manekenke - sta enako odgovorila ali izbrala. Na šesto vprašanje je odgovarjal on pred izpraševalcem. Nekako takole je bilo:

»Kdo izmed vaju prvi vpraša, ko zvečer ležeta v posteljo, ali je plinska pipica v kuhinji zaprta?«

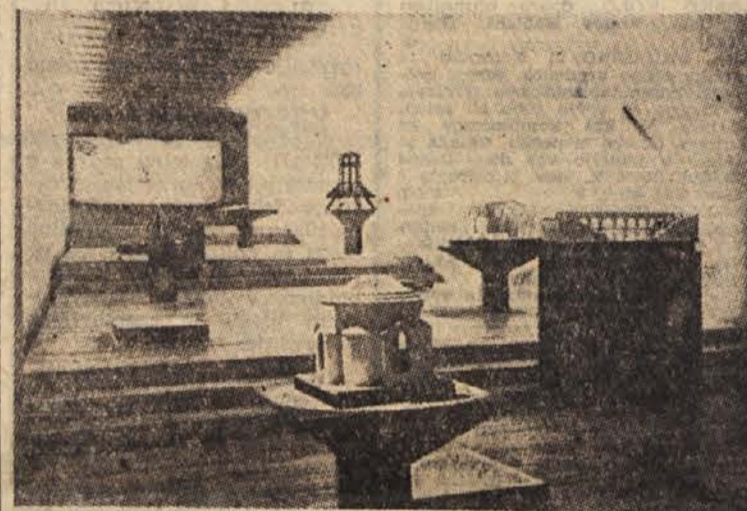
Televizijska kamera ni zadržala zadrege na obrazu vprašanega. Ponovili so mu vprašanje, misleč, da slabša polovica dušadvojčic ni razumela. Zopet tišina in še očitnejša zadrega. Potem pa je le rekel: »Nobeden.«

Kakšno presenečenje! Duša dvojčica je brez zadrege odgovorila: »Moj mož.« - (Morali bi videti njegov obraz.)

Vpraševalec je ponovil vprašanje in dodal:

odgovorila duša dvojčica.

Dve sto tisoč lir je tako porabila - vsaj tako sodijo mnogi - južnjaška hvalisavost, ki spreminja skromno obrt v industrijo, krošnjo v trgovino, kramarjivo pa

Mednarodna razstava moderne arhitekture je uspela zlasti zaradi smotrne ureditve, ki je gradivo približala tudi laiku. Posebno lepo so bili urejeni oddelki, v katerih so s primerno razvrstitvijo in osvetlitvijo prikazali nekatere spomenike preteklosti.

»Dobro premislite, preden odgovorite!«

Ona pa zopet: »Moj mož.« Kamera je zopet posnela zaripel obraz duše dvojčica in menda ne bom pretiraval, če rečem, da je vse, ki so sledili telemachu,

v veleblagovnico...

Nemara je to tudi res, vendar se kar ne morem iznebiti vprašanja - morda zaradi tega, ker me je Triennale duhovno močno zaposlil - ali ni bila pravzaprav njuna nesreča posledica želje biti lepši, boljši, živeti drugačno življenje, kot ga moreta živeti. Ali ni njuna smola - kdo ve, kako sta potem harmonirala tisti večer? - posledica želje, živeti lepše, ker za to v sebi čutita sposobnost in silo in je bila po sredi le njuna »kriva sreča« ali, če hočete mizerija, zaostalost, protislovja kapitalističnega sveta in vsi drugi antagonizmi, ki so se vlekli in spreminjali imena skozi vso človeško zgodovino?

OZIVLJENA PRETEKLOST

Saj res, smo se od njih kaj naučili? Ali pozna človeštvo svojo preteklost tako, da bi se znalo zavestno marsičemu izogniti?

Prav gotovo lahko v marsičem oblikujejo človekovo zavest tudi spomeniki preteklosti. Tudi temu je XI. trienale skušal dati svoj delež z razstavo muzeologije. Naj bom natančnejši: razstava muzeologije na letošnjem Trienalu obravnava le vprašanje pravega razmeščanja in skrb za dobro vidljivost umetniških del.

V sedmih dvoranah so skušali s prikazi razvoja muzejev od znanne preteklosti do današnjih dni opozoriti na pomembnost pravega odnosa do »arhitekture notranjosti« in se dotakniti problemov različnih ureditev, odnosov do prostorov, sončne ter umetne in mešane svetlobe, simetričnosti in nesimetričnosti v kompoziciji sten, problema razstavljanja manjših predmetov v vitrinah in tako dalje.

Posebno vrednost in preračunano mikavnost so dali prireditelji muzeologije razstavi zlasti s kopico dragocenih umetniških del, ki so jih pripeljali iz znanih italijanskih muzejev in galerij. No - tudi ne glede na to, razstava muzeologije nedvomno pomeni lepo selekcijo izkušenj, ki bi jih lahko s pridom uporabil sleherni muzej. Poglavlje zase pa ostane seveda izbira razstavljenega gradiva, ki je še tako pravilna rešitev prostora in svetlobe ne more bistveno spremeniti, temveč le bolj približati in oplemenititi. (Dalje jutri)

Bršljan in drevje

Marsikdo meni, da bršljan škoduje drevju in da ga lahko sčasoma povsem uniči, ker mu jemlje zrak in sonce. Nekateri ljudje trdijo, da bršljan škoduje tudi debelu, čeprav se lesni trgovci vsaj doslej še niso pritoževali nad kakovostjo debel, ki jih je ovil bršljan.

Leta 1890 je Arthur Arnold prepričal svojega očeta, da je pustil na polovici hrastovega in brestovega drevja v svojem gozdu bršljan, v drugi polovici pa je to zelenje deset let redno odstranjeval. Gozdček se posekali leta 1942, pri tem pa niso opazili prav nobene razlike v višini, obsegu in kvaliteti med tistim lesom, ki ga je ovijal bršljan in med onimi debeli, ki so jih redno čistili.

To ugotovitev je pred kratkim objavil Charles Floyd v strokovnem glasilu britanskih gozdarjev in dodal, da v svoji 25-letni dejavnosti ni opazil prav nobe-

nega škodljivega vpliva bršljana na breste in hraste. Strokovnjak celo trdi, da bršljan varuje debela pred zajedalcem, ki napada brestovo in hrastovo skorjo ter prenaša tako imenovano holandsko bolezen brestov. Znanstvenik domneva, da bršljan v določenem smislu nadzoruje rast drevja, ker njegove korenine tekmujejo s koreninami »gostoljubnega« debela za razpoložljive hranilne sestavine v tleh.

»Nismo na ekvatorju«

Boj proti »nemoralni« na italijanskih cestah

- Italijanski cerkveni dostojanstveniki so organizirali v letošnji turistični sezoni široko ofenzivo proti »nemoralni«.
- Na čelu te ofenzive je bil 76-letni beneški kardinal Angelo Giuseppe Ronciali; v odprtem pismu je opozoril vse katoliške duhovnike in nune, ki nameravajo obiskati Benetke, naj tega ne storijo, ker bi se jim lahko pripetilo, da bi videli »strašen« prizor na ulicah, mostovih in kanalih tega turističnega središča.

Benetke je obiskalo na sto tisoče tujcev, ki so hodili po cestah v »nedostojnih« in »nemoralnih« oblekah. »To je odkrita kršitev naravne krščanske morale,« je zapisal kardinal v svojem odprtem pismu. »Po cestah hodijo ljudje v oblekah, ki se spodobijo le za kopaljšča.«

To poslanico beneškega kardinala je prestregla vatikanska centrala, katere organ »Osservatore Romano« jo je tiskal na vidnem mestu, potem pa je v komentarju napadel turiste, ki »nosijo na naših cestah obleke, primerno le za spalnice in kopalnice«. »Vremenske razmere niso opravilo,« je zapisal ta list, »da paradirojo po ulicah in celo po Petrovem trgu v predpasnikih in dekoltiranih bluzah. Italija ni ekvator!« se je razburjal vatikanski list, v posebnem članku pa je pozval policijo, naj zavaruje pobožni Rim in druga italijanska turistična središča pred »tujo moralo«.

Policija je zares stopila v akcijo, vendar so njeni šefi, ki upoštevajo gospodarski pomen itali-

janskega turizma, izdali natančna navodila, da bi ne bilo neprijetnih posledic. V teh navodilih je rečeno, naj bi tiste tujce, ki niso »dostojno« oblečeni in proti katerim bi lahko uporabili določbe prvega člena konkordata med Italijo in Vatikanom - ta govori o varovanju morale - naprosili, naj odidejo z javnih mest. Ta vatikanska ofenziva pa je imela pri mnogih Italijanih kaj neprijeten odziv. Med drugimi se je oglasil tudi turinski liberalni list »La Stampa«: »Dejstvo je, da se le malo Italijanov zgraža ob pogledu na lepa dekleta v kratkih krilih.«

KRIŽANKA

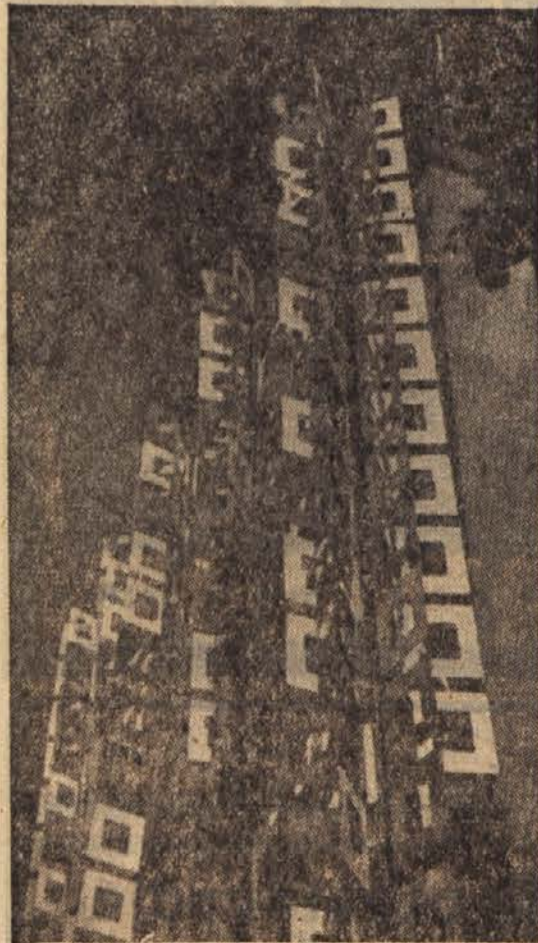
1	2	3	4	5
		6		
7	8		9	
10			11	
12		13		
14			15	
16			17	
18		19		
20				

Vodoravno: 1. magnetna igla, 6. zgodaj, 7. kratka za avtonomna pokrajina, 9. loščilo, 10. Nusičeva komedija, 11. japonski državnik, 12. spor, 14. vrba, 15. simbol za prvinjo, 16. atrijska reka, 17. simbol za iridij, 18. kobila pri mostu, 20. vznemirjati, nazajati.

Navpično: 1. četrtočlenik, 2. dva soglasnika, 3. popačen lik, 4. znanstveniki, ki se ukvarjajo z ustrojem človeškega telesa, 5. lovcil, 8. načelo, 13. poln, 19. grška črka.

REŠITEV KRIŽANKA

Z DNE 20. OKTOBRA
Vodoravno: 1. narval, 7. uganke, m. 8. lesk, 9. ea, 11. Tit, 12. Rb, 13. o, 14. ASK, 15. mr, 17. Lion, 3, 19. insekt, 21. Atenci.

Vhod v Palazzo dell'Arte, kjer je od 27. julija do 4. novembra XI. Triennale dekorativne obrti, desena in industrijske arhitekture, sta dekorirala Minoletti in Krauss. Dekoracija je bila učinkovita predvsem ponoči, ko so reflektorji metali snope v čudovitem prelivanju luči in senci, medtem ko podnevi ni prišla prav do izraza

»Kako nobeden? Zdi se mi nemogoče, da ne bi česa takega nihče nikoli vprašal?«

»Res nobeden.«

»Kako to?«
Zopet je bilo vse tiho, duša dvojček pa se je živčno prestopila, kakor da zbira pogum. In res: minilo je pol minute, potem pa je s težavo rekel:

»Zato, ker ga nimamo.«

Med smehom in dvoranah je napovedovalec ponovil vprašanje še njej v zastekleni kabini. Menda nam je bilo vsem nekako žal: vsi smo pričakovali na njenem obrazu mučno zadrego...

bolelo srce. Pa ne le zaradi dve sto tisoč lir, ki naj bi jih duša dvojčici prislužili z devetimi točnimi odgovori in ki so bile v nevarnosti... Povezovalac je tretjič, z očitno prizadetim glasom, počasi ponovil vprašanje in ponovno svetoval premislek. - Vendar: »Moj mož.«

Morda je bila človeška obzirnost po sredi, da obraza duše dvojčica nismo več videli na zaslonu. Tudi napovedovalec je hotel pomagati:

»Pa imate doma plin?«, je vprašal.

»Imamo, seveda ga imamo,« je